

Raport z badania ewaluacyjnego Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

Opracował Wydział ds. Badań i Analiz
Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi

Łódź, 2020

Spis treści

Wprowadzenie	5
Metody i techniki zastosowane na potrzeby badania ewaluacyjnego	7
Ewaluacyjne ankiety rozdawane (badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego)	7
Ewaluacyjne ankiety rozdawane (badanie autorów projektów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2020 rok)	9
Analiza danych pozyskanych w toku konsultacji z mieszkańcami województwa łódzkiego	11
Wywiad typu CAWI (Computer Assisted Web Interview) z udziałem autorów projektów zadań	12
Wywiad typu CAWI (Computer Assisted Web Interview) z udziałem osób głosujących na projekty zadań	14
Zasady realizacji III edycji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” – najważniejsze zmiany w odniesieniu do II edycji BO SWŁ	17
Finansowanie realizacji zadań w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020	17
Zgłaszanie projektów zadań do budżetu obywatelskiego	18
Zasady oceny projektów zadań zgłoszonych do budżetu obywatelskiego	19
Zasady wyboru zadań do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego	20
Ocena zasad realizacji budżetu obywatelskiego przez osoby głosujące na wybrane projekty zadań	21
Ocena zasad głosowania	23
Ocena zasad dystrybucji środków	23
Ocena zmian w zakresie zasad realizacji budżetu obywatelskiego przez autorów projektów zadań	24
Ocena zakresu tematycznego projektów	24
Ocena zasad dystrybucji środków	26
Ocena zasad głosowania	28
Ocena innych zasad	32
Harmonogram działań zrealizowanych w ramach BO SWŁ	33
Komunikacja dotycząca BO – źródła informacji skierowanej do mieszkańców województwa i podejmowane działania	35
Popularność poszczególnych form promocji i informowania o Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS”	36
Strona internetowa <i>bo.lodzkie.pl</i>	38
Fanpage „Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego”	39
Spotkania informacyjne dla mieszkańców zainteresowanych BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok	44

Zainteresowanie spotkaniami informacyjnymi.....	44
Źródła wiedzy o spotkaniu informacyjnym	46
Ocena spotkania informacyjnego	47
Konsultacje z mieszkańcami na etapie zgłaszania projektów zadań.....	51
Zakres przestrzenny konsultowanych projektów	54
Zakres merytoryczny konsultowanych projektów	54
Zakres tematyczny konsultacji	55
Ocena kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej	57
Ocena modyfikacji zadania w trakcie oceny merytorycznej	58
Spotkanie informacyjne dla autorów projektów	60
Zainteresowanie udziałem w spotkaniu.....	60
Ocena spotkania informacyjnego	61
Atuty i braki spotkania	64
Podsumowanie poszczególnych etapów realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok.....	65
Etap przygotowania i zgłaszania projektów zadań	65
Ocena procesu wypełniania formularza zgłaszania projektów zadań	67
Ocena generatora formularzy	67
Ocena procesu zgłaszania projektów zadań	70
Ocena przedłużenia terminu składania formularzy zgłaszania projektów zadań	70
Etap weryfikacji formalnej i merytorycznej projektów zadań	72
Etap głosowania mieszkańców na projekty zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok	74
Struktura osób głosujących	78
Udział mieszkańców w poszczególnych edycjach BO	81
Aktywność w roli autorów projektów zadań do realizacji	81
Aktywność w roli głosujących na projekty zadań.....	84
Aktywność w roli uczestnika wydarzeń finansowanych ze środków Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2018 lub 2019	86
Potrzeba tworzenia budżetu partycypacyjnego	87
Rekomendacje – podsumowanie	88
Rekomendacje w zakresie zasad realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok	88
Rekomendacje w zakresie form komunikacji organizatora z mieszkańcami województwa łódzkiego: .	89
Rekomendacje dotyczące poszczególnych etapów realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok.....	91

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi
Jednostka Organizacyjna Samorządu Województwa Łódzkiego

91-302 Łódź, ul. Snycerska 8
tel. 42 203 48 00, 42 203 48 01, fax 42 203 48 17
e-mail: info@rcpslodz.pl; www.rcpslodz.pl

Regionalne
Obserwatorium
Integracji
Społecznej

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja stanowi efekt procesu ewaluacji trzeciej edycji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok.

Budżet Obywatelski „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok (dalej nazywany: BO „ŁÓDZKIE NA PLUS”, BO lub Budżet Obywatelski) to projekt, któremu przyświeca przekonanie, że mieszkańcy regionu mają prawo do podejmowania decyzji dotyczących wydatkowania środków z budżetu województwa oraz są zdolni do odpowiedzialności za społeczność, w której żyją. Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców w proces kształtowania otoczenia poprzez umożliwienie im wpływu na wydatki samorządu województwa¹. W praktyce polega ono na wyodrębnieniu części budżetu ze środków pozostających w dyspozycji województwa łódzkiego, o przeznaczeniu której decydują mieszkańcy poprzez zgłaszanie projektów zadań do realizacji w ramach wybranej przez siebie puli oraz głosowanie na preferowane projekty zadań.

Samorząd Województwa Łódzkiego w 2019 roku po raz trzeci podjął wyzwanie związane z organizacją budżetu partycypacyjnego. Zasady III edycji Budżetu Obywatelskiego w regionie łódzkim zostały jednak zmodyfikowane. Na bazie doświadczeń organizacyjnych, ale przede wszystkim w oparciu o opinie i oczekiwania mieszkańców wyrażone w ramach ewaluacji drugiej edycji BO SWŁ, wprowadzono modyfikacje do regulaminu oraz procesu realizacji przedsięwzięcia. Jeden z rozdziałów niniejszej publikacji poświęcono porównaniu zasad stanowiących o drugiej oraz trzeciej edycji Budżetu Obywatelskiego.

Przedsięwzięcie to jest nadal doskonalone w celu dostosowania procesu zgłaszania, wyboru i realizacji projektów zadań do oczekiwań i wymagań osób zamieszkujących województwo łódzkie, dlatego działaniom merytorycznym w ramach BO towarzyszy ich ewaluacja.

Głównym celem badań ewaluacyjnych odnoszących się do trzeciej edycji Budżetu Obywatelskiego była ocena różnorodnych form komunikacji organizatorów z mieszkańcami, (w szczególności z autorami projektów zadań) oraz działań podejmowanych w celu ułatwienia partycypacji mieszkańcom, a także procesu głosowania na wspierane projekty zadań i zbadanie opinii na temat największych zmian w realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS”.

W pierwszej, metodologicznej części raportu opisano metody i techniki badawcze zastosowane na potrzeby prezentowanych analiz.

Kolejna merytoryczna część raportu zawiera podsumowanie najważniejszych zasad i procedur realizacji Budżetu Obywatelskiego, które w 2019 roku uległy zmianie w stosunku do

¹ O Budżecie na: <https://bo.lodzkie.pl/>

drugiej edycji przedsięwzięcia. Przedstawiono w niej również opinie mieszkańców dotyczące tych reguł, a także harmonogram podejmowanych w ramach Budżetu Obywatelskiego działań.

Następny rozdział opracowania zawiera opis sposobów komunikacji organizatorów Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok z jego interesariuszami – mieszkańcami województwa, w tym autorami projektów zadań do realizacji i osobami głosującymi na zgłaszane dopuszczone do tego etapu projekty. Część ta obejmuje także opinie i oceny badanych dotyczące procesu promowania informacji o Budżecie Obywatelskim.

W kolejnej części opisano poszczególne etapy realizacji Budżetu Obywatelskiego i przedstawiono odniesione do nich opinie respondentów. W rozdziale tym zawarto analizy i wnioski dotyczące etapu przygotowania i zgłaszania projektów zadań, fazy weryfikacji projektów zadań oraz etapu głosowania mieszkańców na wybrane zadania.

Dalej przeanalizowano aktywność autorów zadań oraz osób głosujących w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok oraz poprzednich edycji Budżetu Obywatelskiego. Zweryfikowano także opinię mieszkańców na temat zasadności tworzenia budżetu partycypacyjnego.

Opracowanie zakończono sformułowaniem zestawu rekomendacji opartych na analizach przeprowadzonych w ramach poszczególnych rozdziałów raportu.

Metody i techniki zastosowane na potrzeby badania ewaluacyjnego

Badanie ewaluacyjne III edycji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” łączyło elementy ewaluacji *on-going* (realizowanej w trakcie trwania poszczególnych etapów) oraz ewaluacji *ex-post* (realizowanej po zakończeniu poszczególnych działań).

W celu opisu zastosowanych procedur i scharakteryzowania przebiegu BO na 2020 rok zastosowano metodę **analizy danych zastanych** (inaczej: *analizy desk research*). Analizy bazowały na zestawie dokumentów, komunikatów i informacji publikowanych na stronie internetowej *bo.lodzkie.pl* i na profilu „Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego” na portalu społecznościowym Facebook.

Podobnie jak w badaniach poświęconych przebiegowi pierwszej i drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, ocena procedur oraz organizacji procesu realizacji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok dokonana została w oparciu o różnorodne **metody pozyskiwania danych**. Ogólnie sformułowanym celem ich zastosowania było uzyskanie opinii interesariuszy – osób zaangażowanych w przedsięwzięcie, reprezentujących różne kategorie, wspólnie tworzących populację badaną. Należą do nich:

- **autorzy zadań**, czyli mieszkańcy województwa łódzkiego, którzy zgłosili projekty zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok,
- **głosujący**, czyli mieszkańcy województwa łódzkiego, którzy zagłosowali na projekty zadań,
- **osoby zainteresowane**, czyli osoby zamieszkujące województwo łódzkie, które korzystały ze spotkań informacyjnych dotyczących BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, organizowanych w kwietniu 2019 roku. Z tej grupy mogli (choć nie jest to konieczne) rekrutować się zarówno autorzy zadań, jak i głosujący.

W ramach procesu ewaluacyjnego zastosowano następujące metody i techniki gromadzenia materiału:

Ewaluacyjne ankiety rozdawane (badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego)

Podczas 7 spotkań informacyjno-promocyjnych dotyczących BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, które zostały zorganizowane pomiędzy 2. a 6. kwietnia 2019 roku przeprowadzono badanie ewaluacyjne z obecnymi podczas wydarzeń mieszkańcami regionu². Zastosowano ankiety papierowe rozdawane do samodzielnego wypełnienia. Uczestnicy spotkań zostali poproszeni

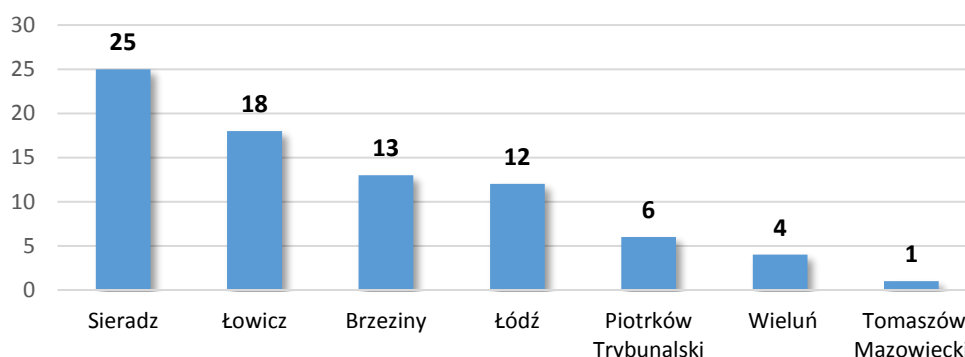
² Zorganizowano łącznie 9 spotkań informacyjno-promocyjnych: 7 odbyło się w okresie od 2. do 6. kwietnia 2019 r. w: Tomaszowie Mazowieckim, Wieluniu, Łowiczu, Brzezinach, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Łodzi oraz dwa dodatkowe spotkania odbyły się 15. kwietnia 2019 r. w Lututowie oraz 17. kwietnia 2019 r. w Poddębicach.

w czasie ich trwania o ocenę aspektu technicznego, organizacyjnego i merytorycznego wydarzenia. Ankieta ewaluacyjna zawierała 6 pytań właściwych oraz 3 metryczkowe.

Charakterystyka respondentów

W spotkaniach uczestniczyło łącznie 147 osób, ale liczba respondentów, którzy wzięli udział w badaniu wyniosła 79, a wśród nich 49 badanych odpowiedziało na wszystkie pytania w ankiecie. Liczbę wypełnionych ankiet w podziale na miejsca organizacji spotkań, podczas których przeprowadzono badanie, przedstawia poniższy wykres:

Wykres 1 Liczba wypełnionych ankiet podczas spotkań informacyjnych z mieszkańcami w kwietniu 2019 roku (n=79)

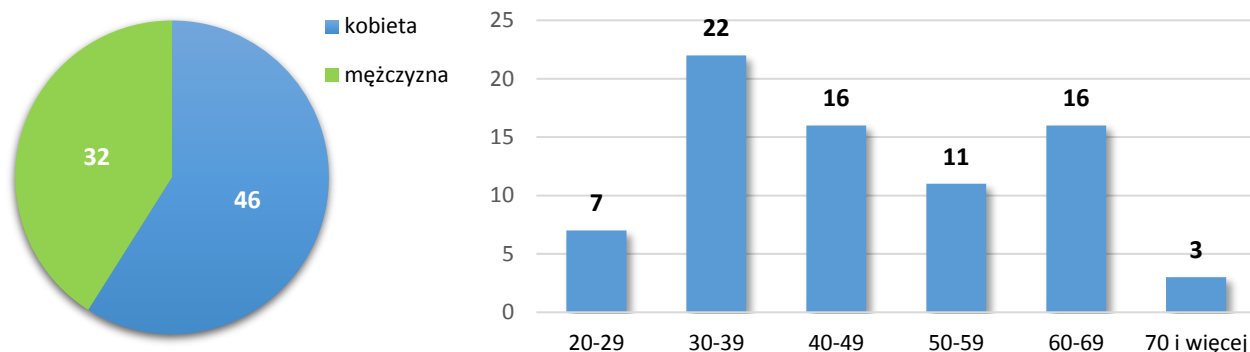

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych BO podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Większość uczestników spotkań³, bo 59%, stanowiły kobiety. Biorąc pod uwagę kategorie wiekowe respondentów, najliczniejszą grupą okazały się osoby w wieku 30-39 lat. Stanowiły one prawie 1/3 badanych (29%). Najmniej liczne grupy wiekowe stanowiły: najmłodsza – składająca się z osób liczących 20-29 lat (9%) oraz grupa osób najstarszych wśród badanych – w wieku powyżej 70 lat (4%). Liczebnie równą pozostawała wielkość grup osób w wieku 40-49 lat oraz 60-69 lat (po 21%). Uczestnicy w wieku 50-59 lat stanowili 15% badanych.

³ Ilekcć w dalszej części analiz wyników ankiet ze spotkań z mieszkańcami mowa o uczestnikach spotkań, rozumie się przez nich osoby, które wypełniły ankietę ewaluacyjną – udzieliły odpowiedzi na zawarte w niej i następnie analizowane pytania.

Wykres 2 Liczba uczestników spotkania, którzy wypełnili ankiety w podziale na płeć (n=78) i wiek (n=75)*

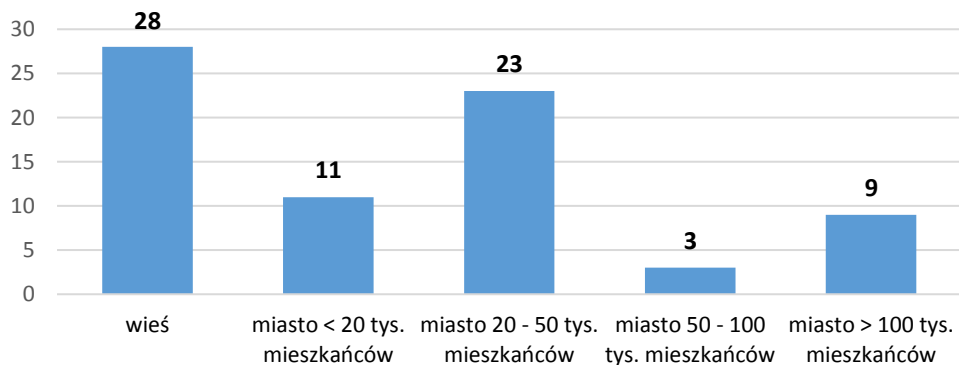

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych BO podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

* n - liczebność badanych – dla poszczególnych pytań równa się ona liczbie respondentów, którzy w badaniu udzielili danej informacji/ odpowiedzi na dane pytanie

Mieszkańcy wsi stanowili aż 38% wszystkich respondentów. Nieco mniejszą, ale nadal dużą część badanych byli mieszkańcy średniej wielkości miast o liczbie ludności między 20 a 50 tysięcy. Najmniej osób, które uczestniczyły w spotkaniach i wzięły udział w badaniu ewaluacyjnym, mieszkało w dużych miastach powyżej 50 tysięcy mieszkańców (z wyłączeniem Łodzi). Stanowili oni zaledwie 4% zainteresowanych. Mieszkańcy Łodzi stanowili 12% wszystkich respondentów.

Wykres 3 Miejsce zamieszkania respondentów (n=74)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych BO podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Ewaluacyjne ankiety rozdawane (badanie autorów projektów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2020 rok)

Podczas spotkania informacyjnego, przeznaczonego dla autorów projektów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, które odbyło się 8 czerwca 2019 roku, przeprowadzono badanie ewaluacyjne z zastosowaniem ankiet

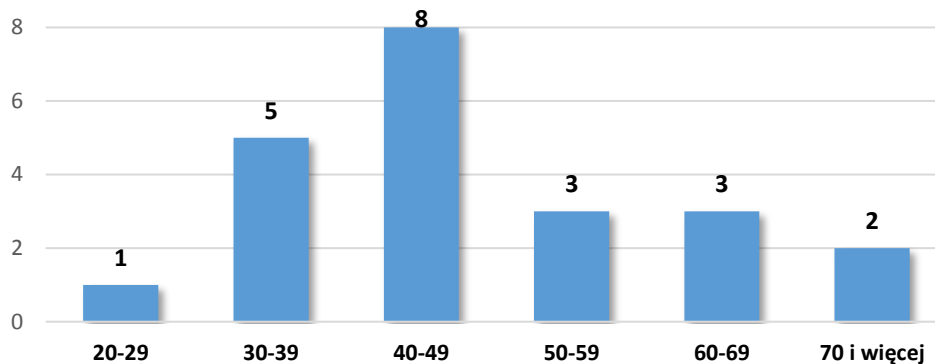
papierowych, rozdawanych do samodzielnego wypełnienia. Jego celem była ocena spotkania informacyjnego, a także uzyskanie opinii autorów na temat przebiegu procesu oceny formalnej i merytorycznej zgłoszonych projektów zadań.

Charakterystyka respondentów

W spotkaniu informacyjnym uczestniczyły 24 osoby. Wśród nich 22 uczestników wzięło udział w badaniu ewaluacyjnym. Oznacza to, że stopa zwrotu wyniosła 92%. Liczba osób obecnych na spotkaniu stanowiła nieco ponad 18% wszystkich autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach Budżetu Obywatelskiego (do głosowania dopuszczone zostały zadania autorstwa łącznie 133 osób). Z kolei liczba badanych stanowiła blisko 17% wszystkich autorów zadań dopuszczonych do głosowania.

Wiek respondentów uczestniczących w spotkaniu był zróżnicowany. Najmłodsza osoba miała 27 lat, natomiast dwie najstarsze po 71 lat. Największą grupę stanowiły osoby w przedziale wieku 40-49 lat – było to 8 autorów projektów zadań. Szczegółowy rozkład wieku uczestników spotkania zaprezentowano na poniższym wykresie:

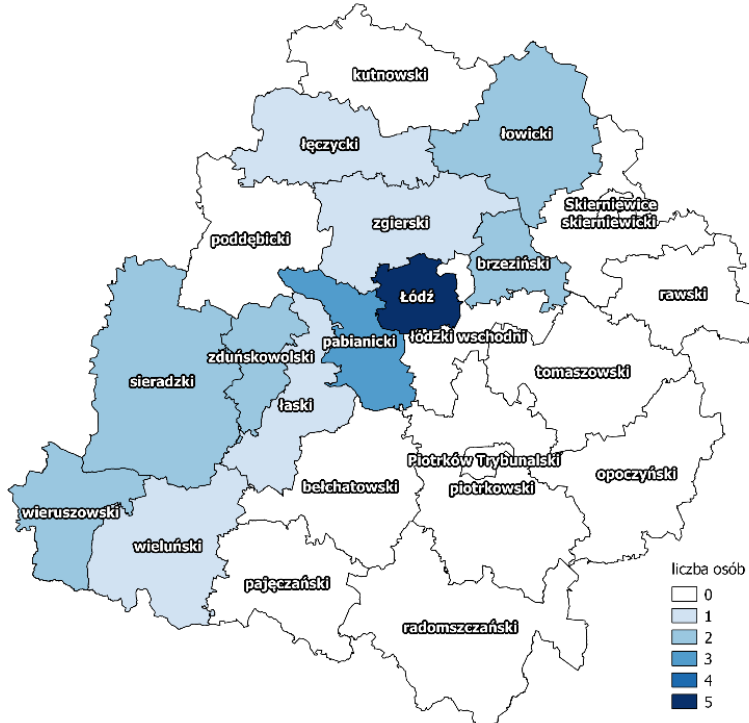
Wykres 4 Liczba respondentów w podziale na poszczególne grupy wieku (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie uczestników spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Pod względem klasy miejscowości, największą część uczestników spotkania stanowili mieszkańcy wsi i średnich miast o wielkości między 20 a 50 tysięcy mieszkańców (po 27% zainteresowanych – po 6 osób). Miasta o liczebności mieszkańców do 20 tys. oraz powyżej 100 tys. reprezentowało po 5 osób. Natomiast grupę autorów zamieszkujących miasta o liczbie mieszkańców pomiędzy 50 tys. a 100 tys. osób nie reprezentowała żadna osoba. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy 11 powiatów, głównie zlokalizowanych w centralnej, północno-wschodniej i południowo-zachodniej części województwa.

Rysunek 1 Liczba respondentów uczestniczących w spotkaniu dla autorów projektów zadań (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie uczestników spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Analiza danych pozyskanych w toku konsultacji z mieszkańcami województwa łódzkiego

Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i jednostek organizacyjnych podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego (Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi), w okresie od 3. do 23. kwietnia 2019 roku, udzielali konsultacji telefonicznych celem dokonania diagnozy potrzeb mieszkańców zainteresowanych zgłaszaniem projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Dla uzyskania systematycznej wiedzy na temat potrzeb informacyjnych oraz trudności mieszkańców regionu w zakresie opracowywania i zgłaszania projektów zadań, pracownicy wskazanych urzędów zaangażowani w proces konsultacji dokumentowali ich przebieg poprzez notowanie i kodowanie stworzonych notatek według listy poszukiwanych informacji. Utrwalano oraz poddawano kodowaniu wyłącznie informacje dotyczące: charakteru konsultowanego projektu zadania oraz puli środków, w ramach której autor chciałby zgłosić projekt, a także zakresu tematycznego konsultacji.

Zarejestrowano i objęto badaniem treść 81 konsultacji telefonicznych z udziałem mieszkańców zainteresowanych zgłaszaniem projektów zadań do realizacji w ramach BO na 2020 rok⁴.

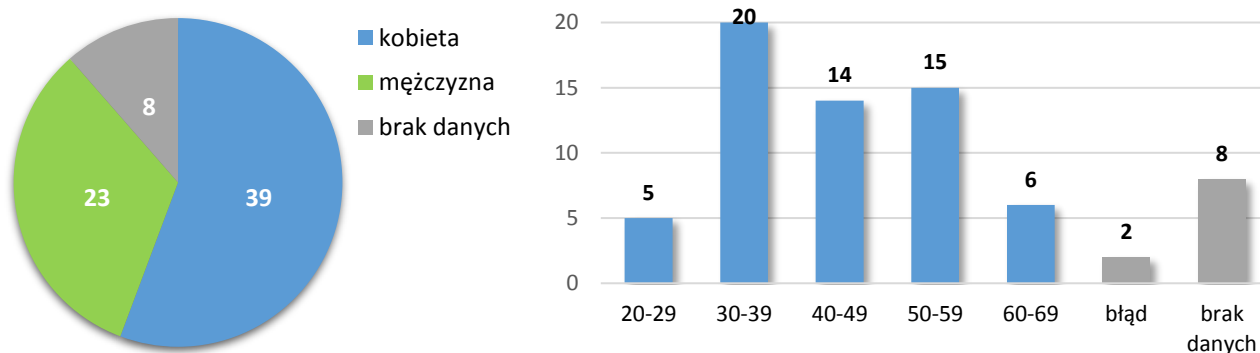
Wywiad typu CAWI (Computer Assisted Web Interview) z udziałem autorów projektów zadań

Badanie przy pomocy ankiety internetowej, wysyłanej do badanych za pośrednictwem poczty e-mail przeprowadzono w dniach od 12 czerwca do 15 lipca 2019 roku. Udział w badaniu polegał na udzieleniu odpowiedzi na pytania dotyczące wypełniania formularza zgłaszania projektu zadania oraz przekazywania go do Organizatora. Badanych pytano także o ewentualne występowanie trudności w trakcie procesu przygotowywania i zgłaszania projektów zadań, a także proszono ich o przekazanie uwag do poszczególnych etapów tego procesu. Respondenci mogli również ocenić zmiany wprowadzone w regulaminie BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Do udziału w badaniu zaproszeni zostali autorzy projektów zadań zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Kwestionariusz został rozesłany do 200 autorów projektów zadań. W odpowiedzi otrzymano 70 wypełnionych kwestionariuszy internetowych (w tym 9 ankiet wypełnionych niekompletnie).

Charakterystyka respondentów

Większość spośród badanych stanowiły kobiety (39 z 70 osób), mężczyźni było o 16 mniej, natomiast 8 osób nie udzieliło informacji „metryczkowych”, pozwalających na opis struktury demograficznej zbiorowości badanej. Biorąc pod uwagę wiek respondentów, około 1/3 badanych (20 osób) stanowiły osoby w wieku pomiędzy 30 a 39 lat. Dużą reprezentację osiągnęli również autorzy z grup wieku 40-49 lat oraz 50-59 lat (odpowiednio po 14 i 15 osób). Wśród respondentów nie znalazły się osoby poniżej dwudziestego roku życia ani osoby starsze – w wieku powyżej 70 lat.

Wykres 5 Charakterystyka respondentów badania autorów zadań wg płci i wieku (n=70)

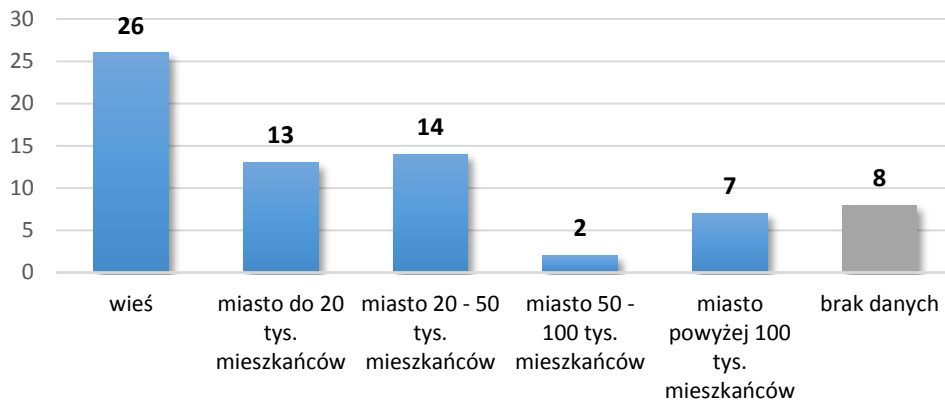
źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

⁴ Analiza konsultacji znajduje się w rozdziale pn. „Konsultacje z mieszkańcami na etapie zgłaszania projektów zadań” s. 49.

Najwięcej autorów projektów zadań, którzy wzięli udział w badaniu mieszka na wsi (37% odpowiedzi – 26 z 70 osób). Duża część respondentów zamieszkuje również małe miasta do 20 tys. mieszkańców i miasta liczące między 20 a 50 tysięcy mieszkańców (odpowiednio 13 i 14 osób). Ankieta została wypełniona przez niewiele osób spośród zamieszkujących miasta o liczbie mieszkańców między 50 a 100 tysięcy oraz te większe – powyżej 100 tys. mieszkańców (odpowiednio po 2 i 7 odpowiedzi).

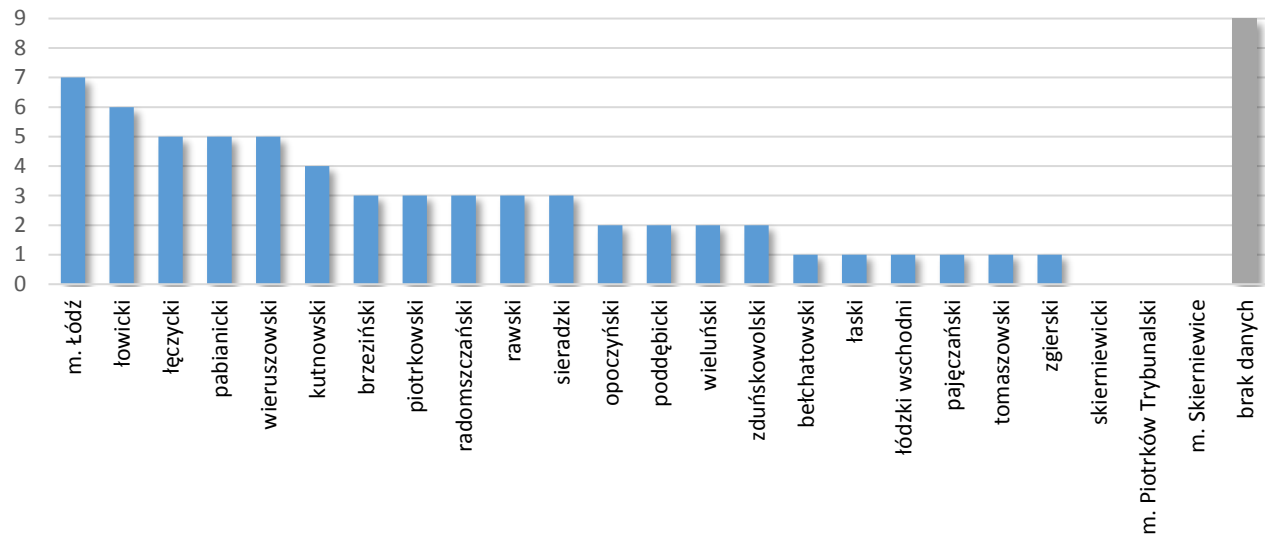
Wykres 6 Charakterystyka respondentów badania wg wielkości miejsca ich zamieszkania (n=70)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Analizując miejsce zamieszkania respondentów według powiatów województwa łódzkiego można zauważyć, że najwięcej ankiet elektronicznych wypełnili autorzy zadań zamieszkujący w mieście Łódź. Duża liczba respondentów badania mieszka także w powiatach: łowickim (6 osób), łęczyckim, pabianickim i wieruszowskim (po 5 osób). Na pytanie o powiat zamieszkania nie odpowiedziało podczas badania 9 osób. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 7 Charakterystyka respondentów wg powiatu zamieszkania (n=70)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wywiad typu CAWI (Computer Assisted Web Interview) z udziałem osób głoszących na projekty zadań

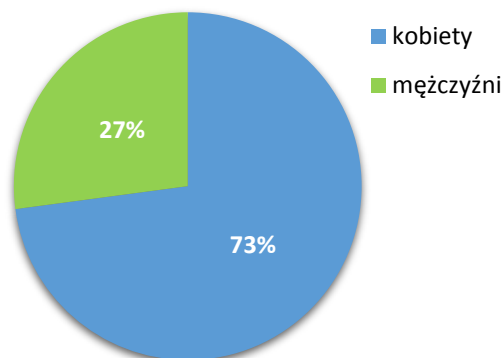
Badanie ankietowe zapośredniczone przez Internet z udziałem osób głoszących na projekty zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok przeprowadzone zostało w dniach od 29 sierpnia do 30 września 2019 roku. Ankieta zawierała pytania o źródła wiedzy na temat BO, a także pytania dotyczące uczestnictwa w poszczególnych etapach lub działaniach organizowanych w ramach realizacji Budżetu Obywatelskiego zarówno na 2020 rok, jak i podczas jego poprzednich edycji. Respondenci w trakcie badania mieli możliwość wypowiedzenia się na temat głosowania oraz swojej ewentualnej aktywności jako autorzy projektów zadań. Wypełniając formularz badani mieli również okazję ocenić aktualne zasady funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS”.

Na wysłane za pośrednictwem poczty elektronicznej zaproszenia do udziału w badaniu odpowiedziało 228 mieszkańców województwa, spośród których 164 osoby kompletnie wypełniły kwestionariusz.

Charakterystyka respondentów

Wśród respondentów licznie dominowały kobiety (121 spośród 166 osób), liczba mężczyzn wyniosła 45.

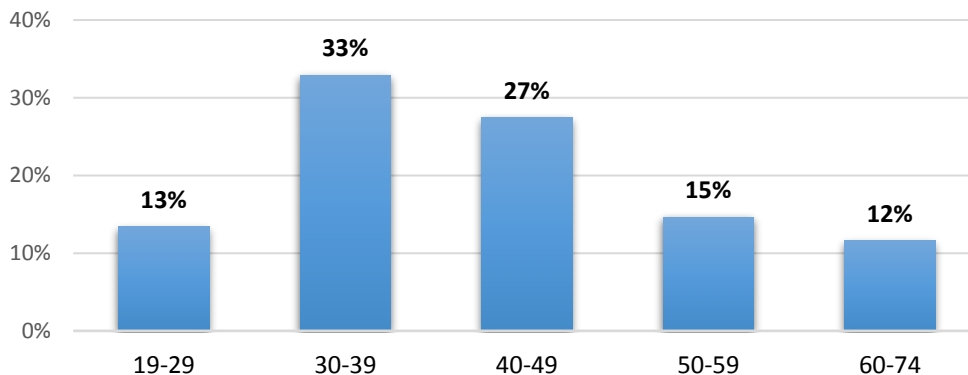
Wykres 8 Charakterystyka respondentów badania (osób głoszących na projekty zadań) wg płci (n=166)

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysłana pocztą e-mail.

Podobnie jak wśród uczestników badania CAWI z autorami zadań, wśród osób głoszących, które wypełniły ankietę, około 1/3 badanych (54 osoby) stanowiły osoby w wieku między 30 a 39 lat. Ponad 1/4 badanych stanowiła grupa osób w wieku między 40 a 49 rokiem życia (45 osób). Kolejne, pod względem liczebności grupy wiekowe liczyły: 24 badanych (respondenci w wieku 50-59 lat), 22 badanych (respondenci w wieku 19-29 lat) oraz 19 badanych (osoby w wieku 60-74 lat).

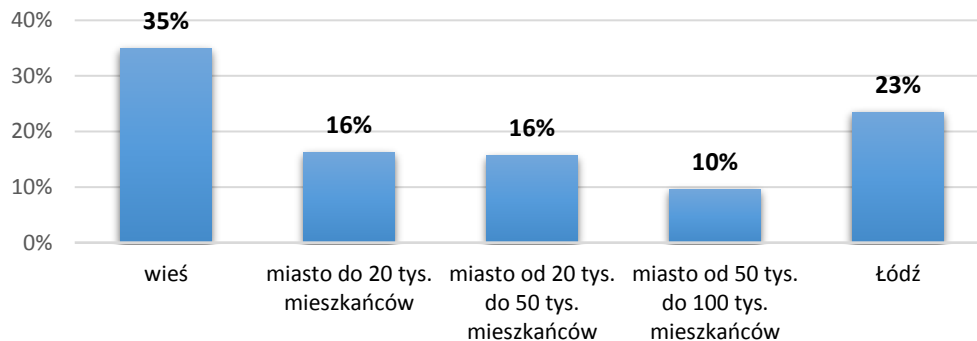
Wykres 9 Charakterystyka respondentów badania (osób głoszących na projekty zadań) wg wieku (n=164)

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysłana pocztą e-mail.

Najwięcej osób głoszących, które wzięły udział w badaniu zamieszkiwało na wsi (35% odpowiedzi, czyli 58 ze 166 osób). Blisko jedną czwartą respondentów stanowili mieszkańcy Łodzi (23%, czyli 39 na 166 osób). Zbliżone liczebnie grupy stanowiące po około 1/6 badanych stanowili mieszkańcy miast do 20 tys. mieszkańców (16%, czyli 27 spośród 166 osób) oraz miast liczących od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców (16%, czyli 26 spośród 166 osób). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby badane zamieszkujące miasta średniej wielkości od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców (10%, czyli 16 na 166 osób).

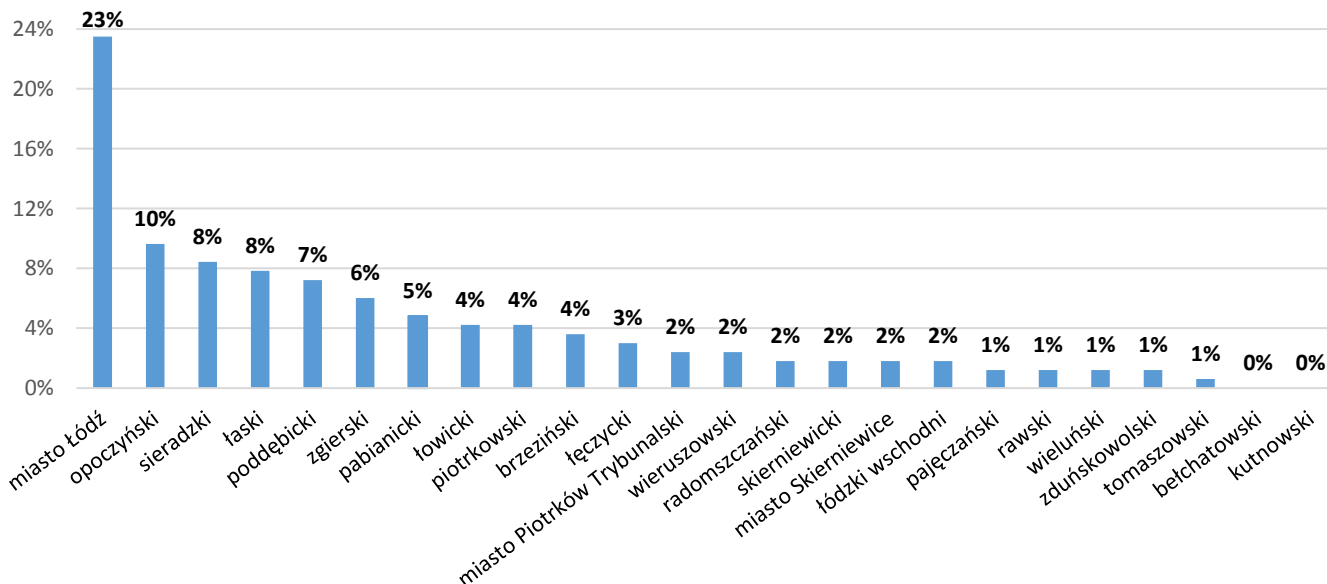
Wykres 10 Charakterystyka respondentów badania (osób głoszących na projekty zadań) wg wielkości miejsca ich zamieszkania (n=166)

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Analizując zbiorowość badaną pod względem zamieszkiwanego przez respondentów powiatu można zauważyć, że najwięcej ankiet elektronicznych wypełnili autorzy zadań mieszkający w mieście Łódź (23%, czyli 39 ze 166 badanych). Kolejna pod względem wielkości udziału grupa respondentów to mieszkańcy powiatu opoczyńskiego (10%, czyli 16 spośród 166 osób) oraz sieradzkiego (8%, czyli 14 ze 166 osób) i łaskiego (8%, czyli 13 ze 166 osób). W badaniu nie wzięli udziału mieszkańcy powiatu bełchatowskiego ani kutnowskiego. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 11 Charakterystyka respondentów badania (osób głoszących na projekty zadań) wg powiatu zamieszkania (n=166)

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Zasady realizacji III edycji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” – najważniejsze zmiany w odniesieniu do II edycji BO SWŁ

Począwszy od pierwszej edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa łódzkiego, zasady jego działania z roku na rok są modyfikowane w celu wypracowania optymalnie funkcjonującego przedsięwzięcia. Pierwszą zmianą wprowadzoną w ramach III edycji Budżetu Obywatelskiego było nadanie jej marki „ŁÓDZKIE NA PLUS”. Niniejszy rozdział zawiera opis innych modyfikacji oraz ich ocenę ze strony interesariuszy. Treść opracowano na podstawie wyników analizy *desk research* oraz badań ewaluacyjnych. Zasady realizacji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020 zostały odtworzone w oparciu o uchwałę Nr IV/56/19 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 26 lutego 2019 roku w sprawie budżetu obywatelskiego (Dz. Urz. Woj. łódzkiego z 2019 r., poz. 1242)⁵, zwanej dalej uchwałą w sprawie budżetu obywatelskiego.

Finansowanie realizacji zadań w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020

Kwota, która została zgodnie z uchwałą dotyczącą BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok przeznaczona na realizację zadań w ramach Budżetu Obywatelskiego została określona na minimum 8 mln zł⁶. Jej wysokość nie uległa zmianie w porównaniu do poprzedniej edycji BO.

Środki na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego zostały podzielone na pulę wojewódzką i 24 pule powiatowe. Stworzenie pul powiatowych, które zastąpiły dotychczasowe pule subregionalne, stanowiło innowację w bieżącej, ewaluowanej edycji BO. Przeznaczono na nie połowę ogółu środków, tj. 4 mln zł, które podzielono równo między poszczególne powiaty województwa łódzkiego. Jest to efekt zmiany w zakresie dystrybucji środków w stosunku do tej stosowanej w poprzedniej edycji. Wówczas środki przeznaczone na realizację zadań w ramach pul terytorialnych (subregiony) podzielone były według algorytmu, który uwzględnił liczbę mieszkańców oraz powierzchnię jednostek.

Szacunkowa wartość jednego, zgłoszonego przez mieszkańców projektu zadania, musiała zmieścić się w przedziale:

- a) od 100 tys. zł do 500 tys. zł dla zadania wojewódzkiego,

⁵ https://bo.lodzkie.pl/wp-content/uploads/2019/03/Uchwa%C5%82a-Nr-IV_56_19-SW%C5%81-z-dnia-26-II-2019-r.-w-sprawie-bud%C5%BCetu-obywatelskiego-1.pdf [dostęp z dnia 04.12.2019 r.]

⁶ Formalnie kwota została dookreślona w Uchwale nr 397/19 Zarządu Województwa łódzkiego z dnia 28 marca 2019 roku w sprawie określenia wysokości wydatków budżetu Województwa łódzkiego przeznaczonych na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w roku 2020 z podziałem na pule <https://bo.lodzkie.pl/wp-content/uploads/2019/04/Uchwa%C5%82a-ZW%C5%81-w-sprawie-okre%C5%9Blenia-wysoko%C5%9Bci-wydatk%C3%B3w-bud%C5%BCetu-Wojew%C3%B3dztwa-%C5%81%C3%B3dzkiego-bud%C5%BCet-obywatelski.pdf> [dostęp z dnia 04.12.2019 r.]

b) od 5 tys. zł do 40 tys. zł dla zadania z puli powiatowej.

Udział kosztów rocznego utrzymania każdego zrealizowanego zadania, podobnie, jak w poprzednich edycjach BO, nie mógł przekroczyć 10% kwoty przeznaczonej na jego realizację.

Zgłaszanie projektów zadań do budżetu obywatelskiego

W uchwale w sprawie budżetu obywatelskiego, stanowiącej regulamin BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, pozostawiono katalog właściwości wykluczających projekty zadań z ubiegania się o finansowanie. Wśród typów zadań niedopuszczonych do dofinansowania ze środków z budżetu obywatelskiego znalazły się: imprezy masowe, kolejne edycje wydarzeń cyklicznych, działania obejmujące wyłącznie sporządzenie dokumentacji projektowo-kosztorysowej lub dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z nadzorem inwestorskim.

Nowością tej edycji BO było doprecyzowanie rodzaju zadań, które mogły zostać zgłoszone do realizacji w ramach poszczególnych pul. Pula wojewódzka została zarezerwowana dla projektów zadań **inwestycyjnych i remontowych**. Pule powiatowe objęły natomiast realizację zadań **nieinwestycyjnych**, do których zaliczono zadania:

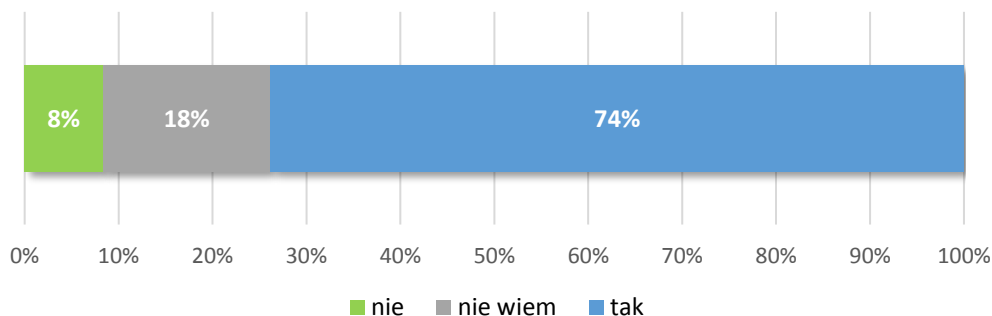
1. o charakterze sportowym, w tym z zakresu upowszechniania sportu różnych grup społecznych i środowiskowych,
2. dotyczące bezpieczeństwa publicznego,
3. o charakterze turystycznym,
4. z zakresu edukacji ekologicznej,
5. z zakresu ochrony środowiska,
6. z zakresu rehabilitacji zdrowotnej,
7. z zakresu upowszechniania folkloru związanego z Województwem,
8. upowszechniające kulturę w nawiązaniu do historii województwa i pamięci historycznej.

Projekt z puli powiatowej mógł zgłosić i poprzeć tylko mieszkaniec tego powiatu, do którego puli zgłoszony został projekt. Sam projekt zgłoszony w określonej puli powinien dotyczyć „przedsięwzięcia w istotnej części” realizowanego na terenie lub dla mieszkańców powiatu, którego dotyczyła pula.

W ramach internetowego badania mieszkańców głoszących na projekty zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok zapytano respondentów o to, czy wskazany wyżej zakres tematyczny zadań jest odpowiedni. Zdecydowana większość

(124 osoby, czyli 74%) pozytywnie go oceniła. Poniższy wykres prezentuje rozkład odpowiedzi na wspomniane pytanie.

Wykres 12 Odsetek odpowiedzi osób głoszących na projekty zadań na pytanie: *Czy zakres tematyczny projektów zadań, jakie mogą zostać zgłoszone w ramach pul powiatowych w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” jest Pana/Pani zdaniem odpowiedni?* (n=168)

źródło: opracowanie własne, badanie ankietowe z udziałem mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród osób, które negatywnie oceniły zakres tematyczny zgłaszanych projektów zadań w ramach pul powiatowych 10 badanych zaproponowało zmiany: zniesienie ograniczeń tematycznych (propozycja 4 osób), wprowadzenie kategorii projektów inwestycyjnych (propozycja 2 respondentów), wzbogacenie listy tematycznej o zadania o charakterze edukacyjnym – dotyczące propagowania czytelnictwa, rozwoju intelektualnego, osobistego, edukacji językowej i informatycznej (propozycja 2 badanych). Pojawiła się także propozycja stworzenia kategorii uwzględniającej „warsztaty tematyczne w miejskich ośrodkach kultury dla dzieci matek samotnych, pracujących i wychowujących 3 dzieci i więcej”, a także pomysł poszerzenia kategorii zadań z zakresu rehabilitacji zdrowotnej i przekształcenia jej w kategorię zadań z zakresu szeroko pojętej ochrony zdrowia.

Zasady oceny projektów zadań zgłoszonych do budżetu obywatelskiego

Przeprowadzenie formalnej i merytorycznej oceny projektów zadań zgłoszonych do budżetu obywatelskiego należy do kompetencji pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i jednostek organizacyjnych SWŁ. W toku oceny zgłaszający projekt, tak jak w poprzednich edycjach BO, mógł uzupełnić braki formalne w formularzu zgłaszania projektów. Uzupełnieniu nie podlegały jednakże formularze, które nie zawierały wymaganych danych kontaktowych zgłaszającego, zostały złożone przed rozpoczęciem lub po upływie wyznaczonego terminu na składanie projektów, bądź w których szacunkowy koszt realizacji projektu:

- a) był niższy niż 100 tys. zł lub wyższy niż 500 tys. zł (w przypadku puli wojewódzkiej)
 - b) lub był niższy niż 5 tys. zł lub wyższy niż 40 tys. zł (w przypadku puli powiatowej)
- lub szacunkowy roczny koszt utrzymania przekroczył 10% wartości realizacji projektu.

Formularze, których dotyczyły powyższe przesłanki nie były rozpatrywane ze względu na niespełnienie wymogów formalnych.

Za zgodą autora właściwe komórki merytoryczne weryfikujące poprawność złożonych projektów zadań, mogły dokonać zmian w zakresie kosztów szacunkowych zadania, jego zakresu, w tym miejsca jego realizacji bądź połączyć dany projekt z innymi (jeśli istniała ku temu merytoryczna zasadność).

Na każdym etapie oceny projektu zadania istniała również możliwość jego wycofania przez osobę zgłaszającą.

W ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok zachowano dostępną w poprzedniej edycji możliwość wniesienia przez zgłaszającego do Zarządu Województwa łódzkiego odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania. Natomiast z odwołaniami zapoznawał się i opiniował je w drodze głosowania Zespół ds. realizacji budżetu obywatelskiego, który w tej edycji BO zastąpił Kapitułę ds. oceny projektów. Wskazany Zespół powołany został w drodze Zarządzenia przez Marszałka Województwa łódzkiego. Zarząd Województwa łódzkiego rozpatrywał odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania.

Zasady wyboru zadań do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego

W ramach III edycji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” mieszkańcy województwa łódzkiego mogli podczas etapu głosowania na projekty zadań oddać swój głos na jedno zadanie wojewódzkie oraz jedno zadanie powiatowe (z puli powiatu miejsca swojego zamieszkania). Na podstawie zasady wprowadzonej uchwałą w sprawie budżetu obywatelskiego, mówiącej o tym, iż w przypadku, gdy suma szacunkowych kosztów realizacji projektów zgłoszonych do danej puli nie wyczerpuje łącznej kwoty środków przeznaczonych na daną pulę, głosowania dla tej puli nie przeprowadza się, głosowanie w ramach BO na 2020 rok na projekty powiatowe w 10 powiatach regionu nie zostało przeprowadzone.

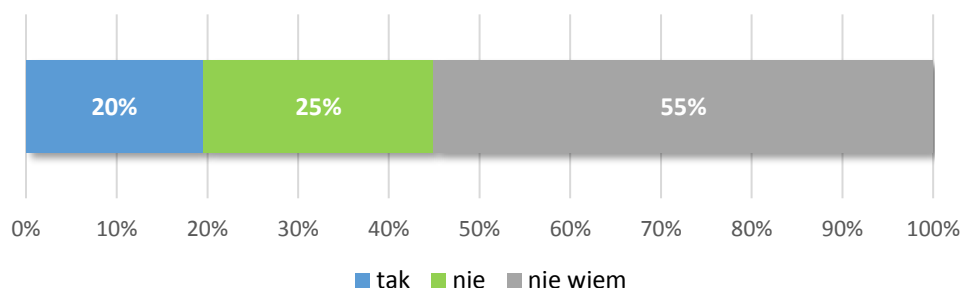
Kolejną zmianą w głosowaniu było dopuszczenie do głosowania wyłącznie osób pełnoletnich.

W obecnej edycji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020 zrezygnowano również z elektronicznej formy głosowania. Mieszkańcy mogli głosować jedynie poprzez wrzucenie papierowej karty do urny, w wyznaczonych do tego celu punktach do głosowania.

Ocena zasad realizacji budżetu obywatelskiego przez osoby głosujące na wybrane projekty zadań

Mieszkańców województwa łódzkiego, którzy oddali głos na projekty do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020 i wyrazili chęć udziału w badaniu poprzez podanie swojego adresu e-mail na karcie do głosowania zapytano w ankiecie internetowej przesyłanej pocztą e-mail o ocenę obowiązujących zasad realizacji przedsięwzięcia. Wśród 169 respondentów 20% (czyli 33 osoby) uznało, że zasady te wymagają zmiany. Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 13 *Odsetek odpowiedzi osób głosujących na projekty zadań na pytanie: Czy należy dokonać zmian odnoszących się do aktualnych zasad funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS”? (n=169)*

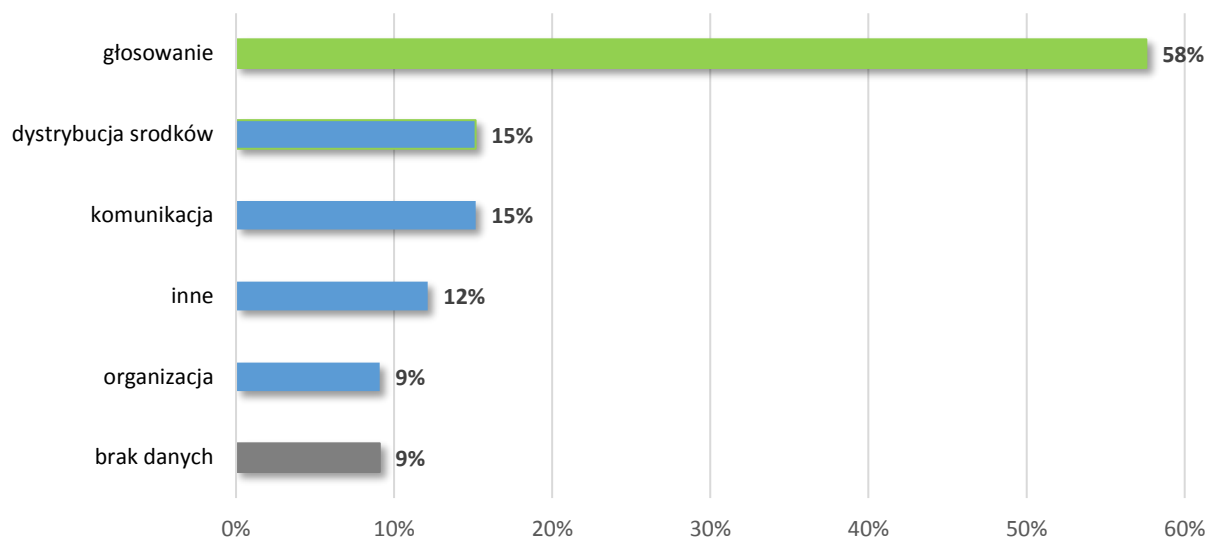

źródło: opracowanie własne, badanie ankietowe z udziałem mieszkańców głosujących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród respondentów, którzy uważają, że niezbędne są modyfikacje zasad realizowania BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” 30 osób sprecyzowało swoje oczekiwania, opisując to, jakie zmiany należałoby wprowadzić. Niektórzy z nich sformułowali złożone wypowiedzi, odnoszące się do różnych kategorii wyznaczających obszary funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego. Trzy osoby powstrzymały się od nakreślenia kierunku pożądaných zmian. Wypowiedzi badanych uporządkowano według 5 kategorii tematycznych.

Wśród niesatysfakcjonujących obszarów funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego największy odsetek respondentów wskazywał kwestie związane z głosowaniem (stanowili oni 58% osób oczekujących modyfikacji w zasadach działania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS”, czyli 19 respondentów), z dystrybucją środków (15%, czyli 5 osób), ze sposobem komunikacji organizatorów z mieszkańcami w zakresie BO (15%, czyli 5 osób), z organizacją (9%, czyli 3 osoby) oraz innymi, trudnymi do sklasyfikowania obszarami (12%, czyli 4 respondentów).

Wykres 14 Odsetek respondentów oczekujących zmian w zakresie funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w ramach obszarów tematycznych (n=33)

źródło: opracowanie własne, badanie ankietowe z udziałem mieszkańców głosujących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Z najczęściej wskazywanych ogólnych obszarów wymagających zmian (głosowanie i dystrybucja środków) wyodrębniono bardziej szczegółowe podkategorie oczekiwanych modyfikacji. Wśród badanych niektórzy podali uwagi odnoszące się do wielu podkategorii w ramach danego obszaru: 4 osoby wskazały po dwie uwagi odnoszące się do różnych podkategorii w ramach obszaru tematycznego dotyczącego głosowania, jedna osoba wskazała dwie uwagi odnoszące się do różnych podkategorii w ramach obszaru tematycznego związanego z dystrybucją środków. Rozkład głosów respondentów, oczekujących zmian w ramach poszczególnych podkategorii zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 1 Odsetek wraz z liczbą respondentów oczekujących zmian w zakresie funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w podziale na obszary tematyczne i szczegółowe podkategorie (n=33)

obszary	szczególne kategorie w ramach obszarów	liczba respondentów	odsetek wśród badanych, którzy oczekują zmian
głosowanie	wprowadzenie głosowania internetowego/ elektronicznego	15	45%
	inne zmiany w zakresie organizacji głosowania	5	15%
	rozszerzenie zakresu zbiorowości uprawnionej do głosowania	3	9%

dystrybucja środków	zwiększenie środków/wyodrębnienie nowych pul środków	4	12%
	zmiana sposobu dystrybucji środków, w tym środków niewykorzystanych	2	6%
komunikacja		5	15%
inne		4	12%
organizacja		3	9%
brak danych		3	9%

źródło: opracowanie własne, badanie ankietowe z udziałem mieszkańców głosujących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ocena zasad głosowania

W odniesieniu do głosowania duża część badanych mieszkańców (45% osób oczekujących zmian w zasadach funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego) chciałaby, aby przywrócona została możliwość oddania głosu w formie elektronicznej. Niektórzy respondenci (9%) oczekiwali poszerzenia zakresu zbiorowości uprawnionej do głosowania – o osoby niepełnoletnie, a także umożliwienia głosowania na projekty powiatowe niezależnie od powiatu zamieszkania osoby głosującej (rezygnacji z ograniczeń w zakresie głosowania na projekty z pul powiatowych). Wśród innych postulowanych zmian dotyczących głosowania, których oczekiwało 15% respondentów znalazły się: postulat powrotu do „poprzedniego [obowiązującego w ramach BO SWŁ na 2019 rok] sposobu rozpatrywania głosów i przydzielania go na konkretny obszar”, a także możliwości oddawania głosów na więcej niż jedno zadanie. Pojawiła się także opinia, według której „głosowanie nie powinno odbywać się w instytucji zainteresowanej poparciem jednego z projektów”, a zatem należałoby umieszczać urny do głosowania w miejscach „neutralnych” (niezaangażowanych bezpośrednio, niebiorących udziału w konkursie) oraz prośba o wzmożoną uwagę przy procesie weryfikacji głosów w celu uniknięcia błędów. Jeden badany zgłosił zastrzeżenie, zgodnie z którym przyjęty sposób głosowania utrudnia realizację projektów na terenie mniejszych miejscowości.

Ocena zasad dystrybucji środków

Wśród osób (12% – 4 respondentów), które oczekują zmian regulaminowych w odniesieniu do zasad dystrybucji środków, zasygnalizowano następujące potrzeby:

- zwiększenia puli zasobów finansowych przeznaczanych na realizację zadań powiatowych (propozycja 1 badanej osoby),

- stworzenia dodatkowej puli zadań subregionalnych (obejmujących 2-5 powiatów) oprócz pul powiatowych i wojewódzkiej (propozycja 1 badanej osoby),
- stworzenia pul środków przeznaczonych na realizację zadań na terenie poszczególnych gmin: „powinna być pula środków dla każdej gminy na zadania np. jedno inwestycyjne i jedno społeczne i za pośrednictwem lokalnego samorządu mogłyby być zgłaszane do samorządu województwa do realizacji” (propozycja 1 badanej osoby),
- stworzenia puli na zakup środków trwałych potrzebnych do realizacji projektu (propozycja 1 badanej osoby).

Badani (6% – 2 respondentów), którzy chcieliby zmiany sposobu dystrybucji środków, w tym środków niewykorzystanych, sprecyzowali swoje oczekiwania w następujący sposób:

- „Należałoby wprowadzić proporcjonalny (co do wartości zgłaszanych zadań) rozdział środków przeznaczonych na zadania powiatowe, tak aby w każdym powiecie, zadania które przechodzą do fazy finansowania przechodziły w wyniku zbierania głosów – pula na zadania powiatowe w każdym powiecie powinna być mniejsza niż wartość zgłoszonych w danym powiecie zadań. Czyli nie powinna być sztywno kwotowo ustalana z góry, lecz dopiero po zgłoszeniu zadań (proporcjonalnie w skali województwa). Nie powinno być takiej sytuacji jak w trzeciej edycji BO [na rok 2020] gdzie, jeśli zgłoszone zadania nie wyczerpywały puli przeznaczonej na zadania powiatowe (określonej sztywno w wysokości 160.000 zł na każdy powiat), to zadania przechodziły do fazy finansowania bez głosowania na nie. To chyba przeczy idei BO, że to głosy mieszkańców mają decydować na co pieniądze będą wydane.”
- Potrzebne jest „przeniesienie niewykorzystanej puli powiatowej [w danym powiecie] na inne powiaty”.

Ocena zmian w zakresie zasad realizacji budżetu obywatelskiego przez autorów projektów zadań

Autorzy zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok wypełniając ankietę internetową, przesłaną im drogą mailową, mieli możliwość odniesienia się do poszczególnych kwestii przyjętych w uchwale w sprawie budżetu obywatelskiego.

Ocena zakresu tematycznego projektów

W tegorocznej edycji budżetu obywatelskiego wskazano **zakres tematyczny projektów**, które mogą być realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Zgodnie z nowymi zasadami BO, pulę wojewódzką przeznaczono na realizację zadań

inwestycyjnych i remontowych, natomiast pule powiatowe – na realizację zadań nieinwestycyjnych, mieszczących się w ramach 8 obszarów tematycznych⁷.

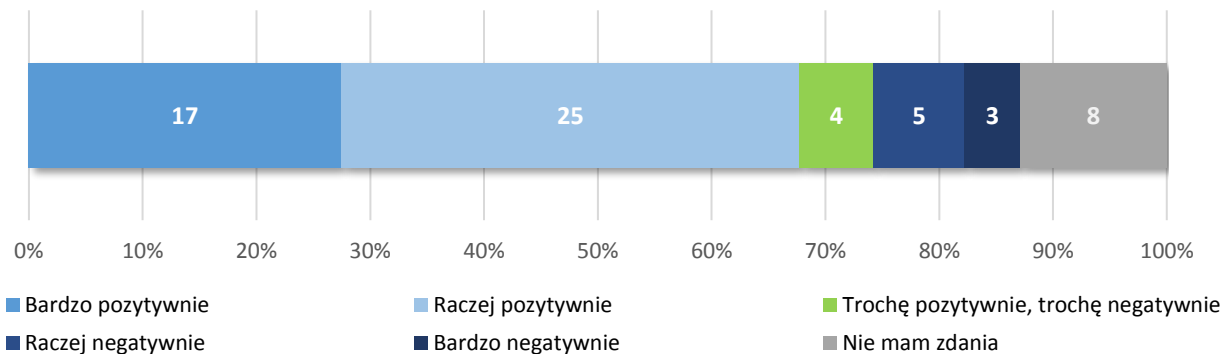
Większość autorów zadań badanych przy pomocy ankiety internetowej pozytywnie oceniła zmianę zakresu tematycznego projektów (17 odpowiedzi – *bardzo pozytywnie* i 25 odpowiedzi – *raczej pozytywnie*, łącznie ok. 68% głosów). W sposób niejednoznaczny, tj. trochę pozytywnie, trochę negatywnie do zmian odniosły się 4 osoby. Negatywną ocenę wprowadzonych zmian wskazało natomiast ok. 13% respondentów (5 odpowiedzi – *raczej negatywnie* i 3 odpowiedzi – *bardzo negatywnie*). Wśród badanych – 8 osób nie miało zdania na temat zmian w zakresie tematycznym projektów.

Osoby, które negatywnie odniosły się do danej zmiany, najczęściej wskazywały na zbyt ograniczony zakres tematyczny projektów (4 osoby). Dwie osoby miały wątpliwości co do przyporządkowania projektów inwestycyjnych do puli wojewódzkiej, a projektów nieinwestycyjnych do puli powiatowej. Jedna z tych osób wskazała, że zadania powiatowe nie powinny być ograniczone tylko do projektów „miękkich”, druga zaś uważała, że w puli wojewódzkiej powinny być realizowane zadania nieinwestycyjne, ponieważ to „projekty miękkie są tymi, które jednoczą obywateli i przynoszą im <<ekstra>> korzyści”. W opinii tego autora projekty inwestycyjne powinny być realizowane przez województwo: „Za projekty inwestycyjne powinno być odpowiedzialne województwo – w ramach swoich zadań. Nie powinno się ich realizować w ramach budżetu obywatelskiego. Moim zdaniem to jest sprzeczne z ideą tego narzędzia”.

Kolejna osoba, która prezentowała negatywną opinię, stwierdziła, że „poprzednie zasady były bardziej przyjazne dla składających projekty”. Ostatnia osoba wyraziła obawę nie dotyczącą stricte zakresów tematycznych, ale związaną z rozdrobnieniem na pule powiatowe. Osoba ta wskazała, że w niektórych powiatach może pojawić się niewystarczająca liczba wniosków, co może skutkować „niekoniecznie właściwym wydatkowaniem publicznych środków na każdy projekt, który został zgłoszony i pozytywnie oceniony”. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

⁷ Patrz rozdział pn. „Zgłaszanie projektów zadań do budżetu obywatelskiego”, s. 18

Wykres 15 Ocena zmiany w zakresie określenia zakresów tematycznych projektów możliwych do złożenia w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” (n=62)

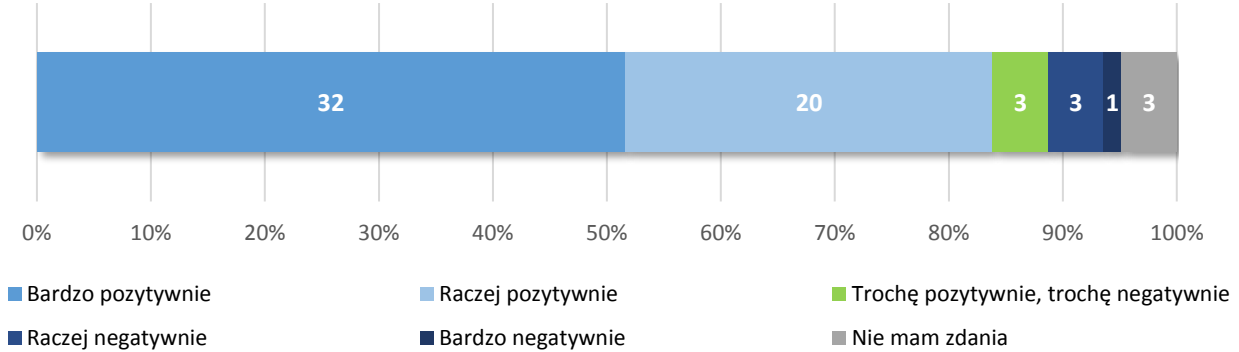

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ocena zasad dystrybucji środków

W trzeciej edycji budżetu obywatelskiego wprowadzono podział na **pule powiatowe**, w ramach których można było zgłaszać projekty zadań, **zamiast pul subregionalnych**, jak w latach poprzednich. Ok. 84% respondentów zadeklarowało pozytywną opinię wobec tej zmiany (32 odpowiedzi – *bardzo pozytywnie*, 20 odpowiedzi – *raczej pozytywnie*). Spośród badanych 3 osoby odniosły się niejednoznacznie, tj. trochę pozytywnie, trochę negatywnie do zmian. Kolejne 3 nie miały zdania na ten temat. Negatywną ocenę wydało natomiast czworo respondentów (3 oceny – *raczej negatywnie* i 1 ocena *bardzo negatywnie*). Wśród ocen negatywnych pojawiła się korespondująca z jedną ze wspomnianych już wcześniej negatywnych ocen, mianowicie odnosząca się do zbyt małej liczby zadań w powiatach, skutkującej rekomendowaniem dofinansowania każdego projektu (*patrz podrozdział: Ocena zakresu tematycznego projektów*). Kolejne dwie osoby nie były zadowolone z ograniczenia kwot przeznaczonych na realizację zadań powiatowych. Jedna z tych osób zaproponowała, aby wydzielone zostały fundusze na zadania subregionalne, poza pulą powiatową. Ostatni respondent zaproponował, aby można było oddawać głosy na zadania z dowolnego powiatu. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

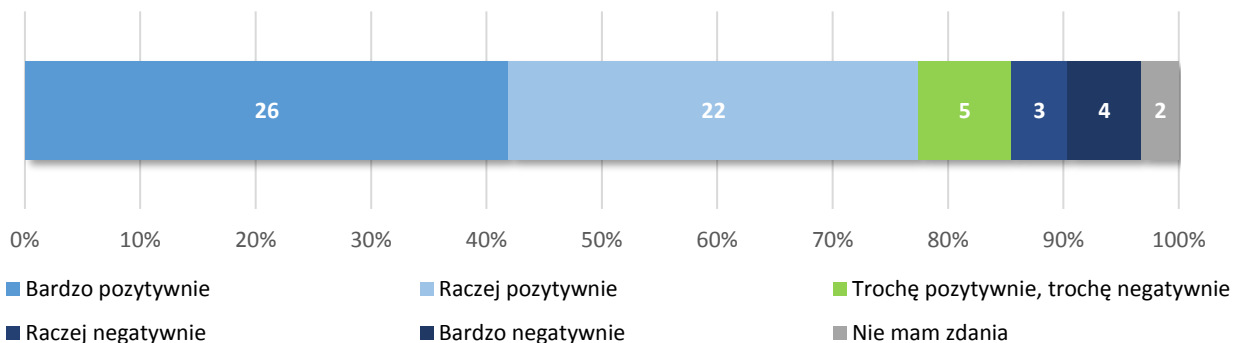
Wykres 16 Ocena zmiany pul subregionalnych na pule powiatowe (n=62)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

W poprzedniej edycji BO środki przeznaczone na realizację zadań podzielone zostały według zasady, która uwzględniała liczbę mieszkańców oraz powierzchnię poszczególnych subregionów. W BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok **środki finansowe przeznaczone na realizację zadań w poszczególnych powiatach podzielono po równo**. Taką zmianę pozytywnie oceniło 77% ankietowanych autorów zadań (26 odpowiedzi – *bardzo pozytywnie* i 22 odpowiedzi – *raczej pozytywnie*). Przeciwnego zdania było 11% respondentów (3 oceny – *raczej negatywnie* i 4 oceny – *bardzo negatywnie*). 5 osób oceniło zmiany w sposób ambiwalentny, określając je trochę pozytywnie, trochę negatywnie, a 2 osoby nie miały zdania na ten temat. Głównym zarzutem stawianym przez osoby, które wypowiedziały się negatywnie o zmianie dotyczącej podziału środków było poczucie niesprawiedliwości w ich dystrybucji według zasady „równości”. Przytaczanym argumentem na poparcie tej opinii było w szczególności odniesienie do faktu zróżnicowanej liczby ludności powiatów. Pojawiła się także opinia: „*w niektórych regionach jest większe zainteresowanie oraz inicjatywa do udziału w projekcie i takie regiony nie powinny być "karane" równym podziałem*”.

Wykres 17 Ocena podziału środków finansowych w pulach powiatowych (n=62)

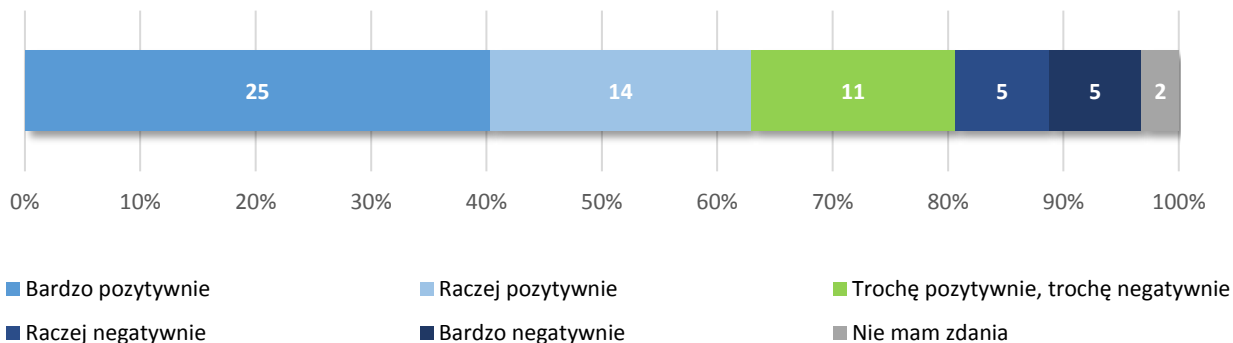

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ocena zasad głosowania

W ubiegłym roku każdy mieszkaniec województwa łódzkiego mógł oddać swoje głosy na 3 dowolne zadania subregionalne oraz 1 zadanie wojewódzkie. W III edycji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020 **pełnoletni mieszkaniec województwa łódzkiego miał możliwość oddania 1 głosu na zadanie wojewódzkie oraz 1 głosu na zadanie powiatowe w ramach powiatu swojego zamieszkania** (o ile w danym powiecie przeprowadzane było głosowanie w ramach puli powiatowej – takie głosowanie z racji niewyczerpania łącznej kwoty środków przeznaczonych na daną pulę nie odbyło się w 10 powiatach regionu). Ocena tej zmiany również dla większości ankietowanych wypadła pozytywnie (63% odpowiedzi – 25 głosów – *bardzo pozytywnie*, 14 głosów – *raczej pozytywnie*). Niecała 1/5 respondentów (11 odpowiedzi) nie odniosła się do zmiany ani dobrze ani źle. 2 osoby nie miały zdania na ten temat. Negatywną opinię o zmianie liczby możliwych do oddania głosów wyraziło 10 respondentów (5 odpowiedzi – *raczej negatywnie* i 5 odpowiedzi – *bardzo negatywnie*). Rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 18 Ocena zmian w oddawaniu głosów (n=62)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Osoby, które wyraziły negatywne oceny, najczęściej wskazywały, że bardziej odpowiadały im poprzednie zapisy regulaminu, kiedy osoby niepełnoletnie miały możliwość oddawania głosów i kiedy liczba głosów możliwych do oddania była większa (możliwe było zagłosowanie na 3 zadania w pulach subregionalnych). Szczegółowe opinie zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 2 Uwagi odnoszące się do zmian w oddawaniu głosów na projekty zadań (n=10)

Liczba respondentów	uwagi respondentów
3	Powinno się powrócić do dopuszczenia do głosowania niepełnoletnich mieszkańców.
2	Możliwość oddania głosu na 1 zadanie z powiatu powoduje ograniczenie kreatywności wnioskodawców – zgłoszenie większej liczby zadań traci wtedy sens, ponieważ powoduje konkurowanie z samym sobą.
1	Proponuje się wprowadzenie możliwości głosowania na przynajmniej dwa projekty.
1	Zmniejszenie liczby oddawanych głosów do 1 zadania prowadzi do realizacji mniejszej liczby projektów i ogranicza możliwości obywateli – powinno się doceniać tych, którzy biorą udział w głosowaniu i dać im więcej możliwości.
1	W momencie chęci udziału w więcej niż w jednym wydarzeniu, pojawia się problem na które z nich oddać głos. Niektórzy mieszkańcy nie chcą wybierać i wolą nie oddać żadnego głosu.
1	Zmiana sposobu głosowania powoduje ograniczenie możliwości uzyskania dużej liczby głosów w małych miejscowościach.

1	Możliwość oddania głosu na 1 zadanie z powiatu uniemożliwia docenienie większej liczby zadań w momencie, gdy więcej niż jedno zgłoszone zadanie prezentuje bardzo wysoki poziom i użyteczność.
1	Ograniczenie głosowania do swojego powiatu zamieszkania odebrane zostało negatywnie.

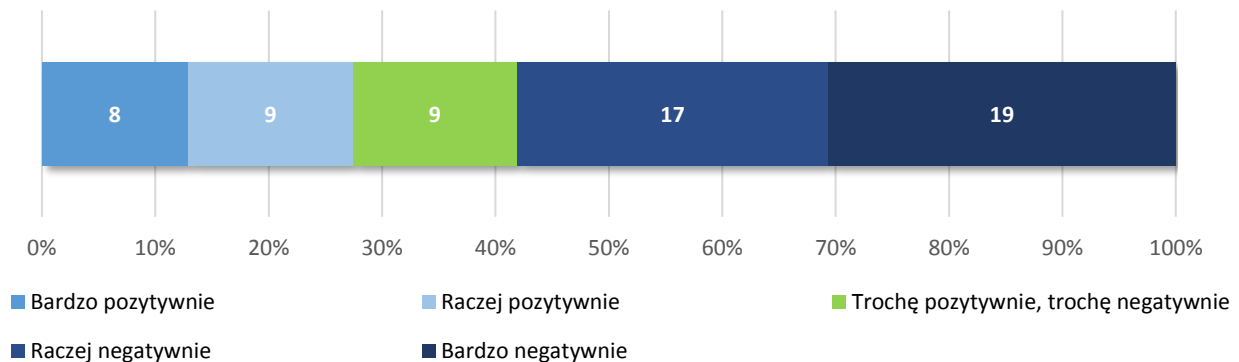
*Liczba respondentów nie sumuje się do 10, ponieważ jedna osoba mogła mieć więcej niż jedną uwagę.

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

W ubiegłych latach każdy mieszkaniec województwa łódzkiego mógł zagłosować na zadania zgłoszone w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego za pomocą wybranego sposobu spośród trzech dostępnych możliwości: (1) poprzez złożenie karty go głosowania w wyznaczonych punktach do głosowania, (2) przesłanie jej drogą pocztową bądź (3) korzystając z elektronicznej platformy do głosowania. W III edycji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020 pełnoletni mieszkaniec województwa łódzkiego miał możliwość **zagłosowania wyłącznie poprzez wrzucenie karty do głosowania do urny**, w punktach do głosowania wyznaczonych przez Zarząd Województwa.

Większość z ankietowanych respondentów odniosła się negatywnie do zmiany sposobu głosowania – 58% odpowiedzi (17 głosów – *raczej negatywnie* i 19 głosów – *bardzo negatywnie*). Pozytywnych opinii było 27% (8 głosów – *bardzo pozytywnie* i 9 głosów – *raczej pozytywnie*). Pozostałe 15% osób (9 głosów) nie miało jednoznacznie wyrobionej opinii, zmiana ich zdaniem była trochę pozytywna, trochę negatywna. Rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 19 Ocena zmiany sposobu głosowania (n=62)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Głosy krytyczne najczęściej odnosiły się do braku możliwości głosowania on-line oraz do funkcjonowania punktów do głosowania. Brak możliwości głosowania internetowego, w ocenie

respondentów, ograniczył ilość oddanych głosów, w szczególności jeśli chodzi o głosy młodszego pokolenia mieszkańców, a także ograniczył promocję przedsięwzięcia on-line, np. przez media społecznościowe. Punkty do głosowania były krytykowane za ich ograniczoną dostępność m.in. ze względu na ich małą liczbę, która utrudniała oddanie głosu osobom zamieszkałym w większej odległości od punktu, a także osobom mniej sprawnym fizycznie i niepełnosprawnym. Negatywne wypowiedzi dotyczyły również godzin otwarcia punktów, które to utrudniały głosowanie osobom pracującym w godzinach pracy urzędów. Niektórzy ankietowani zwrócili również uwagę na to, że głosowanie papierowe generowało dodatkowe koszty w przypadku druku kart do głosowania. Szczegółowe opinie zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 3 Uwagi odnoszące się do zmian sposobu głosowania na projekty zadań (n=36)

liczba respondentów	uwagi respondentów
28	Brak możliwości głosowania on-line nie jest dobrym pomysłem.
8	Głosowanie w określonych punktach głosowania utrudnia oddanie głosu mieszkańcom miejscowości oddalonych od wyznaczonych punktów.
5	Wielu mieszkańców pracuje w takich samych godzinach, jak godziny pracy urzędów i innych instytucji, co spowodowało, że nie każdy mógł oddać głos.
4	Brak głosowania on-line powoduje ograniczenie promocji projektu (internetowa promocja głosowania papierowego nie jest zbyt efektywna).
2	Głosowanie w wyznaczonych instytucjach stanowiło utrudnienie dla osób starszych, o ograniczonej sprawności i niesprawnych fizycznie.
2	Druk kart do głosowania powoduje wzrost kosztów prowadzenia głosowania – karty powinny być np. zapewnione przez Samorząd Województwa.
2	Liczba punktów do głosowania powinna być większa.
1	Punkty do głosowania powinny znajdować się tam, gdzie został złożony projekt.
1	Godziny otwarcia punktów do głosowania powinny być ujednolicone.

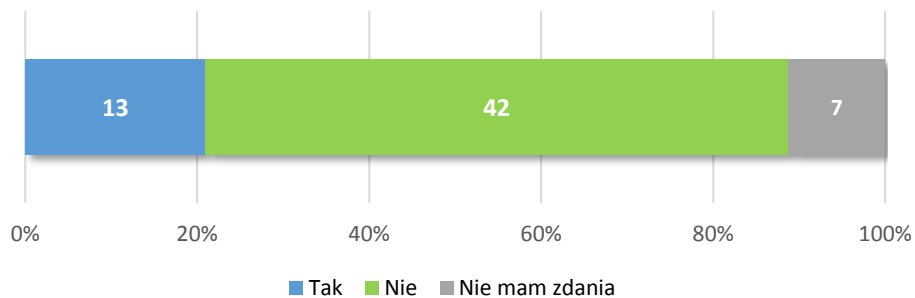
*Liczba respondentów nie sumuje się do 36, ponieważ jedna osoba mogła mieć więcej niż jedną uwagę.

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ocena innych zasad

Około 1/5 respondentów (13 z 62 osób) miała dodatkowe uwagi do zapisów regulaminu Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020. Rozkład odpowiedzi ankietowanych przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 20 Inne uwagi do zapisów regulaminu BO 2020 (n=62)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wiele z tych uwag pojawiało się już przy innych pytaniach z ankiety. Najczęściej przytaczaną uwagą był brak możliwości głosowania internetowego (wskazana przez 4 osoby). Dwie osoby wskazały, aby niewykorzystane środki finansowe nie przechodziły na tańsze projekty, tylko np. przechodziły na następny rok. Kolejne zastrzeżenie, które wybrzmiało ponownie dotyczyło zasad głosowania, które oceniono jako niekorzystne dla osób niepełnosprawnych z uwagi na utrudnioną możliwość oddania przez nie swojego głosu. Pozostałe spostrzeżenia to:

- zbyt krótki czas na zgłaszanie projektów zadań,
- zbyt wysoka pula środków na pojedyncze zadanie powiatowe (*„szacowane koszty na realizację projektów powiatowych nie powinny przekraczać kwoty 30 000,00 zł”*),
- urny do głosowania powinny:
 - a) być umieszczone w miejscach neutralnych (aby *„nie znajdowały się w lokalach autorów projektów”*),
 - b) być zlokalizowane w większej liczbie miejsc,
 - c) być umieszczone w lokalizacjach dogodnych dla mieszkańców,
 - d) być dostępne przez dłuższy czas w ciągu doby,
- umożliwienie autorom zadań realizacji małych projektów,
- dodanie puli zadań subregionalnych,

- na kartach do głosowania: *„rezygnować z konieczności wpisywania daty oddania głosu (jest to informacja zupełnie niepotrzebna, natomiast na karcie do głosowania oprócz kodów zadań dać możliwość wpisywania tytułu zadania. Ponadto wzór karty do głosowania powinien być możliwy do pobrania ze strony www w formie edytowalnej.”*

Harmonogram działań zrealizowanych w ramach BO SWŁ

Regulamin Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE na PLUS” na rok 2020 został uchwalony przez Sejmik Województwa Łódzkiego dnia 26. lutego 2019 roku.

W dniach 2-17. kwietnia 2019 roku zorganizowano 9 spotkań informacyjnych dla mieszkańców województwa łódzkiego. Rozkład spotkań w tej edycji wyglądał następująco:

2. kwietnia 2019 r.:

- Biblioteka Pedagogiczna w Piotrkowie Trybunalskim, Filia w Tomaszowie Mazowieckim
- Biblioteka Pedagogiczna w Sieradzu, Filia w Wieluniu

4. kwietnia 2019 r.:

- Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu
- Biblioteka Pedagogiczna w Skierniewicach, Filia w Brzezinach

5. kwietnia 2019 r.:

- Biblioteka Pedagogiczna w Sieradzu
- Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Piotrkowie Trybunalskim

6. kwietnia 2019 r.:

- Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego

(spotkania dodatkowe):

15. kwietnia 2019 r.:

- Gminny Ośrodek Kultury w Lututowie

17. kwietnia 2019 r.:

- Starostwo Powiatowe w Poddębicach

Rysunek 2 Rozkład przestrzenny spotkań informacyjnych dla mieszkańców województwa łódzkiego

źródło: opracowanie własne.

Harmonogram realizacji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok przyjęto uchwałą Zarządu Województwa łódzkiego nr 396/19 z dnia 28 marca 2019 roku w sprawie przyjęcia harmonogramu budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020, a następnie zmodyfikowano uchwałą Zarządu Województwa łódzkiego nr 472/19 z dnia 12. kwietnia 2019 roku⁸. W ramach harmonogramu uwzględnione zostały następujące etapy realizacji budżetu obywatelskiego w roku 2019:

⁸ Uchwała nr 472/19 Zarządu Województwa łódzkiego z dnia 12.04.2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia harmonogramu budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020 – wprowadzona zmiana dotyczyła daty końcowej zgłaszania projektów zadań do BO – okres zgłaszania projektów został zmieniony z 1-12 kwietnia na 1-23. kwietnia 2019 roku.

Tabela 4 Harmonogram realizacji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

etap realizacji	termin
Ogłoszenie informacji o kwocie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego wraz z podziałem na pule	od 1 kwietnia 2019 r.
Zgłaszanie projektów zadań do budżetu obywatelskiego	1 kwietnia – 23 kwietnia 2019 r.
Zakończenie weryfikacji formalnej i merytorycznej złożonych projektów zadań przez komórki organizacyjne	do 13 maja 2019 r.
Podjęcie decyzji o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu do głosowania projektów zadań oraz ogłoszenie listy projektów dopuszczonych do głosowania oraz listy projektów niedopuszczonych do głosowania	do 17 maja 2019 r.
Przekazanie Zarządowi Województwa Łódzkiego odwołań wniesionych od decyzji o niedopuszczeniu projektów do głosowania wraz ze stanowiskiem Zespołu ds. realizacji budżetu obywatelskiego dot. tych odwołań	do 31 maja 2019 r.
Rozpatrzenie przez Zarząd Województwa Łódzkiego odwołań od decyzji o niedopuszczeniu projektów do głosowania oraz ogłoszenie ostatecznej listy zadań dopuszczonych do głosowania	do 7 czerwca 2019 r.
Głosowanie	10-26 czerwca 2019 r.
Ogłoszenie wyników głosowania	do 3 września 2019 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr 472/19 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 12.04.2019 r zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia harmonogramu budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020.

Komunikacja dotycząca BO – źródła informacji skierowanej do mieszkańców województwa i podejmowane działania

Organizatorzy trzeciej edycji Budżetu Obywatelskiego udostępnili następujące formy przekazywania mieszkańcom informacji na temat przedsięwzięcia:

- strona internetowa (bo.lodzkie.pl) skierowana do wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego,
- fanpage pn. Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego na Facebooku, również skierowany do wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego,

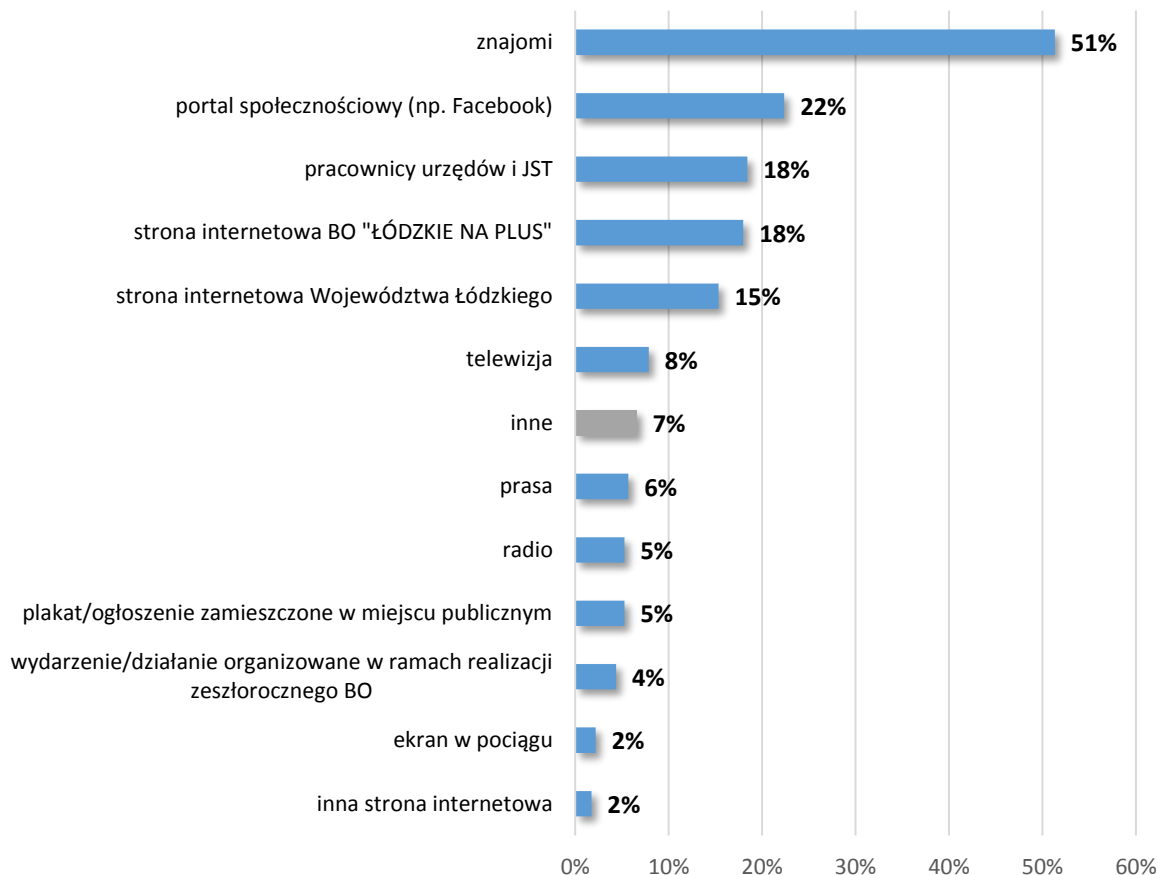
- spotkania informacyjne dotyczące BO SWŁ skierowane do wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego,
- konsultacje (telefoniczne, za pośrednictwem poczty e-mail oraz osobiste) pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, Zarządu Nieruchomości Województwa Łódzkiego oraz Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi przeznaczone dla osób zgłaszających projekty zadań do realizacji,
- możliwość kontaktu autorów z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz jednostek organizacyjnych SWŁ na etapie oceny formalnej i merytorycznej projektów zadań,
- spotkania informacyjne przeznaczone dla autorów projektów zadań, które pozytywnie przeszły etap oceny formalnej i merytorycznej oraz zostały rekomendowane do głosowania.

Niniejszy rozdział został poświęcony opisowi i ocenie poszczególnych, wymienionych wyżej, form komunikacji organizatorów z uczestnikami Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok.

Popularność poszczególnych form promocji i informowania o Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS”

Mieszkańcy Województwa łódzkiego, którzy głosowali na projekty zadań, mieli możliwość wzięcia udziału w ankiecie internetowej, która m.in. zawierała pytanie o źródła pozyskania wiedzy o III edycji Budżetu Obywatelskiego. Analiza udzielonych odpowiedzi pozwala ocenić popularność poszczególnych form komunikacji organizatorów z mieszkańcami. Źródłami informacji, z których badani mieli okazję korzystać najczęściej, były inne osoby dysponujące wiedzą o BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” (znajomi, pracownicy instytucji) lub portale internetowe promujące markę BO (strona internetowa, portal społecznościowy). Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 21 Odsetek respondentów, wśród osób głoszących na projekty zadań, w podziale na źródła, z których czerpali wiedzę o Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS” (n=228)

*Wyniki nie sumują się do 100%, gdyż jedna osoba mogła wskazać kilka źródeł wiedzy.

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ponad połowa respondentów, czyli 117 osób, czerpała informacje o BO od znajomych, nieco ponad jedna piąta badanych (51 osób) z portalu społecznościowego (np. Facebook). Wśród badanych 18% uzyskiwało wiedzę od pracowników urzędów lub instytucji samorządowych (42 osoby). Mieszkańcy ci dowiadywali się o BO od osób reprezentujących urzędy gminy lub urzędy miasta (20 osób), Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego (7 osób), przedszkola lub szkoły (5 osób), biblioteki i starostwa powiatowe (po 3 osoby) oraz inne placówki: uniwersytet trzeciego wieku (1 osoba), jeden ze szpitali wojewódzkich (1 osoba). Ze strony internetowej Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” (bo.lodzkie.pl) wiedzę zdobyło 18% badanych (41 osób).

Najmniejsza liczba respondentów (4 osoby) aby dowiedzieć się o BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” korzystała ze stron internetowych innych, niż autoryzowane przez organizatora. Do tych witryn należały: widzew.com, widzewtomy.net, wielun.naszemiasto.pl, dobron.ug.gov.pl.

Stosunkowo duży odsetek respondentów (7%, czyli 15 osób) skorzystał ze źródeł wiedzy nieprzewidzianych w badaniu. Wśród tej zbiorowości badanych 7 osób uzyskało wiedzę o BO za pośrednictwem poczty e-mail, 3 osoby od podmiotów, których dotyczył projekt zadania (ich przedstawiciele zachęcali do głosowania), jedna osoba uzyskała wiedzę z forum internetowego, jedna z biblioteki publicznej, jedna z miejsca pracy (respondent był pracownikiem UM Wł.), 2 osoby udzieliły odpowiedzi nieadekwatnych do postawionego pytania.

[Strona internetowa bo.lodzkie.pl](http://bo.lodzkie.pl)

Strona internetowa Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” podzielona została na pięć sekcji:

- AKTUALNOŚCI,
- O BUDŻECIE,
- DO POBRANIA,
- FAQ,
- KONTAKT.

Część zawierająca „**AKTUALNOŚCI**” jest dominującą na stronie internetowej. W okresie od 5 marca do 2 września 2019 roku, tj. do momentu ogłoszenia wyników głosowania, opublikowano w jej ramach 15 komunikatów dotyczących realizacji trzeciej edycji BO. Pierwsza informacja odnosząca się do BO 2020 dotyczyła przyjęcia uchwały w sprawie budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS”.

Sekcja zatytułowana „**O BUDŻECIE**” zawiera syntetyczny opis celu organizacji Budżetu Obywatelskiego na poziomie województwa łódzkiego, a także podsumowanie najistotniejszych ustaleń regulaminu.

Spis reguł jest dostępny w sekcji pn. „**DO POBRANIA**”. Oprócz regulaminu użytkownicy znajdą tam np. harmonogram realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na dany rok, wykaz punktów do głosowania, wzór karty do głosowania, zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych, pomoce służące upowszechnianiu przez autorów informacji na temat zgłaszanego projektu lub inne materiały pomocne na danym etapie realizacji Budżetu Obywatelskiego. Zawartość sekcji zmienia się na bieżąco w zależności od potrzeb związanych ze specyfiką danego etapu.

Wszelkie wątpliwości mieszkańcy mogą rozwiązać w sekcji pn. „**FAQ**” zawierającej listę najistotniejszych pytań dotyczących BO wraz z odpowiedziami.

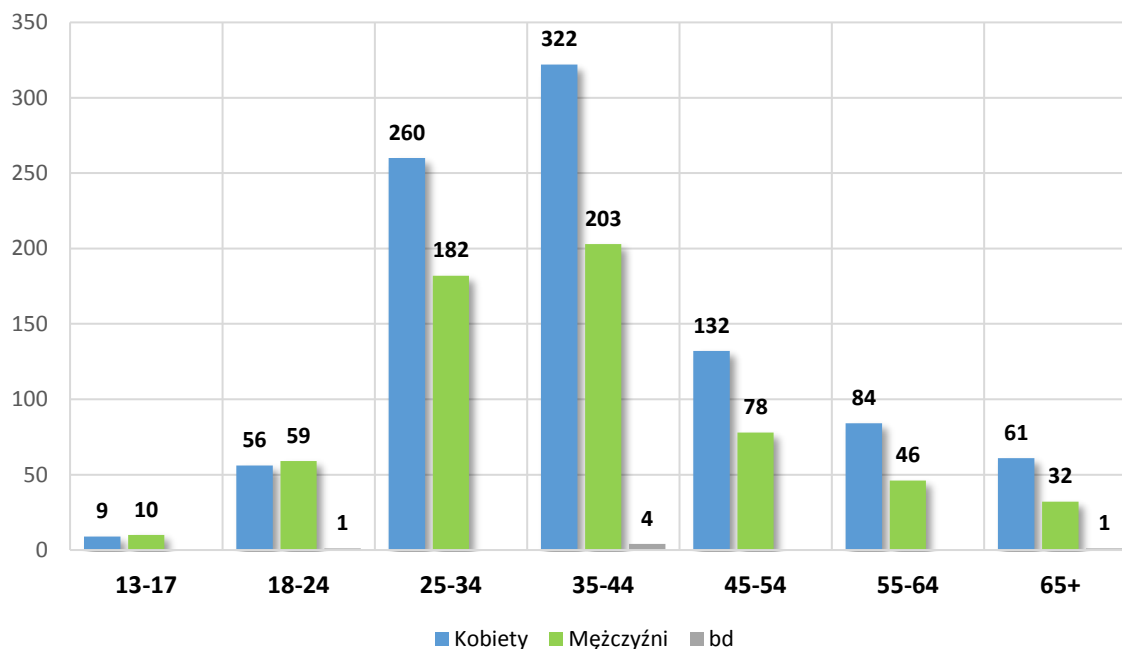

Sekcja pn. „**KONTAKT**” zawiera formularz kontaktowy dla mieszkańców oraz dane teled adresowe organizatorów przedsięwzięcia oraz przedstawicieli poszczególnych komórek merytorycznych, służących pomocą na każdym etapie realizacji BO.

Fanpage „Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego”

Województwo Łódzkie prowadzi w ramach promocji Budżetu Obywatelskiego fanpage (*stronę promującą markę budżetu obywatelskiego województwa*) na stronie *Facebook.com*. Na początku III edycji BO (wg stanu na dzień 1 kwietnia 2019 r.) fanpage BO lubiło 1 540 osób. Większość z nich stanowiły kobiety (ok. 60%). Najwięcej osób, które polubiły profil Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego we wskazanym portalu społecznościowym stanowiły osoby w grupie wieku 35-44 lata. Kolejną dużą grupą wiekową były osoby z przedziału od 25 do 34 lat. Szczegółowy rozkład „polubień” profilu BO według wieku i płci internautów przedstawiono poniżej.

Wykres 22 Informacja o osobach, które lubią profil BO wg płci i wieku⁹
(stan na dzień 1. kwietnia 2019 r.) (n = 1 540)

bd- brak danych

źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych ze strony Facebook.com.

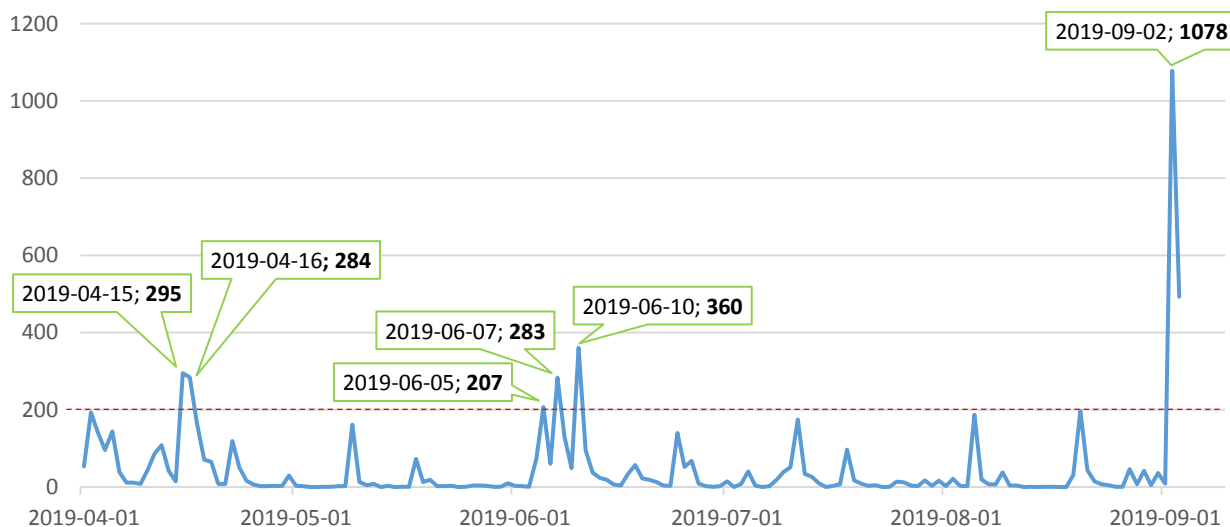
⁹ Oryginalna nazwa zmiennej na stronie Facebook.com to: *Lifetime: Aggregated demographic data about the people who like your Page based on the age and gender information they provide in their user profiles. (Unique Users)*

Według stanu na dzień 19 grudnia 2019 roku, profil promujący Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego został polubiony przez 1 810 osób (wzrost o ok. 18% w porównaniu z początkiem III edycji BO), natomiast obserwowało go 1 871 osób.

Podczas analiz prześledzono zaangażowanie użytkowników, począwszy od dnia ogłoszenia informacji o kwocie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w ramach III edycji budżetu obywatelskiego wraz z podziałem na pule, tj. od 1 kwietnia 2019 roku, aż do dnia ogłoszenia wyników głosowania na zadania do realizacji, tj. do 2. września 2019 roku. Do zaangażowania zostało wliczone każde kliknięcie lub stworzony komentarz, wpis, udostępnienie itd.¹⁰. Poniżej przedstawiono statystyki zaangażowania utworzone na podstawie danych wygenerowanych ze strony *Facebook.com*:

Wykres 23 Liczba osób, których zaangażowanie odnotowano na stronie Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego

źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych ze strony *Facebook.com*.

Na podstawie wykresu wylistowano dni, podczas których zauważono znaczne zaangażowanie internautów (*na potrzeby analizy przyjęto, że są to dni z liczbą kliknięć lub komentarzy, wpisów, udostępnień itd. wygenerowanych przez więcej niż 200 osób*).

¹⁰ Oryginalna nazwa zmiennej na stronie *Facebook.com* to: *Daily: The number of people who engaged with your Page. Engagement includes any click or story created. (Unique Users)*

Znalazły się tutaj następujące daty:

- 15. kwietnia 2019 r.
- 16. kwietnia 2019 r.
- 5. czerwca 2019 r.
- 7. czerwca 2019 r.
- 10. czerwca 2019 r.
- 2. września 2019 r.

Wpis z 15. kwietnia 2019 roku (295 osób) dotyczył poprzedniej edycji BO SWŁ na 2019 rok, więc nie został poddany analizie, natomiast wpis z kolejnego dnia, który wygenerował podobnie wysoki poziom zaangażowania (284 osoby), zawierał wyjaśnienia do regulaminu III edycji BO, odnoszące się do tego, kto może być autorem projektu zadania. Ponadto do posta (czyli wpisu na stronie głównej BO Województwa Łódzkiego na Facebook.com) dołączona została grafika zachęcająca mieszkańców do składania wniosków z projektami zadań oraz do współpracy z pracownikami urzędu (zrzut ekranu obok).

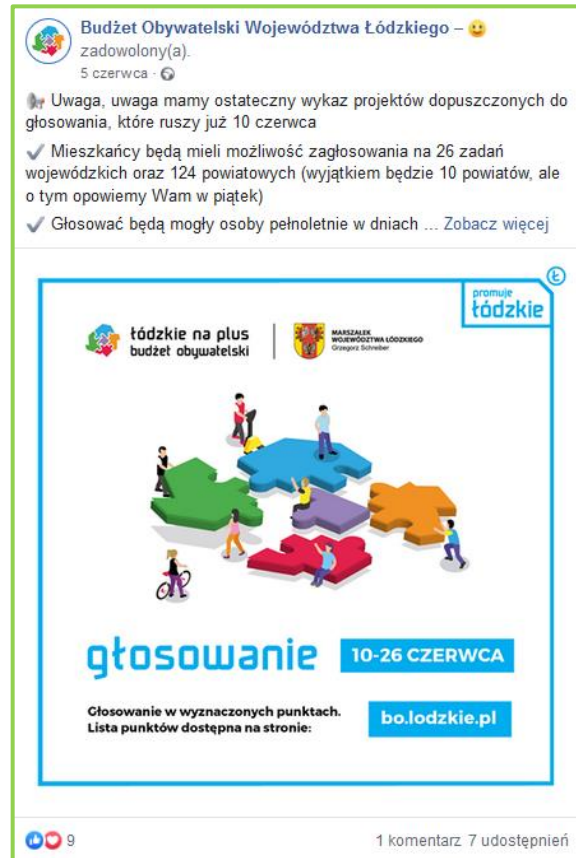
Rysunek 3 Zrzut ekranu z fanpage'a BO Wł przedstawiający wpis z wyjaśnieniem zapisów regulaminu

źródło: Fanpage Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego, Facebook.com

Kolejne zaangażowanie na poziomie przekraczającym 200 osób odnotowano 5. czerwca 2019 roku – 207 osób. Tego dnia podzielono się z internautami informacją o liście projektów zadań dopuszczonych do głosowania. Wiadomość zawierała również grafikę przypominającą o datach głosowania (zrzut ekranu obok).

Rysunek 4 Zrzut ekranu z fanpage'a BO Wł przedstawiający posta z informacją o ostatecznym wykazie projektów

źródło: Fanpage Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego, *Facebook.com*

Następnym dniem, podczas którego na stronie odnotowano szczególnie wysoki poziom zaangażowania czytelników był 7. czerwca 2019 roku – 283 zaangażowanych internautów. Tego dnia na fanpage'u Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego podano informację o tym, w których powiatach wszystkie zadania ocenione w trakcie etapu oceny merytorycznej przeszły bez głosowania do etapu realizacji wraz z uzasadnieniem tej decyzji, czyli informacją o niewyczerpaniu pul powiatowych w tych jednostkach. Ponadto, do posta dołączona została grafika zawierająca informację o terminie głosowania w ramach BO (zrzut ekranu poniżej, na rysunku 5, po lewej stronie). Zgodnie z harmonogramem, był to ostateczny dzień na rozpatrzenie przez Zarząd Województwa Łódzkiego odwołań od decyzji o niedopuszczeniu projektów do

głosowania oraz ogłoszenie ostatecznej listy zadań dopuszczonych do głosowania. Zainteresowanie czytelników profilu obrazuje: 1 komentarz, 16 „reakcji” oraz 19 udostępnień. Trzy dni później, w pierwszym dniu głosowania, zaangażowanie ponownie wzrosło do 360 osób. Post wygenerowany tego dnia informował o możliwości głosowania i przypominał lokalizacje miejsc, gdzie możliwe było oddawanie głosów. Do wiadomości ponownie została dołączona grafika informująca o terminach głosowania (zrzut ekranu poniżej, po prawej stronie)

Rysunek 5 Zrzuty ekranu z fanpage'a BO Wł przedstawiające: post z informacją o powiatach, w których wszystkie zgłoszone i ocenione pozytywnie projekty przekazano do realizacji (po prawej) oraz post z informacją o rozpoczęciu głosowania i miejscach, w których można oddawać głosy (po prawej).

The image displays two screenshots of Facebook posts from the 'Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego' fanpage. The left screenshot, dated June 7th, features a post with a purple icon and text stating that 38 county tasks can be approved. Below the text is a graphic with puzzle pieces and the text 'głosowanie 10-26 CZERWCA' and 'bo.lodzkie.pl'. The right screenshot, dated June 10th, features a post with a blue icon and text stating that voting has started. Below the text is a similar graphic with puzzle pieces and the text 'głosowanie 10-26 CZERWCA' and 'bo.lodzkie.pl'. Both posts include engagement metrics: 16 reactions, 1 comment, and 19 shares for the first post; 5 reactions, 1 comment, and 10 shares for the second post.

źródło: Fanpage Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego, Facebook.com.

Dniem, w którym zaobserwowano największe zaangażowanie w badanym okresie, był 2. września 2019 roku. Wpis, który pojawił się tego dnia na fanpage'u BO spowodował 42 „reakcje”, 16 komentarzy oraz 47 udostępnień. W treści posta (zrzut ekranu poniżej) znalazła się wiadomość o wynikach III edycji BO, zawierająca odnośnik (link) do szczegółowych informacji znajdujących

się na stronie bo.lodzkie.pl oraz grafikę z hasłem dotyczącym ogłoszenia wyników głosowania. Zaangażowanie na fanpage'u wyniosło tego dnia aż 1 078 osób, czyli ok. 3 razy więcej niż w poprzednim analizowanym dniu.

Rysunek 6 Zrzut ekranu z fanpage BO Wł przedstawiający wyniki głosowania mieszkańców

źródło: Fanpage Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego, Facebook.com.

Spotkania informacyjne dla mieszkańców zainteresowanych BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

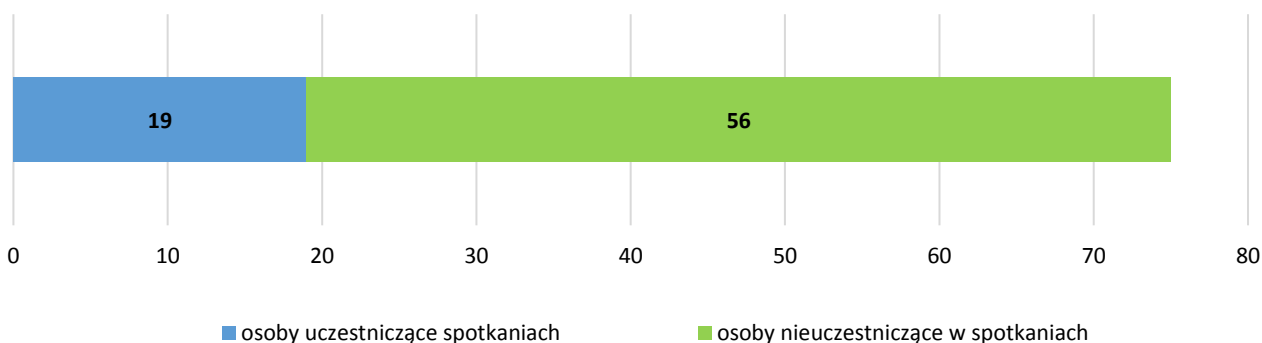
Spotkania informacyjne dla mieszkańców województwa dotyczące realizacji budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020 odbyły się w kwietniu 2019 roku. Nowe założenia BO prezentowane były w pierwszym tygodniu kwietnia w Tomaszowie Mazowieckim, Wieluniu, Łowiczu, Brzezinach, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Łodzi. Natomiast po upływie terminu zgłaszania projektów zadań tj. po dniu 12 kwietnia odbyły się jeszcze dwa dodatkowe spotkania: w Lututowie i Poddębicach.

Zainteresowanie spotkaniami informacyjnymi

W spotkaniach w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” uczestniczyło łącznie 147 osób (spośród których 79 osób wzięło udział w badaniu ewaluacyjnym). W analogicznych spotkaniach organizowanych w ramach I lub II edycji BO SWł uczestniczyła 1/4 (19 na 75) osób, które udzieliły odpowiedzi na

zadane w ramach podobnego badania ewaluacyjnego pytanie o aktywność w działaniach budżetu obywatelskiego.

Wykres 24 Odsetek badanych uczestników spotkania informacyjnego dotyczącego BO na 2020 rok, którzy wzięli udział w analogicznych spotkaniach w ramach poprzednich edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego

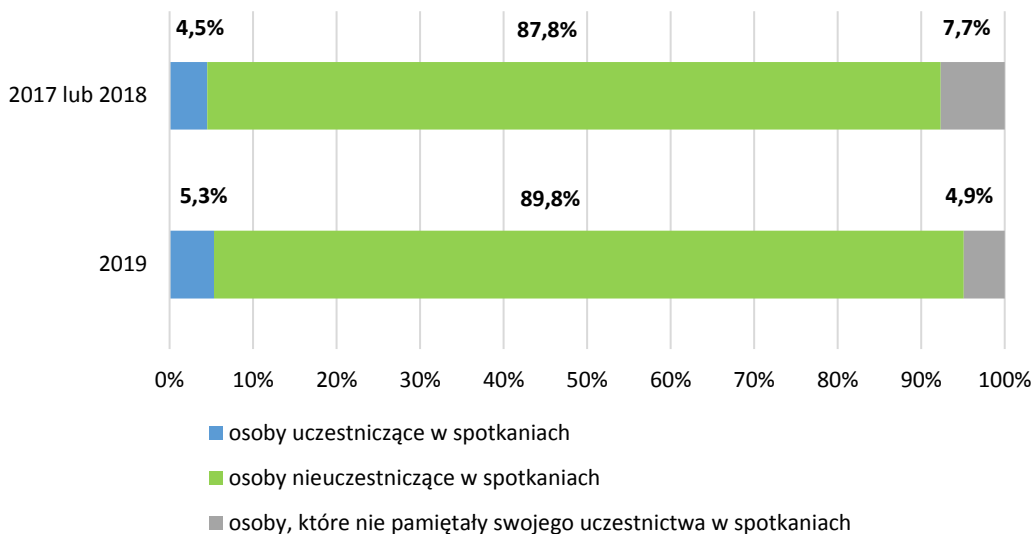
źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Mieszkańcy województwa, którzy oddali głosy na wybrane projekty zadań oraz wzięli udział w ankiecie internetowej dla głosujących, również udzielili informacji na temat uczestnictwa w spotkaniach informacyjnych dotyczących III edycji BO, a także edycji ją poprzedzających. Otrzymawszy harmonogram zorganizowanych w 2020 roku spotkań, badani mieli za zadanie przypomnieć sobie, czy brali udział w którymkolwiek z nich.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, popularność spotkań informacyjnych wśród respondentów, którzy głosowali w Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020, jest stosunkowo niewielka. W spotkaniach promujących III edycję BO udział wzięło zaledwie 12 badanych (nieco ponad 5%). O dwie osoby mniej zadeklarowały, że uczestniczyły w analogicznych spotkaniach odnoszących się do I i II edycji BO SWŁ. Warto zwrócić uwagę na to, że wskazane wartości odnoszą się do próbki osób głosujących w Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS” – tj. tych mieszkańców, którzy udzielili odpowiedzi na pytania zawarte w internetowym kwestionariuszu. Rozkład odpowiedzi zamieszczono na poniższym wykresie.

Charakterystyczny jest wyższy odsetek osób, które nie pamiętały, czy brały udział w spotkaniach w latach 2017 lub 2018, w stosunku do roku 2019. Różnica zapewne wynika z tego, że odpowiedź na pytanie odnoszące się do odległej przeszłości jest trudniejsza do uzyskania niż taka, która wymaga odwołania się do faktów zaistniałych w krótszej perspektywie czasowej.

Wykres 25 Odsetek głoszących mieszkańców, uczestniczących w badaniu ankietą internetową, którzy brali udział w spotkaniach informacyjnych w ramach poszczególnych edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego

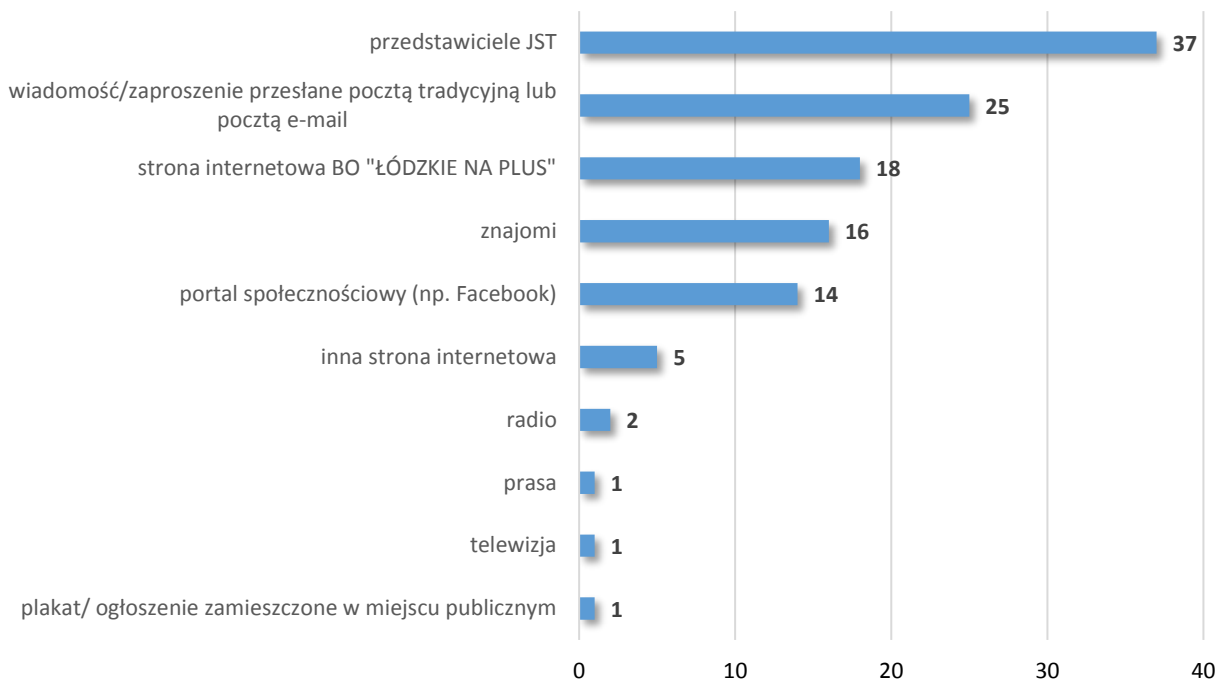

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Źródła wiedzy o spotkaniu informacyjnym

Uczestnicy spotkań najczęściej deklarowali, że dowiedzieli się o spotkaniu informacyjnym od przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów lub województwa) lub pracowników innych urzędów (47% odpowiedzi). Około 1/3 osób (32%) pozyskała informacje dzięki odebranej wiadomości/zaproszeniu za pośrednictwem poczty tradycyjnej lub e-mail, blisko 1/4 (23%) ze strony internetowej BO „ŁÓDZKIE NA PLUS”. Z informacji zamieszczonych na innych stronach internetowych wiedzę o spotkaniach zaczerpnęło pięć osób. Wśród tych stron respondenci wymienili m.in.: stronę internetową miasta Piotrkowa Trybunalskiego, stronę internetową Radia Łódź, stronę internetową Urzędu Miasta Sieradza. Dwie osoby wskazały stronę internetową Biblioteki Pedagogicznej w Sieradzu: bpsieradz.pl. Zbliżone liczebnie grupy badanych dowiedziały się o spotkaniach od znajomych (20%) oraz z portali społecznościowych (18%). Pojedynczy mieszkańcy dowiedzieli się o spotkaniu z radia, prasy, telewizji lub plakatu/ogłoszenia zamieszczonego w miejscu publicznym. Szczegółowe zestawienie odpowiedzi zamieszono na poniższym wykresie:

Wykres 26 Liczba respondentów korzystających z poszczególnych źródeł wiedzy o spotkaniach informacyjnych z mieszkańcami województwa dotyczącymi BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” (n=79)

* Wyniki nie sumują się do 79, gdyż jedna osoba mogła wskazać kilka źródeł informacji o spotkaniu.

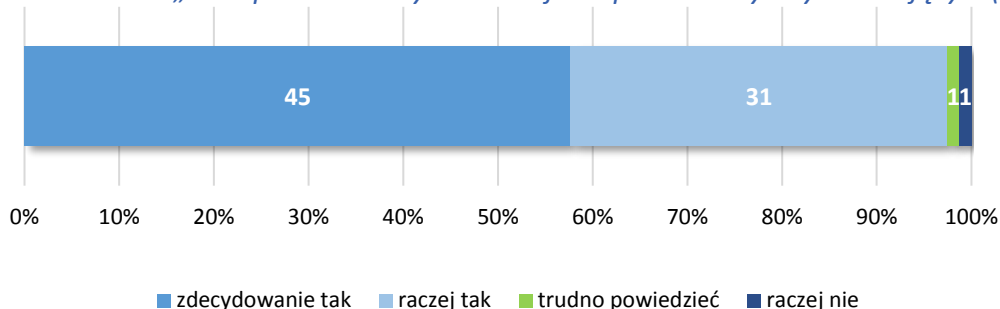
źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Ocena spotkania informacyjnego

W ramach oceny spotkania informacyjnego, mieszkańcy zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat czasu przeznaczanego na spotkanie, osoby prowadzącej spotkanie, materiałów informacyjnych, lokalizacji i miejsca spotkania oraz sposobu jego organizacji.

Zdecydowana większość respondentów (97%, czyli 76 z 78 osób) pozytywnie oceniła czas poświęcony na przeprowadzenie spotkania (odpowiedź „zdecydowanie tak” lub „tak” na stwierdzenie: „czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający”). Jedna osoba nie miała wyrobionego zdania, a jedna raczej nie zgodziła się z tym stwierdzeniem (patrz: wykres poniżej).

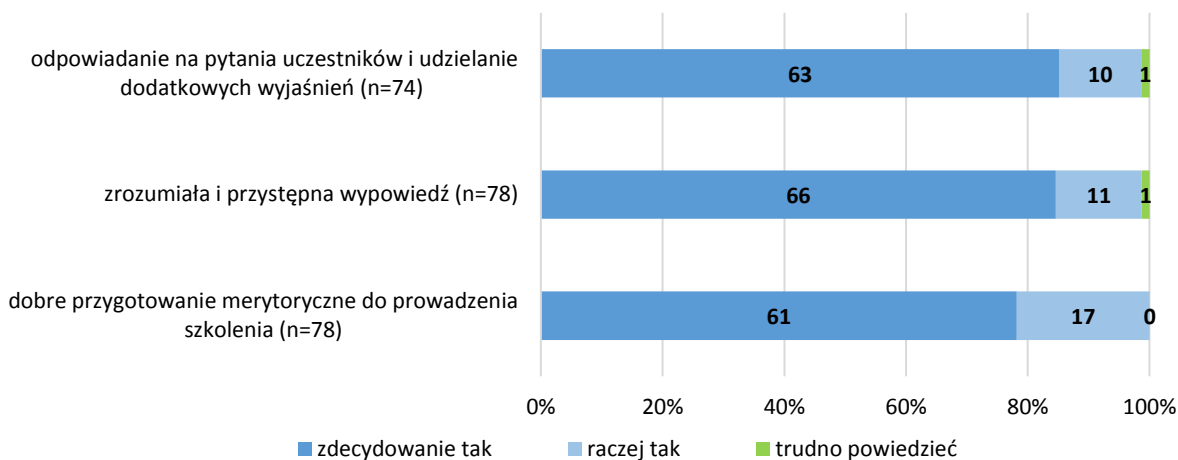
Wykres 27 Liczba uczestników spotkania informacyjnego dla mieszkańców zgadzająca się ze stwierdzeniem: „Czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający” (n=78)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

W ramach oceny osoby prowadzącej spotkanie respondenci wyrażali opinię na temat jej merytorycznego przygotowania, sposobu wypowiedzi pod kątem zrozumiałości i przystępności przekazu oraz udzielania odpowiedzi i dodatkowych wyjaśnień. Jak widać na wykresie poniżej, żaden z badanych mieszkańców nie ocenił prelegentów negatywnie, w żadnym z aspektów oceny. Jedynie w odniesieniu do oceny sposobu wypowiedzi prowadzących i odpowiadania przez nich na pytania uczestników, wśród udzielonych odpowiedzi wybrana została opcja „trudno powiedzieć”.

Wykres 28 Zgodność uczestników ze stwierdzeniami dotyczącymi prowadzącego/prowadzącej spotkanie

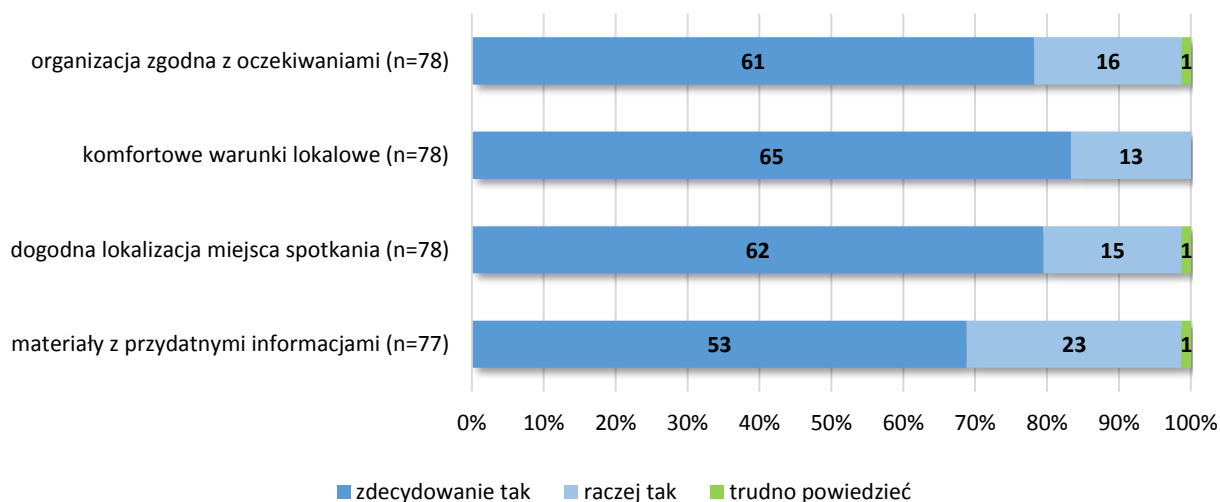

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Z odpowiedzi respondentów wynika, że byli oni zadowoleni z organizacji spotkań. Wszyscy badani (n=78) zgodzili się ze stwierdzeniem: „warunki lokalowe, w których zorganizowano spotkanie umożliwiły mi komfortowe w nim uczestnictwo”. Wśród badanych 99% (77 z 78 osób) uznało,

że sposób organizacji spotkania spełnił ich oczekiwania oraz lokalizacja miejsca spotkania była dla nich dogodna. Po jednej osobie nie miało zdania (odpowiedź „trudno powiedzieć”) w odniesieniu do wymienionych kwestii. Pozytywnie o materiałach ze spotkania wypowiedziało się 76 z 77 osób (99%), udzielając odpowiedzi „zdecydowanie tak” lub „raczej tak” w reakcji na stwierdzenie: „materiały, które otrzymałem/-am podczas spotkania zawierają przydatne dla mnie informacje”. Jedna osoba nie udzieliła jednoznacznej odpowiedzi na ten temat („trudno powiedzieć”).

Wykres 29 Liczba osób, które zgodziły się z pozostałymi stwierdzeniami dotyczącymi spotkań dla mieszkańców

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Spośród 79 mieszkańców województwa łódzkiego, którzy wzięli udział w badaniu, blisko 60% osób (47 badanych) podało elementy, które zyskały ich uznanie podczas spotkania. Swobodnie udzielane odpowiedzi, na prośbę sformułowaną w następującym brzmieniu: „Proszę wypisać elementy, które podobały się Panu/Pani na dzisiejszym spotkaniu informacyjnym”, skategoryzowano na etapie analiz, w celu zwiększenia czytelności wniosków. W efekcie uzyskano następujący zestaw właściwości charakterystycznych dla spotkań informacyjnych, które zostały pozytywnie ocenione przez badanych:

- **Sposób (forma) prezentacji treści podczas spotkań** podobał się 18 uczestnikom (czyli 38% osób, które udzieliły odpowiedź na omawiane pytanie). Do tej kategorii zaliczono cechy spotkań sformułowane przez respondentów w następujący sposób: *prezentacja/sposób prezentacji, prowadzenie spotkania/sposób prowadzenia spotkania, ciekawe przedstawienie informacji na temat BO, ogólny przekaz informacji, przekazywanie informacji, sposób przedstawienia możliwości przygotowania projektów.*

- **Zawartość merytoryczna spotkań** to kategoria, do której zaklasyfikowano odpowiedzi 14 badanych osób (30% osób, które udzieliły odpowiedzi na omawiane pytanie). Respondenci, wymieniając elementy, które podobały im się na spotkaniach, odnosili się do zawartości merytorycznej w sposób ogólny lub charakteryzując ją jak niżej: *treść, na temat, konkretne informacje, treściwe wyczerpujące informacje, dokładne informacje, rzetelność, merytoryczne odpowiedzi, szczegółowe wyjaśnienie przez panią dofinansowania z budżetu obywatelskiego, wszystko było merytoryczne i ciekawe*. Badani wskazywali także konkretne treści, które im odpowiadały: *przykłady projektów z ubiegłego roku, podanie przykładów możliwych do dofinansowania, informacja dotycząca realizacji projektów*.
- **Osoby prowadzące – ich sprawność komunikacyjna, udzielanie odpowiedzi na zadawane pytania** zostały docenione jako pozytywne aspekty szkolenia przez 11 uczestników (23% osób, które udzieliły odpowiedzi na omawiane pytanie). Badani doceniali możliwość zadawania pytań, formę dialogu, którą zaproponowali prowadzący oraz ich sprawność komunikacyjną. Wśród właściwości, które podobały się respondentom, znalazł się sposób wyjaśniania wątpliwości uczestników spotkania, prowadzenia dyskusji: *wyjaśnienia prowadzącego, odpowiedzi na pytania, jasne, dobre wyjaśnienia, konsultacje indywidualne, dyskusja, interakcja z prowadzącą*. Respondenci wyróżnili pozytywnie również kompetencje komunikacyjne prowadzących: *komunikatywność prowadzących, jasność wypowiedzi, obszerność w udzielaniu informacji, przejrzyste omówienie założeń BO, jasność przekazu*.

Wśród badanych 2 osoby (4% odpowiedzi na omawiane pytanie) wskazały na **prowadzących** jako atuty spotkań, bez uszczegółowienia, jakie cechy prowadzenia szkoleń odpowiadały respondentom.

- **Organizacyjne aspekty spotkania** wymienione zostały przez 7 badanych osób (15% odpowiedzi). Jako elementy, które zyskały aprobatę wymienione zostały: *organizacja, miejsce, czas trwania spotkania (szybko), materiały informacyjne*.
- **Atmosfera, zapewnienie komfortu emocjonalnego uczestnikom** podczas spotkania zyskały uznanie 5 badanych (11% udzielonych na analizowane pytanie odpowiedzi). Wymieniali oni: *(miłą) atmosferę spotkania, sympatyczne panie prowadzące, serdeczność, otwartość pracowników*.

Oprócz powyższych atutów 3 badanych wymieniło własności zbyt ogólne, aby można było je zaklasyfikować, wskazując, że podczas spotkania podobało im się: *wszystko, przedstawienie ogólne*.

Zaledwie 4 respondentów wymieniło **elementy, których ich zdaniem zabrakło** podczas spotkań informacyjnych. Wśród braków znalazły się nieporuszone lub nie w pełni wyjaśnione zagadnienia dotyczące: **rozliczania kosztów projektu zadania, zabezpieczenia kosztu projektu, uzasadnienia podziału zadań w puli województwa i powiatów**. Jedna osoba uznała, że podczas spotkania powinna być pojawić się **duża ilość osób zainteresowanych**.

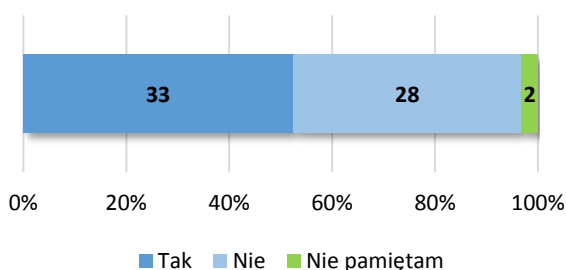
Konsultacje z mieszkańcami na etapie zgłaszania projektów zadań

Konsultacje z mieszkańcami, których udzielali pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Łódzkiego odbyły się między 3. a 23. kwietnia 2019 roku.

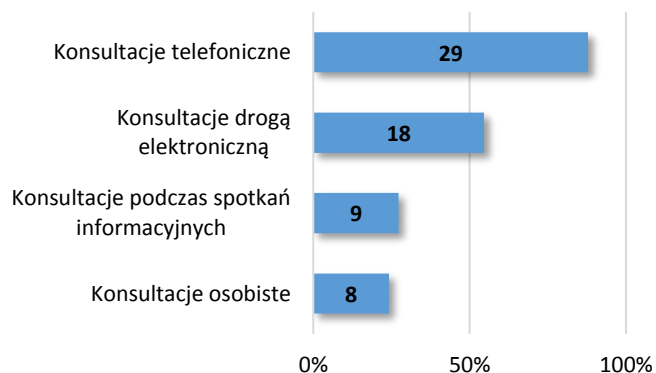
Autorzy zadań, którzy wzięli udział w ankiecie internetowej, wysłanej im za pośrednictwem poczty e-mail, udzielali odpowiedzi na temat poszczególnych, dostępnych form konsultowania projektów zadań.

Nieco ponad połowa badanych autorów zadań konsultowała je z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ (33 z 63 osób). Osoby, które korzystały z konsultacji, najczęściej decydowały się na formę telefoniczną (29 z 33 osób – 88%). Dużym zainteresowaniem cieszyły się również konsultacje za pośrednictwem poczty e-mail. Z konsultacji podczas kwietniowych spotkań informacyjnych, skierowanych do osób zainteresowanych BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, skorzystało 9 badanych. Zbiorowość licząca o jedną osobę mniej korzystała z osobistych konsultacji projektu zadania. Szczegółowe informacje zamieszczono na wykresach poniżej:

Wykres 30 Konsultacja z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostkami organizacyjnymi SWŁ projektu przed zgłoszeniem (n=63)

Wykres 31 Rodzaje konsultacji wykorzystywanych przez autorów zadań (n=33)

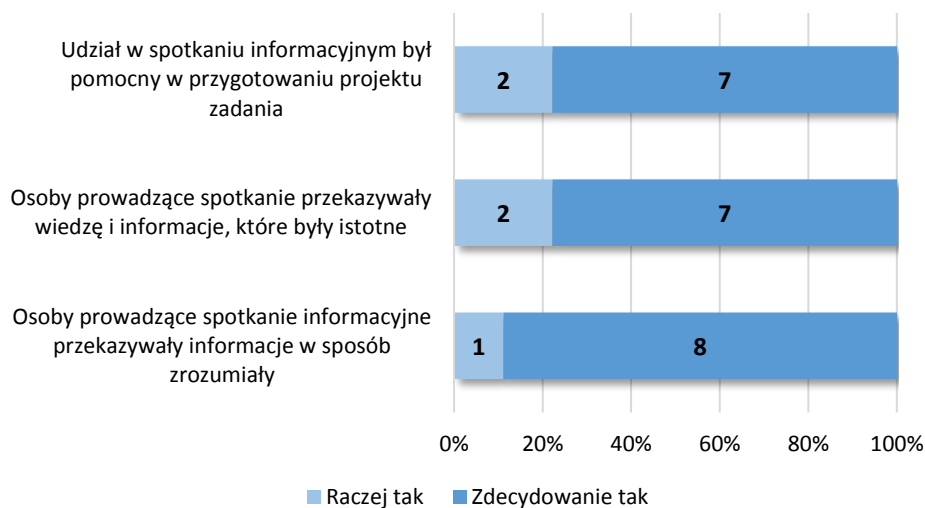

Wyniki nie sumują się do 33, ponieważ autorzy mogli skorzystać z więcej niż jednego rodzaju konsultacji.

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ankietowani autorzy zadań, którzy korzystali z kwietniowych spotkań informacyjnych ocenili je pozytywnie. Wszyscy ci respondenci uznali, że udział w spotkaniu informacyjnym pomógł im w przygotowaniu projektu zadania (7 odpowiedzi: *zdecydowanie tak* i 2 odpowiedzi: *raczej tak*). Pozytywnie oceniono również osoby prowadzące spotkanie. Badani potwierdzili, że przekazywana wiedza i informacje były istotne (7 odpowiedzi: *zdecydowanie tak* i 2 odpowiedzi: *raczej tak*) oraz, że sposób przekazu informacji był dla nich zrozumiały (8 odpowiedzi: *zdecydowanie tak* i 1 odpowiedź: *raczej tak*).

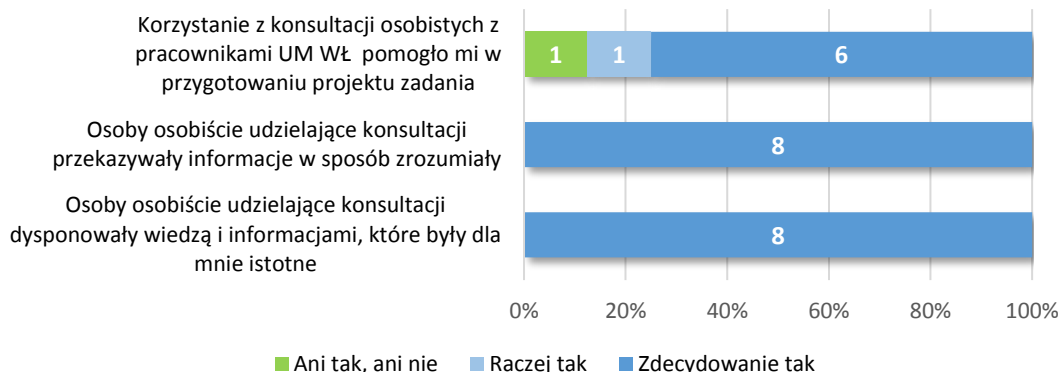
Wykres 32 Ocena kwietniowych spotkań informacyjnych (n=9)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Z osobistych konsultacji z pracownikami komórek merytorycznych skorzystało 8 respondentów. Wszyscy z nich zdecydowanie zgodzili się, że sposób przekazywania informacji był dla nich zrozumiały, a wiedza, którą dysponowały osoby udzielające konsultacji była dla ankietowanych istotna. Wśród autorów zadań, 7 respondentów potwierdziło, że skorzystanie z tego rodzaju konsultacji pomogło im w przygotowaniu projektu zadania (6 odpowiedzi: *zdecydowanie tak* i 1 odpowiedź: *raczej tak*). Jeden badany nie wypowiedział się ani pozytywnie ani negatywnie na ten temat.

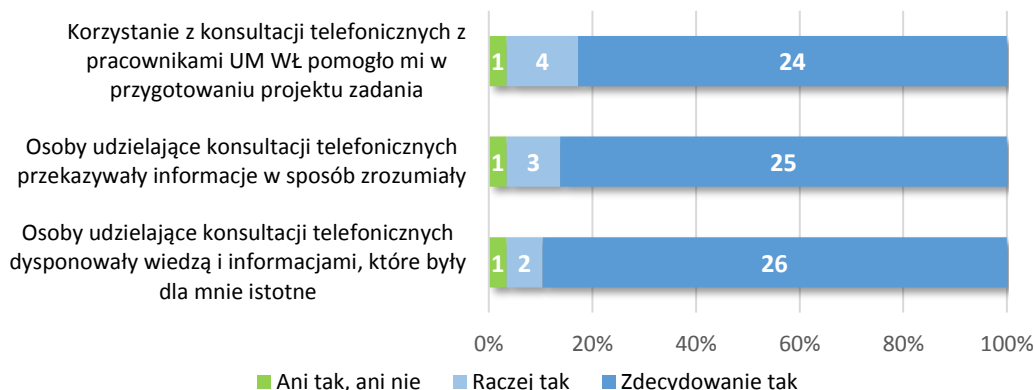
Wykres 33 Ocena osobistych konsultacji z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ (n=8)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Większość ankietowanych autorów projektów zadań skorzystała z konsultacji telefonicznych (29 osób). Spośród nich 28 uznało, że konsultacje telefoniczne pomogły im w przygotowaniu projektu zadania (24 odpowiedzi: *zdecydowanie tak* i 4 odpowiedzi: *raczej tak*). Taka sama liczba respondentów zadeklarowała, że informacje udzielane w trakcie konsultacji telefonicznych przekazywane były w sposób zrozumiały (25 odpowiedzi: *zdecydowanie tak* i 3 odpowiedzi: *raczej tak*). Najwięcej badanych osób zdecydowanie zgodziło się ze stwierdzeniem: „Osoby udzielające Pani/Panu konsultacji telefonicznych dysponowały wiedzą i informacjami, które były dla Pani/Pana istotne” – 26 osób. Z tym samym stwierdzeniem raczej zgodziły się 2 osoby. Każdy aspekt oceny konsultacji telefonicznych w sposób niejednoznaczny, tj. ani pozytywnie ani negatywnie, oceniła 1 osoba.

Wykres 34 Ocena telefonicznych konsultacji z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ (n=29)

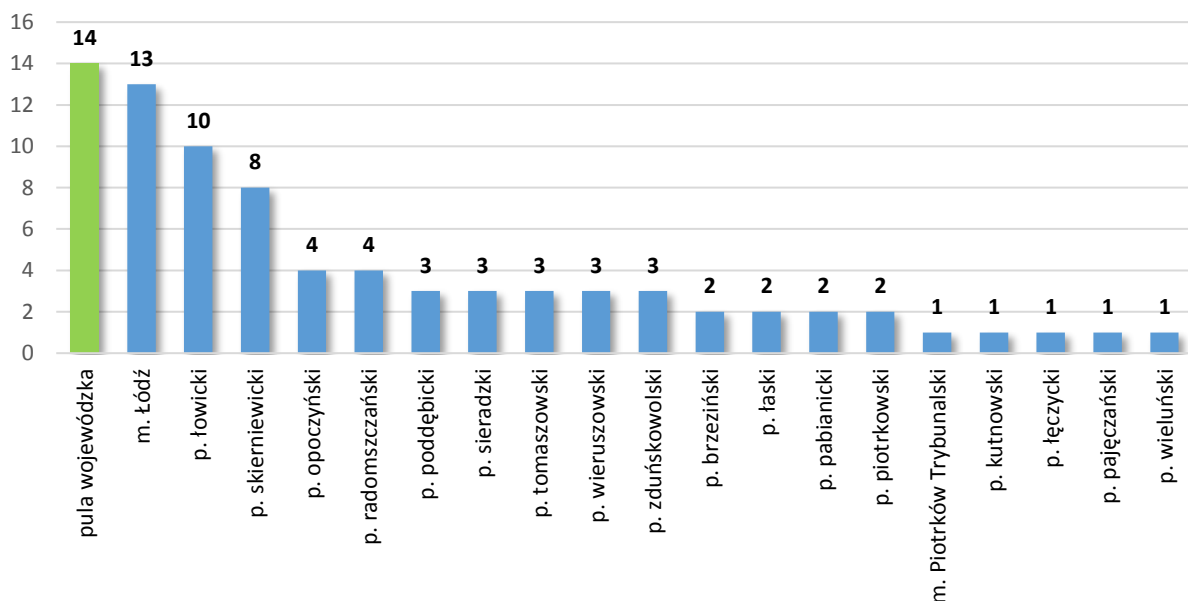

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Zakres przestrzenny konsultowanych projektów

Najwięcej spośród przeprowadzonych 81 rozmów telefonicznych dotyczyło projektów w ramach puli wojewódzkiej (14 konsultacji), powiatu miasto Łódź (13 konsultacji) oraz powiatu łowickiego (10 konsultacji). Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono na wykresie poniżej:

Wykres 35 Liczba konsultacji telefonicznych odbytych podczas zgłaszania projektów zadań do BO w 2020 r. w odniesieniu do zakresu terytorialnego (n=81)

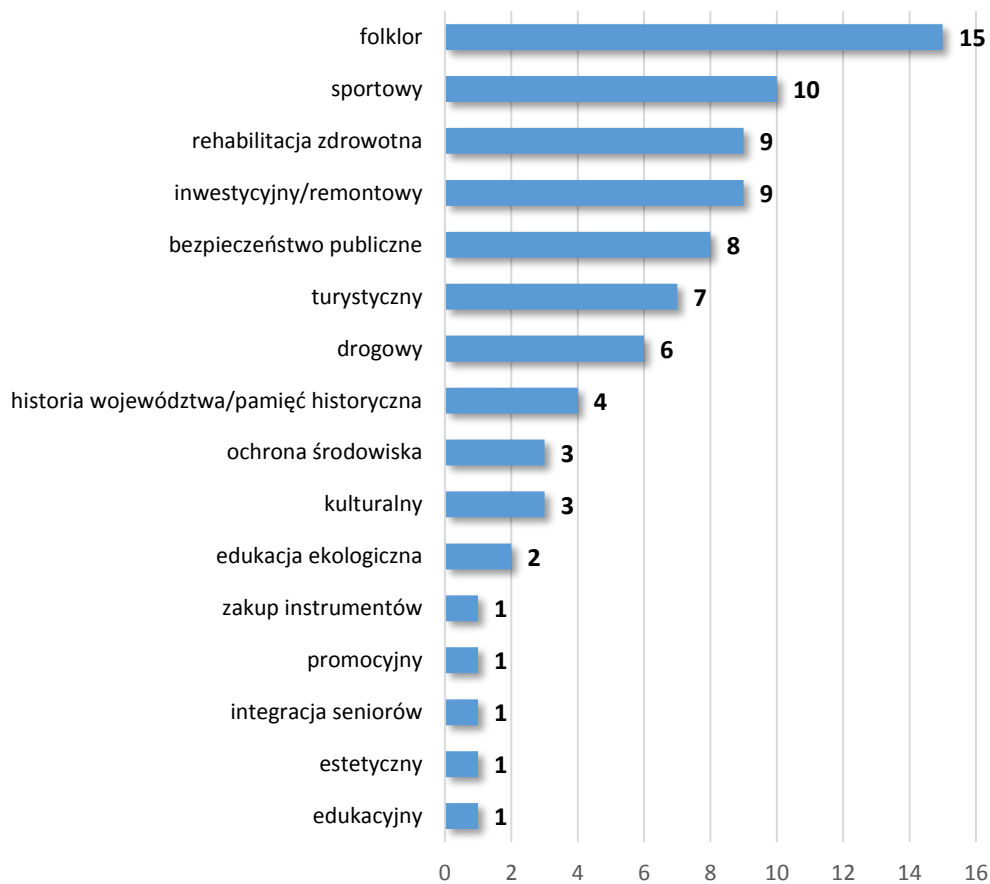

źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych z konsultacji mieszkańców z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ

Zakres merytoryczny konsultowanych projektów

Konsultacje telefoniczne najczęściej dotyczyły projektów związanych z folklorem (19% – 15 odpowiedzi). Rzadziej mieszkańcy zadawali pytania w odniesieniu do projektów sportowych (12% – 10 odpowiedzi), rehabilitacji zdrowotnej i projektów inwestycyjnych/ remontowych (po 11% – 9 odpowiedzi). Wszystkie odniesienia merytoryczne konsultacji telefonicznych zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 36 Liczba konsultacji dotyczących poszczególnych zakresów merytorycznych projektów, których dotyczyły konsultacje (n=81)

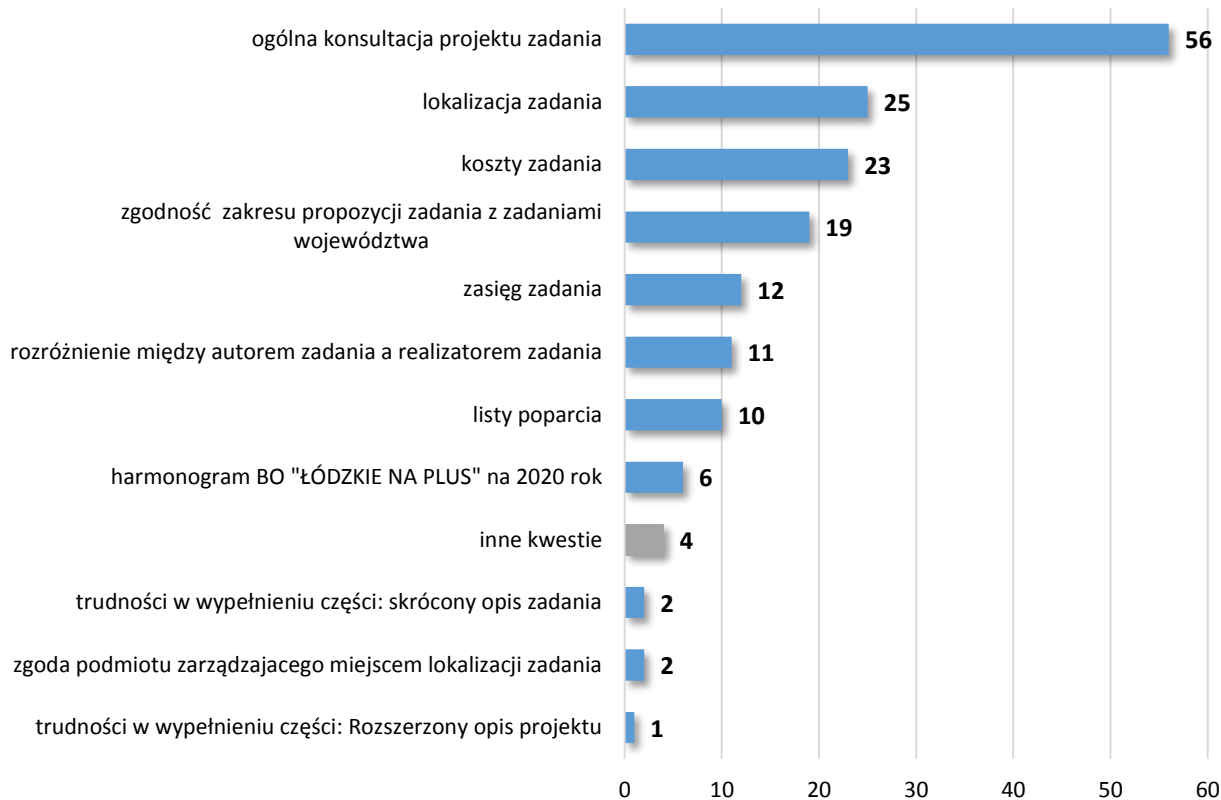

źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych z konsultacji mieszkańców z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ

Zakres tematyczny konsultacji

Około 69% zapytań mieszkańców dotyczyło ogólnych konsultacji projektu przed jego złożeniem (56 z 81 konsultacji). Około 31% rozmów dotyczyło lokalizacji zadania (25 konsultacji). O koszty zadania pytało 28% telefonujących (23 osoby). Najmniejsza liczba mieszkańców potrzebowała pomocy w wypełnianiu części formularza: „rozszerzony opis projektu” (1 osoba).

Wykres 37 Częstość występowania tematów konsultacji (n=81)

źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych z konsultacji mieszkańców z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ

Inne tematy konsultacji podjęło 5% telefonujących mieszkańców (4 osoby). Tematy te wyszczególniono w tabeli poniżej:

Tabela 5 Wyszczególnienie tematów konsultacji w ramach kategorii "Inne kwestie" (n=4)

liczba telefonów	inne kwestie
2	problem z generatorem
1	punkty do głosowania, ilość głosów potrzebnych do wygranej
1	cykliczność wydarzeń

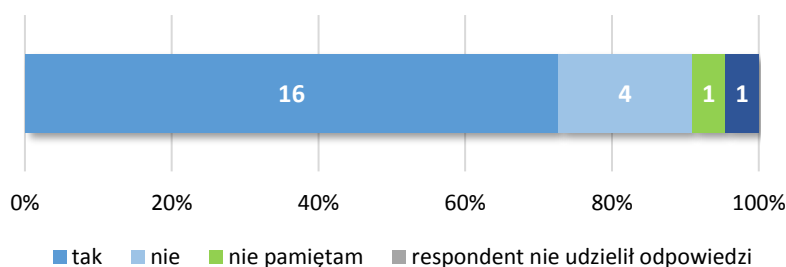
źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych z konsultacji mieszkańców z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ zaangażowanych w realizację BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

Ocena kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej

W czasie oceny merytorycznej projektów zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego na 2020 rok pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Łódzkiego nawiązywali i utrzymywali kontakt z autorami zadań oraz pozostawali do ich dyspozycji aż do zakończenia etapu tej oceny. Kontakt ów miał na celu wyjaśnienie nieścisłości w formularzach, negocjacje treści projektów w sytuacjach, gdy zakres zadań nie był zgodny z zapisami regulaminu, a także wspólne weryfikowanie ewentualnych błędów we wnioskach.

Na pytania dotyczące kontaktów z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i jednostek organizacyjnych Województwa Łódzkiego w czasie oceny merytorycznej projektu odpowiadali w ramach udziału w badaniu ewaluacyjnym uczestnicy spotkania informacyjnych dla autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, które odbyło się 8. czerwca 2019 roku w Łodzi. Wśród 22 osób, które udzieliły odpowiedzi na wspomniane pytania, 16 respondentów zadeklarowało, że kontaktowali się oni z urzędnikami, 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi, 1 nie pamiętała kontaktu.

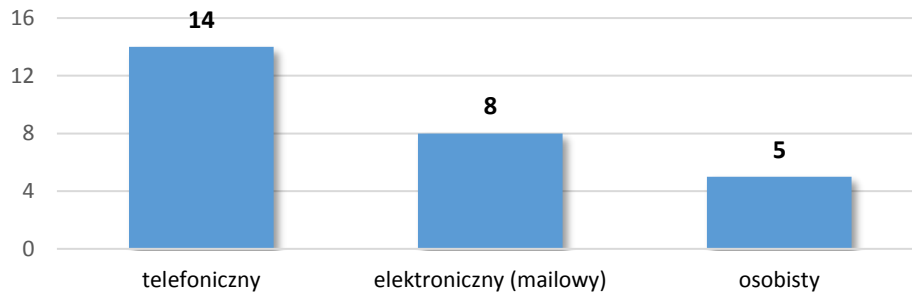
Wykres 38 Występowanie kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej zadania (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Spośród wskazanych wyżej 16 badanych, 8 autorów zadań kontaktowało się z pracownikami komórek merytorycznych odpowiedzialnych za realizację BO **elektronicznie**, a 5 osób zadeklarowało **kontakt osobisty**. Korzystanie z **konsultacji telefonicznych** z pracownikami urzędu, podczas oceny merytorycznej zadeklarowało 14 spośród 16 osób, które w ankiecie ewaluacyjnej ze spotkania informacyjnego dla autorów zadań wskazywało na kontakt z urzędnikami.

Wykres 39 Rodzaj kontaktu z pracownikiem komórki merytorycznej (n=16)

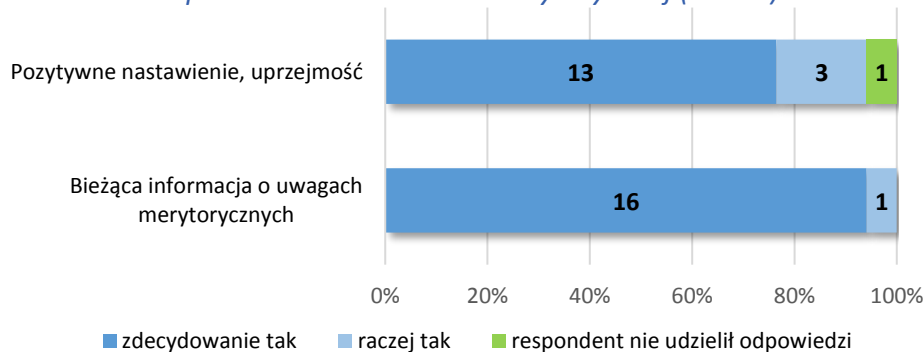

* dane nie sumują się do 16, ponieważ respondent mógł skorzystać z więcej niż jednego rodzaju kontaktu.

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Respondenci, w większości, bardzo pozytywnie oceniają nastawienie osób oceniających zgłoszone zadanie oraz deklarują, że na bieżąco uzyskiwali uwagi merytoryczne do projektów zadań. Dane potwierdzające ten wniosek przedstawiono na wykresie poniżej. Zauważyć można na nim także, że żaden z respondentów kontaktujących się z osobami odpowiedzialnymi za ocenę zadań nie wyraził negatywnej opinii na temat współpracy z urzędnikami. Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi na temat nastawienia pracowników.

Wykres 40 Zgodność opinii respondentów ze stwierdzeniami dotyczącymi kontaktu z pracownikiem komórki merytorycznej (n=17*)

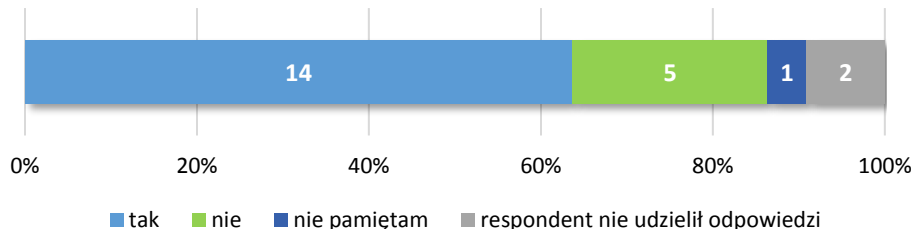
* wyższa wartość n wynika z tego, że jedna osoba odpowiedziała tylko na część stwierdzeń dotyczących kontaktu

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Ocena modyfikacji zadania w trakcie oceny merytorycznej

Ponad połowa autorów zadań obecnych na spotkaniu (14 spośród 22 osób, które odpowiedziały na pytania dotyczące konsultacji – 64% odpowiedzi) przyznała, że ich projekt zadania został zmodyfikowany w trakcie oceny merytorycznej.

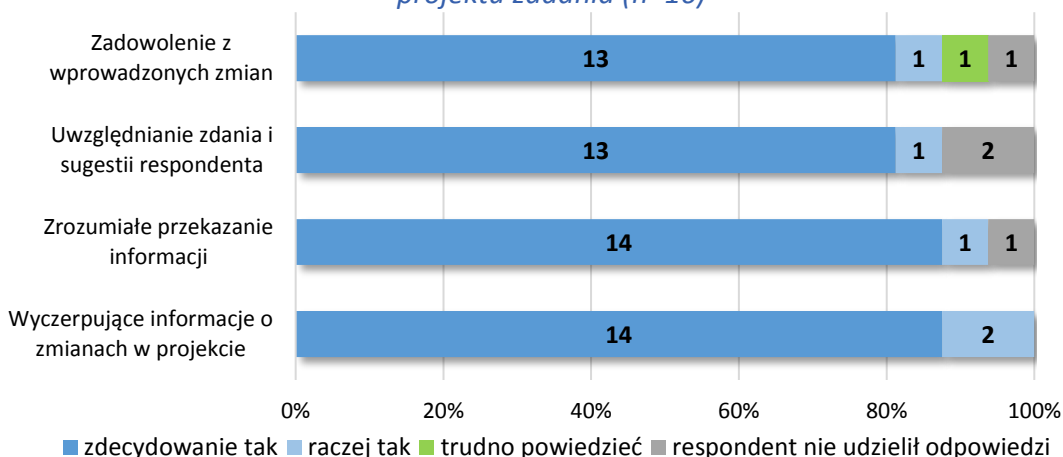
Wykres 41 Modyfikacja projektu zadania podczas oceny merytorycznej (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Wszyscy autorzy zadań, które uległy modyfikacji, uznali sposób informowania o tym, jakie zmiany w projekcie powinny zostać wprowadzone, aby ten mógł być oceniony pozytywnie, za wyczerpujący (14 odpowiedzi – *zdecydowanie tak* i 2 odpowiedzi – *raczej tak*). Spośród respondentów, których projekt zadania został zmodyfikowany, 15 osób (14 odpowiedzi – *zdecydowanie tak* i 1 odpowiedź – *raczej tak*) potwierdziło, że „Oceniający przekazywał im informacje na temat koniecznych zmian w projekcie w sposób zrozumiały, tłumaczył niejasne kwestie” (brak danych dla 1 osoby). 14 respondentów (13 odpowiedzi – *zdecydowanie tak* i 1 odpowiedź – *raczej tak*) zgodziło się również ze stwierdzeniem: „Oceniający brał pod uwagę moje zdanie odnośnie do zmian w projekcie, działał w celu wypracowania rozwiązań, które w miarę możliwości, uwzględniały moje sugestie” (brak danych dla 2 osób). Tyle samo osób zadowolonych było z ostatecznie wprowadzonych zmian do projektu, 1 osoba w tym zakresie nie miała zdania, 1 – nie udzieliła odpowiedzi. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na wykresie poniżej:

Wykres 42 Zgodność opinii respondentów ze stwierdzeniami dotyczącymi procesu modyfikacji projektu zadania (n=16)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Jedna osoba, spośród autorów obecnych na spotkaniu, wskazała w swojej ankiecie dodatkowe uwagi, dotyczące procesu realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Osoba ta w swojej pisemnej wypowiedzi wymieniła: [prośbę o większą wyrozumiałość od RCPS-u dla wnioskodawców, uwagę dotyczącą braku ankiet on-line oraz uwagę dotyczącą zbyt małej liczby punktów do głosowania.](#)

Spotkanie informacyjne dla autorów projektów

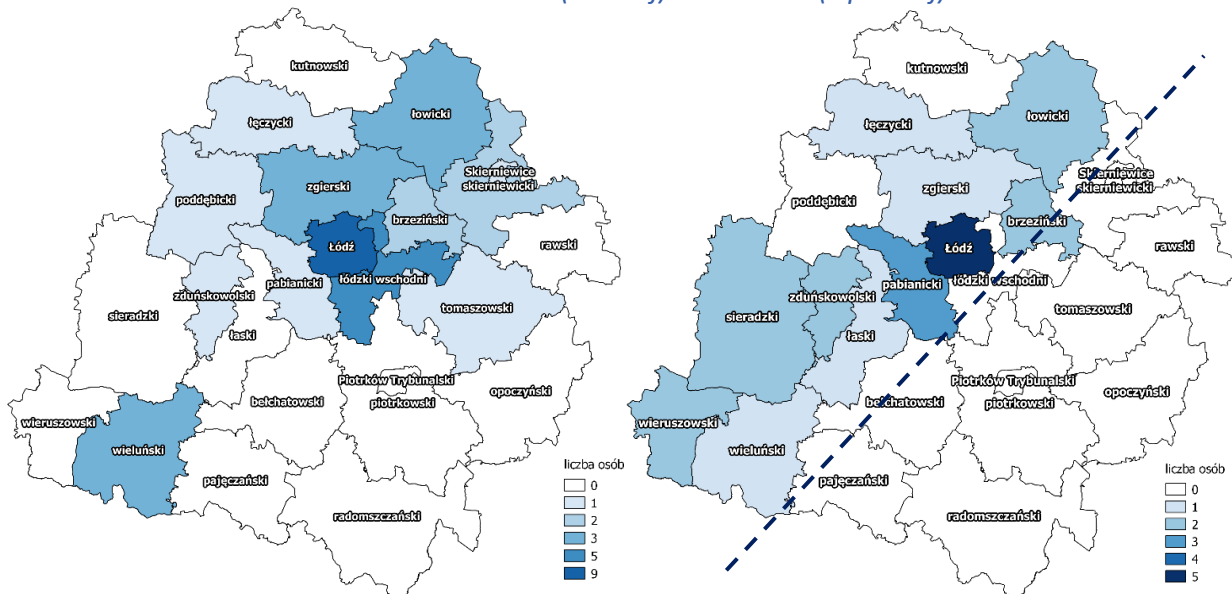
W celu zwiększenia zaangażowania mieszkańców w projekt, organizatorzy podejmowali różnego rodzaju działania informacyjne, m.in. spotkania z mieszkańcami, służące przybliżeniu zasad realizacji Budżetu Obywatelskiego na 2020 rok, przekazaniu wiedzy pomocnej w efektywnym działaniu w ramach BO, a także wymianie wniosków, informacji i sugestii służących doskonaleniu przyszłych edycji przedsięwzięcia. Jedno z takich spotkań, adresowane do autorów zadań rekomendowanych do głosowania, odbyło się 8. czerwca 2019 r. Spotkanie zostało podzielone na dwie merytorycznie odrębne części. Pierwsza część dotyczyła zasad głosowania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS”. Druga część poświęcona była promocji projektów zgłoszonych w BO do realizacji. Miała ona na celu przekazanie wiedzy na temat skutecznych metod rozpowszechniania informacji dotyczących projektów oraz sposobów na zwrócenie uwagi mieszkańcom województwa na znaczenie zgłoszonych do realizacji działań oraz zachęcenie osób do głosowania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok.

W spotkaniu informacyjnym uczestniczyły 24 osoby – 18 autorów zadań rekomendowanych do głosowania w ramach III edycji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” oraz 6 osób ich zastępujących. Liczba autorów i osób ich zastępujących na spotkaniu stanowiła nieco ponad 18% wszystkich autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach Budżetu Obywatelskiego (do głosowania dopuszczone zostały zadania autorstwa łącznie 133 osób).

Zainteresowanie udziałem w spotkaniu

Strukturę badanych autorów obecnych na spotkaniu pod względem ich miejsca zamieszkania zobrazowano na rysunku poniżej. Zestawiono ją z miejscem zamieszkania autorów obecnych na spotkaniu w ubiegłej edycji BO. W poprzednim roku wyraźnie zauważalne było większe zainteresowanie spotkaniem wśród mieszkańców powiatów znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie miasta Łodzi oraz wśród mieszkańców stolicy województwa niż pochodzących z innych jego części. W tym roku nie zauważa się już takiej zależności. Szczególnie zwraca uwagę brak zainteresowania spotkaniem wśród mieszkańców połowy powiatów od północnego wschodu aż po południowy zachód województwa.

Rysunek 7 Liczba autorów uczestniczących w spotkaniu względem powiatu zamieszkania w 2018 r. (z lewej) i w 2019 r. (z prawej)

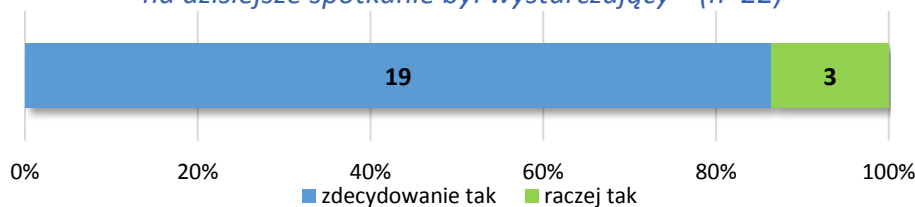
źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Ocena spotkania informacyjnego

Autorzy zadań dopuszczonych do głosowania zostali poproszeni o ocenę: osób prowadzących spotkanie informacyjne, miejsca, czasu i sposobu organizacji spotkania. Zdecydowana większość ankietowanych wyrażała pozytywne opinie na temat przeprowadzonego spotkania. Rozkład ich odpowiedzi zaprezentowano poniżej.

Z odpowiedzią brzmiącą: „Czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający” zgodzili się wszyscy autorzy zadań, którzy odpowiedzieli na to pytanie (86% odpowiedzi „zdecydowanie tak” i 14% odpowiedzi „raczej tak”). Dla porównania, w roku poprzednim, w ramach ankiety ewaluującej spotkanie informacyjne dla autorów zadań II edycji BO otrzymano 91% odpowiedzi potwierdzających, że czas przeznaczony na spotkanie był wystarczający.

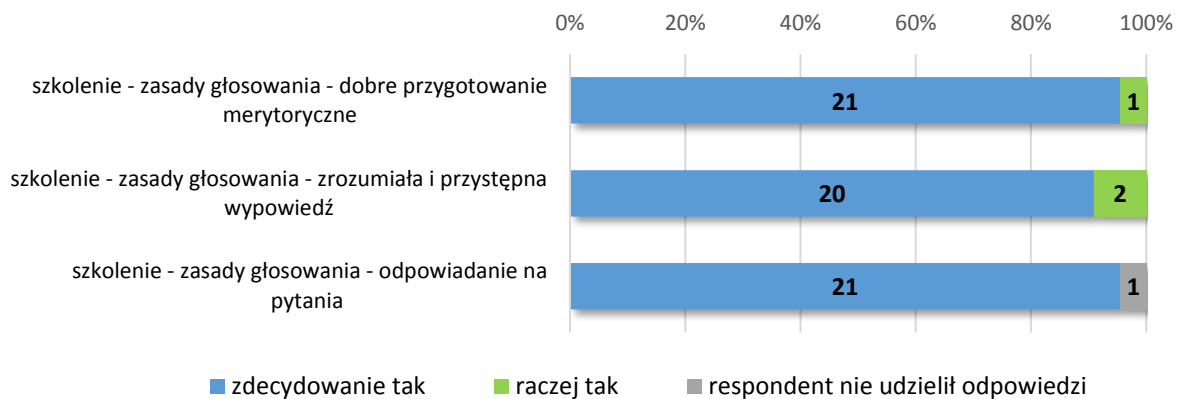
Wykres 43 Liczba uczestników spotkania zgadzająca się ze stwierdzeniem: „Czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający” (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Uczestników czerwcowego spotkania poproszono także o ocenę odnoszącą się do osób prowadzących spotkanie. W przypadku **części spotkania dotyczącej zasad głosowania** w ramach BO 21 z 22 autorów zadań „zdecydowanie” a jeden autor „raczej” zgodziło się ze stwierdzeniem, iż prowadzący: „(...) był *dobrze przygotowany merytorycznie do jego prowadzenia*”, natomiast 20 autorów „zdecydowanie”, a 2 „raczej” zgodziło się, że prowadzący „(...) *wypowiadał się w sposób zrozumiały i przystępny*”. Wszyscy ankietowani, którzy odpowiedzieli na to pytanie potwierdzili, że prowadzący „(...) *odpowiadał na pytania uczestników i udzielał dodatkowych wyjaśnień*”.

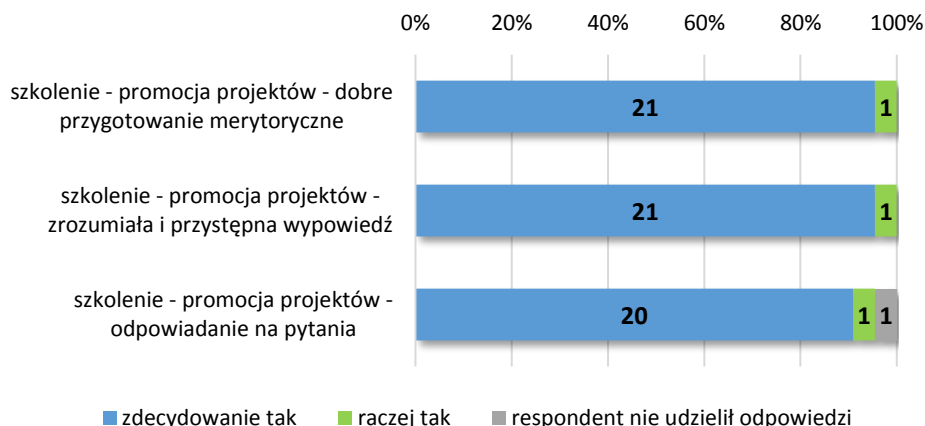
Wykres 44 Zgodność uczestników ze stwierdzeniami dotyczącymi prowadzącego/prowadzącej szkolenie z zasad głosowania (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

W odniesieniu do **części spotkania poświęconej promocji projektów** zgłoszonych w ramach III edycji BO badani ocenili analogicznie – jak w przypadku zasad głosowania – stwierdzenia. Wszystkie osoby pozytywnie odniosły się do stwierdzenia dotyczącego dobrego merytorycznego przygotowania osoby prowadzącej (21 odpowiedzi – *zdecydowanie tak*, jedna odpowiedź – *raczej tak*). Również wszyscy respondenci zgodzili się ze stwierdzeniem dotyczącym wypowiadania się przez prowadzących w sposób przystępny i zrozumiały (21 osób odpowiedziało: *zdecydowanie tak* i 1 osoba: *raczej tak*). Wśród badanych 20 osób było zdecydowanie zadowolonych a jedna raczej zadowolona z odpowiadania na pytania uczestników i udzielania dodatkowych wyjaśnień. Jeden respondent nie udzielił w przytaczanym zakresie odpowiedzi.

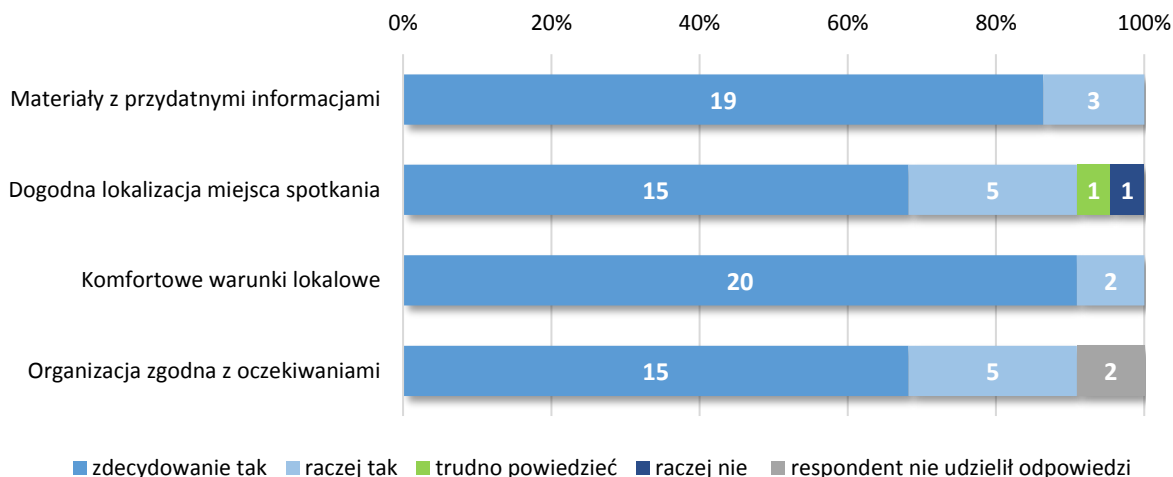
Wykres 45 Zgodność uczestników ze stwierdzeniami dotyczącymi prowadzącego/prowadzącej szkolenie z zakresu promocji projektów (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Ze zdaniem brzmiącymi: „materiały, które otrzymałem/-am podczas spotkania zawierają przydatne dla mnie informacje” oraz „warunki lokalowe, w których zorganizowano spotkanie umożliwiły mi komfortowe w nich uczestnictwo” zgodzili się wszyscy respondenci badania. Natomiast lokalizację miejsca spotkania za dogodną uznało 20 osób (jedna osoba nie była zdecydowana co do odpowiedzi i jedna raczej nie uznała miejsca spotkania za dogodne). Również 20 osób potwierdziło, że sposób organizacji spełnił ich oczekiwania. Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 46 Zgodność opinii respondentów ze stwierdzeniami dotyczącymi zadowolenia z pozostałych składowych spotkania (n=22)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Atuty i braki spotkania

Wśród badanych 14 z 22 osób wskazało elementy spotkania, które zyskały z ich strony aprobatę. Jedenastu ze wspomnianych 14 autorów pochwaliło sposób prowadzenia spotkania, w tym m.in. zrozumiałość i przystępność sposobu przekazywania informacji oraz komunikatywność prowadzącego. Merytoryczność wystąpień jako mocną stroną spotkań podkreśliło 5 ankietowanych. W dalszej kolejności 3 osoby pochwaliły atmosferę spotkania. Organizacja spotkania, w tym zaangażowanie organizatorów i lokalizacja podobały się 2 respondentom. Również 2 respondentów wyraziło uznanie dla tematyki spotkania.

Tylko 1 respondent wskazał wadę spotkania. Zwrócił on uwagę na termin spotkania, który jego zdaniem był ustalony w zbyt bliskiej odległości czasowej od terminu głosowania. Zestawienie odpowiedzi respondentów przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 6 Wady i zalety spotkania – podsumowanie odpowiedzi

Atuty spotkania	n=14*
sposób prowadzenia spotkania	11
merytoryczna forma wystąpień	5
atmosfera spotkania	3
organizacja	2
tematyka	2
Wady spotkania	n=1
spotkanie zorganizowane w zbyt krótkim czasie od głosowania	1

* Liczba odpowiedzi nie sumuje się do 14, gdyż pytanie umożliwiło każdemu respondentowi udzielenie więcej niż jednej odpowiedzi.

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

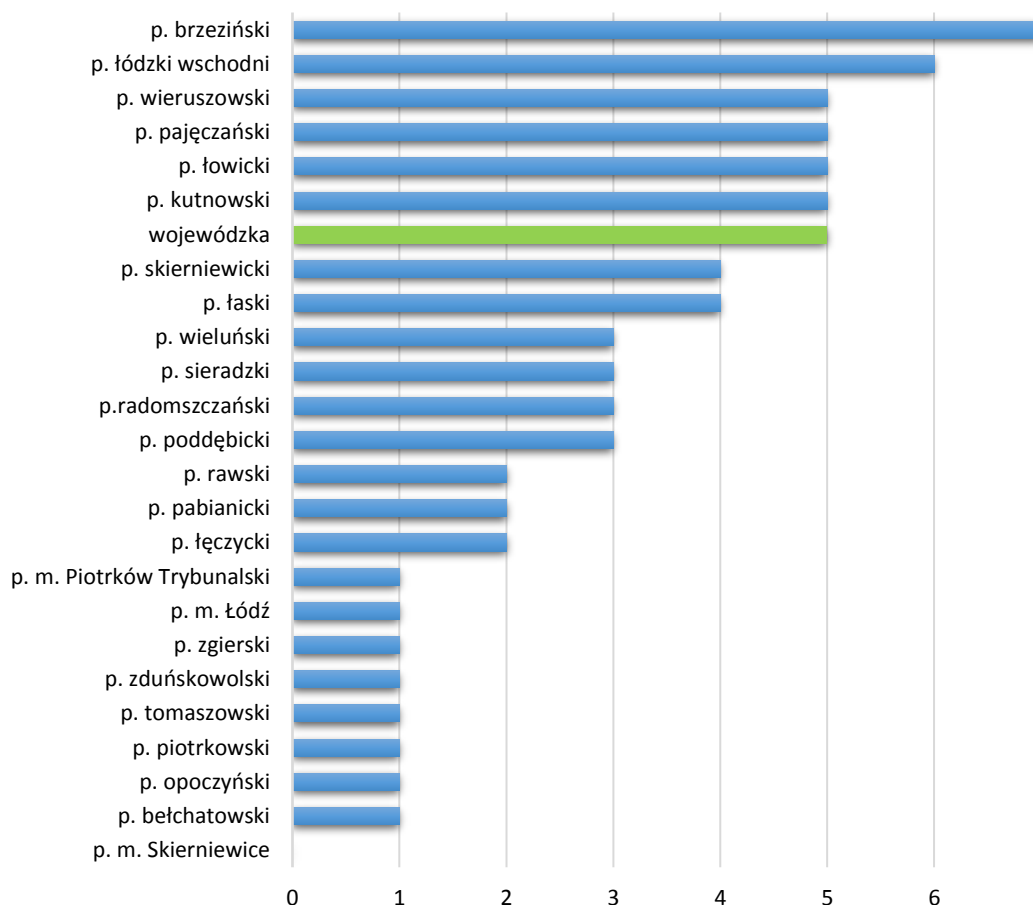

Podsumowanie poszczególnych etapów realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

Etap przygotowania i zgłaszania projektów zadań

W omawianej edycji BO projekty zadań mogły być zgłaszane w puli powiatowej oraz wojewódzkiej. Spośród 70 autorów, którzy wzięli udział w ankiecie internetowej, przesłanej im za pośrednictwem poczty e-mail, odpowiadając na pytania dotyczące procesu zgłaszania projektów zadań oraz dotychczas realizowanych etapów Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, 2 osoby zadeklarowały, że złożyły jednocześnie projekt zadania wojewódzkiego i powiatowego. Największą liczbę zadań ankietowani zgłosili w powiecie brzezińskim (7 zadań) i łódzkim wschodnim (6 zadań). Wśród respondentów nie wystąpił żaden, który zgłosił zadanie w Skierniewicach (mieście na prawach powiatu).

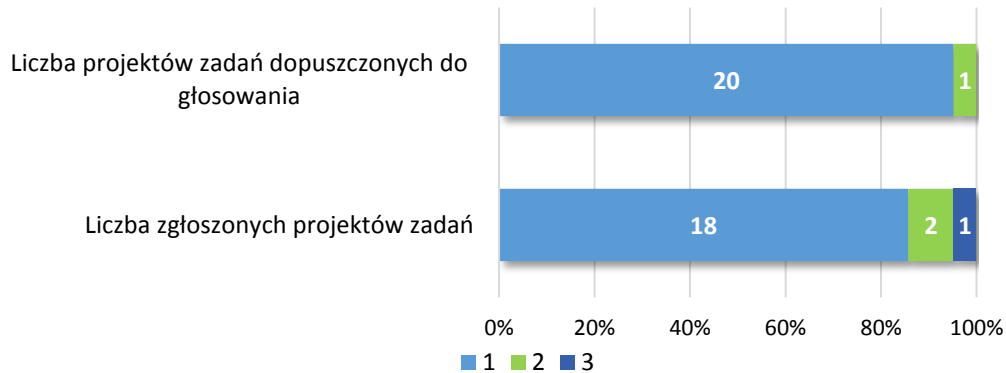
Wykres 47 Liczba zgłoszonych zadań w poszczególnych pulach przez ankietowanych autorów zadań (n=70)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród autorów, którzy wzięli udział w czerwcowym spotkaniu informacyjnym, większość zgłosiła projekt jednego zadania do realizacji w ramach III edycji BO. Dwa projekty zadań zgłosiły dwie osoby, a trzy projekty – jedna osoba. Zazwyczaj do etapu głosowania przechodził jeden projekt danego autora. Tylko jeden respondent obecny na spotkaniu zadeklarował, że do etapu głosowania przeszły jego dwa zadania.

Wykres 48 Liczba zgłoszonych i dopuszczonych do głosowania projektów zadań przez poszczególnych autorów (n=21)

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkania dla autorów, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

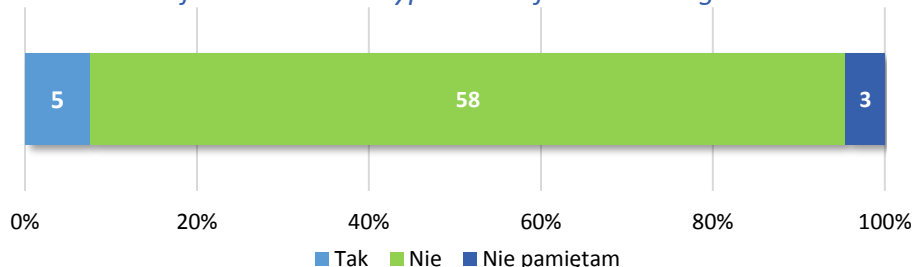
Opracowania pomysłu zadania należało dokonać za pośrednictwem formularza zgłaszania projektów zadań do zrealizowania w ramach budżetu obywatelskiego (zwanego dalej: formularzem). Formularz można było wypełnić za pośrednictwem generatora lub poprzez wypełnienie pisemne albo z użyciem edytora tekstu dokumentu pobranego ze strony bo.lodzkie.pl. Wypełniony formularz należało złożyć wraz z listą poparcia podpisaną przez co najmniej 30 mieszkańców województwa (w przypadku puli wojewódzkiej) lub 30 mieszkańców powiatu, do którego puli został zgłoszony projekt zadania (w przypadku puli powiatowej) w jeden z następujących sposobów:

1. poprzez przesłanie na adres korespondencyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego,
2. poprzez osobiste złożenie w Biurze Podawczym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego,
3. poprzez przesłanie drogą elektroniczną podpisanego skanu formularza na adres: bo@lodzkie.pl.

Ocena procesu wypełniania formularza zgłaszania projektów zadań

Większość respondentów (88% osób – 58 odpowiedzi) deklaruowało brak jakichkolwiek trudności w wypełnianiu formularza zgłaszania zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Zaledwie 8% osób (5 odpowiedzi) zadeklarowało, że miało takie trudności, 3 osoby nie pamiętały czy miały jakieś problemy z wypełnieniem formularza.

Wykres 49 Deklaracja trudności w wypełnianiu formularza zgłaszania zadań (n=66)

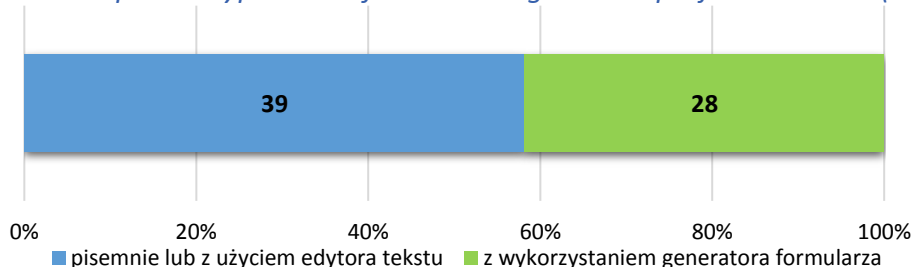
źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród wypowiedzi osób, które komunikowały trudności w wypełnieniu formularza, pojawiło się zastrzeżenie do ograniczenia ilości słów (wskazane przez dwie osoby) oraz wątpliwości w określaniu wartości poszczególnych składowych projektu. Wskazano również problemy ze zrozumieniem treści formularza (wniosek dwóch osób). Jedna osoba nie doprecyzowała specyfiki trudności, natomiast wyraziła pozytywną opinię o pracownicy urzędu, która udzieliła jej pomocy telefonicznie.

Ocena generatora formularzy

Począwszy od poprzedniej edycji BO wprowadzono możliwość wypełniania formularza zgłaszania projektów poprzez generator. W ramach BO na 2020 rok zdecydowało się z niego skorzystać 42% badanych autorów zadań, tj. 28 osób.

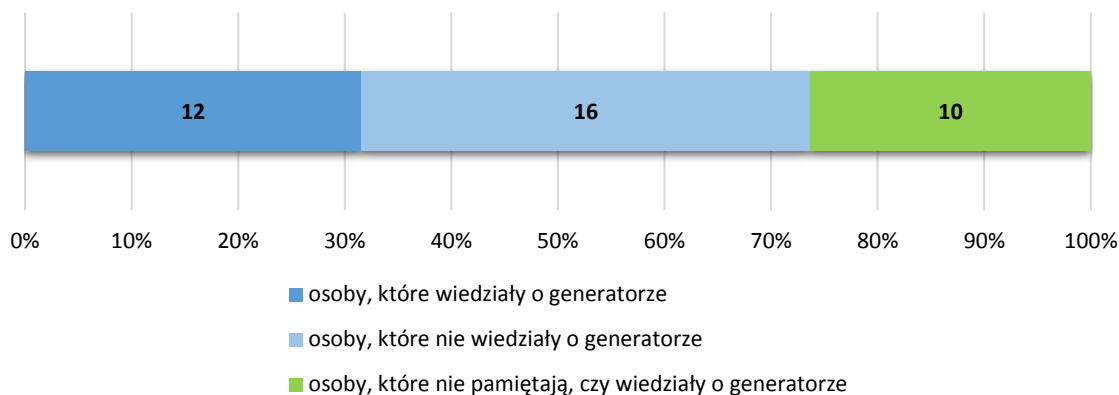
Wykres 50 Sposób wypełnienia formularza zgłaszania projektów zadań (n=67)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Znaczna część osób, które nie zdecydowały się wykorzystać generatora formularza (16 z 38 osób – 42%) zadeklarowała, iż nie wiedziała o istnieniu takiej możliwości. Około ¼ osób (10 respondentów) nie pamiętało czy dysponowało wiedzą o generatorze w momencie wypełniania formularza zgłaszania zadań.

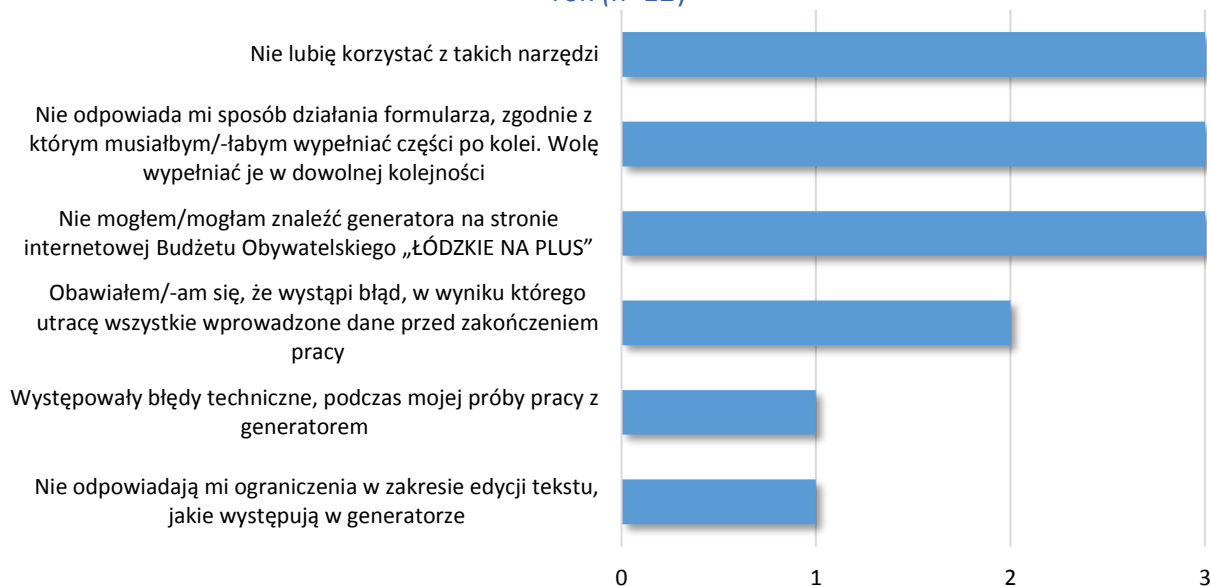
Wykres 51 Wiedza autorów niekorzystających z generatora o możliwości wypełnienia formularza poprzez generator (n=38)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Osoby, które nie skorzystały z generatora formularza, zostały poproszone o podanie przyczyn swojej decyzji. Najczęściej (po 3 odpowiedzi) respondenci wskazywali: niechęć do korzystania z takich narzędzi, nieodpowiadający im sposób działania formularza oraz problemy ze znalezieniem generatora na stronie internetowej Budżetu Obywatelskiego. Dwie osoby nie skorzystały z generatora, ponieważ obawiały się wystąpienia błędu, w wyniku którego mogłyby utracić wprowadzone dane. Pojawiły się również pojedyncze głosy o błędach technicznych podczas obsługi generatora oraz o nieodpowiadających ankietowanym ograniczeniach w zakresie edycji tekstu. Szczegółowe odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 52 Przyczyny nieskorzystania z generatora formularza projektu w ramach BO na 2020 rok (n=12)

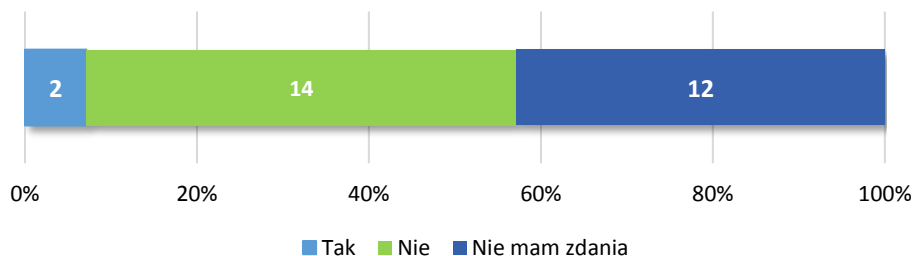

* Odpowiedzi nie sumują się do 12, ponieważ respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Respondentów, którzy skorzystali z generatora formularzy zapytano, czy ich zdaniem należałoby dokonać jakichś zmian w generatorze. Połowa osób, które odpowiadały na to pytanie udzieliła odpowiedzi przeczącej. 12 z 28 osób nie miało zdania na ten temat. Tylko dwie osoby uznały, że w generatorze należałoby wprowadzić zmiany. Pierwsza z nich stwierdziła, że „całościowe zliczanie ilości wyrazów nie było jasne – sytuacja, gdy trzeba uzupełnić pole a generator pokazuje 0 dostępnych znaków”. Druga osoba natomiast zaproponowała nieznaczne zwiększenie objętości opisu skróconego.

Wykres 53 Potrzeba zmian w generatorze (n=28)

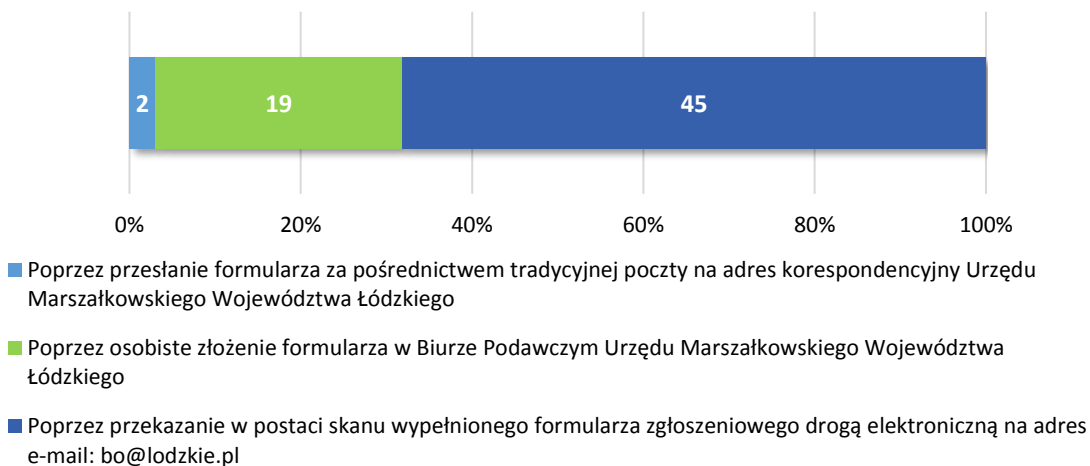

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ocena procesu zgłaszania projektów zadań

Zgłoszenia projektu zadania podczas III edycji BO można było dokonać poprzez doręczenie wypełnionego formularza zgłoszenia wraz z listą poparcia do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego trzema drogami, tzn. za pośrednictwem operatora pocztowego na adres Urzędu, do Biura Podawczego Urzędu lub drogą elektroniczną poprzez przekazanie skanu wypełnionego formularza zgłoszenia wraz z załącznikami na adres bo@lodzkie.pl. Respondenci badania najczęściej korzystali z możliwości przekazania formularza w postaci skanu, drogą elektroniczną (68% odpowiedzi – 45 osób). Około 29% zdecydowało się przekazać formularz osobiście, poprzez Biuro Podawcze (19 osób). Tylko dwóch respondentów przesłało formularz pocztą tradycyjną.

Wykres 54 *Możliwe sposoby dostarczenia formularzy zgłoszeniowych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego (n=66)*

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Ocena przedłużenia terminu składania formularzy zgłaszania projektów zadań

Organizatorzy Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok w toku procesu przygotowywania przez beneficjentów projektów zadań, zdecydowali się na przełożenie terminu na ich ostateczne złożenie z dnia 12 kwietnia na dzień 23 kwietnia 2019 roku, wydłużając tym samym ów etap realizacji przedsięwzięcia. Większość badanych autorów pozytywnie oceniła tę decyzję (32 osoby, które skorzystały z wydłużenia terminu naboru projektów i 13 osób, które z tej możliwości nie skorzystały – razem ok. 71% ankietowanych). 9 osób nie miało zdania w tej kwestii, 3 osoby oceniły ją ambiwalentnie, tj. trochę pozytywnie, trochę negatywnie, natomiast 6 osób (ok. 14% odpowiedzi) odniosło się do tego posunięcia ze strony organizatorów negatywnie. Wszystkie osoby, które wyraziły negatywną opinię uznały omawianą decyzję za krzywdzącą dla

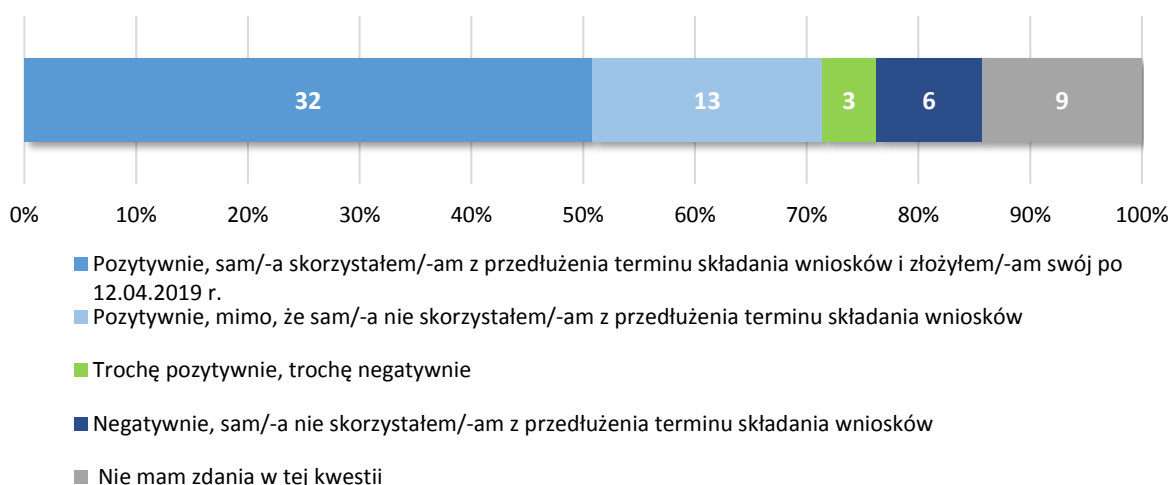

autorów, którzy złożyli formularze w terminie, a których szanse tym samym mogły zmaleć w efekcie wydłużenia czasu trwania naboru i napływu kolejnych projektów. Pojawiły się również opinie wskazujące, że termin składania wniosków był jasno określony i wystarczający na ich przygotowanie, więc jego przedłużanie nie było konieczne. Zasugerowano również, że określone reguły realizacji BO nie powinny być zmieniane w trakcie procesu składania formularzy projektowych. Zaproponowano również, aby zamiast wydłużania terminu ogłosić nabór uzupełniający. Poniżej cytat z wypowiedzi jednego z badanych:

„Niepokoi, że w kolejnej edycji wydłużony został czas na składanie wniosków do BO. Zauważę, że w Uchwale nr IV/56/19 Sejmiku Woj. Łódzkiego w sprawie BO nie znajduję zapisów wskazujących na możliwość wydłużenia terminu składania wniosków. W §24ust 1 pkt.6 i pkt.7 zapisy, które w przypadku wydłużenia terminu składania projektów mogą stać się zapisami martwymi (myślę, że mamy taką sytuację). Wydłużenie terminu zmniejsza szanse realizacji zadań zgłoszonych w pierwotnym terminie. Zmiana „zasad gry” w jej trakcie może być źle postrzegana. Takie postępowanie zniechęca obecnych pomysłodawców do składania propozycji do kolejnych edycji BO. Każdy powinien mieć równe szanse zgłoszenia projektu do BO, prawo to nie powinno być jednak realizowane kosztem innych (osób które zgłosiły projekt w pierwotnym terminie). Jeśli mieszkaniec przegapił termin składania wniosków w danej edycji BO, może złożyć projekt w kolejnej. Być może dobrym rozwiązaniem byłoby ogłoszenie naboru uzupełniającego do BO.”

Żadna z osób, która skorzystała z przedłużenia terminu składania wniosków i złożyła swój po 12. kwietnia 2019 roku nie oceniła zmiany terminu negatywnie.

Wykres 55 Ocena przedłużenia terminu składania ofert (n=63)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Etap weryfikacji formalnej i merytorycznej projektów zadań

W ramach Budżetu Obywatelskiego na 2020 rok 205 autorów zgłosiło 259 projektów zadań. Na etapie oceny formalnej wycofano 19 projektów zadań. Spośród wspomnianych 19 zadań, 16 odnosiło się do pul powiatowych, a 3 do puli wojewódzkiej.

Negatywnie ocenę formalną przeszło 10 projektów zadań. Podczas oceny merytorycznej troje autorów wycofało swoje projekty zadań, natomiast 39 projektów zadań nie uzyskało pozytywnej rekomendacji Zespołu ds. realizacji budżetu obywatelskiego.

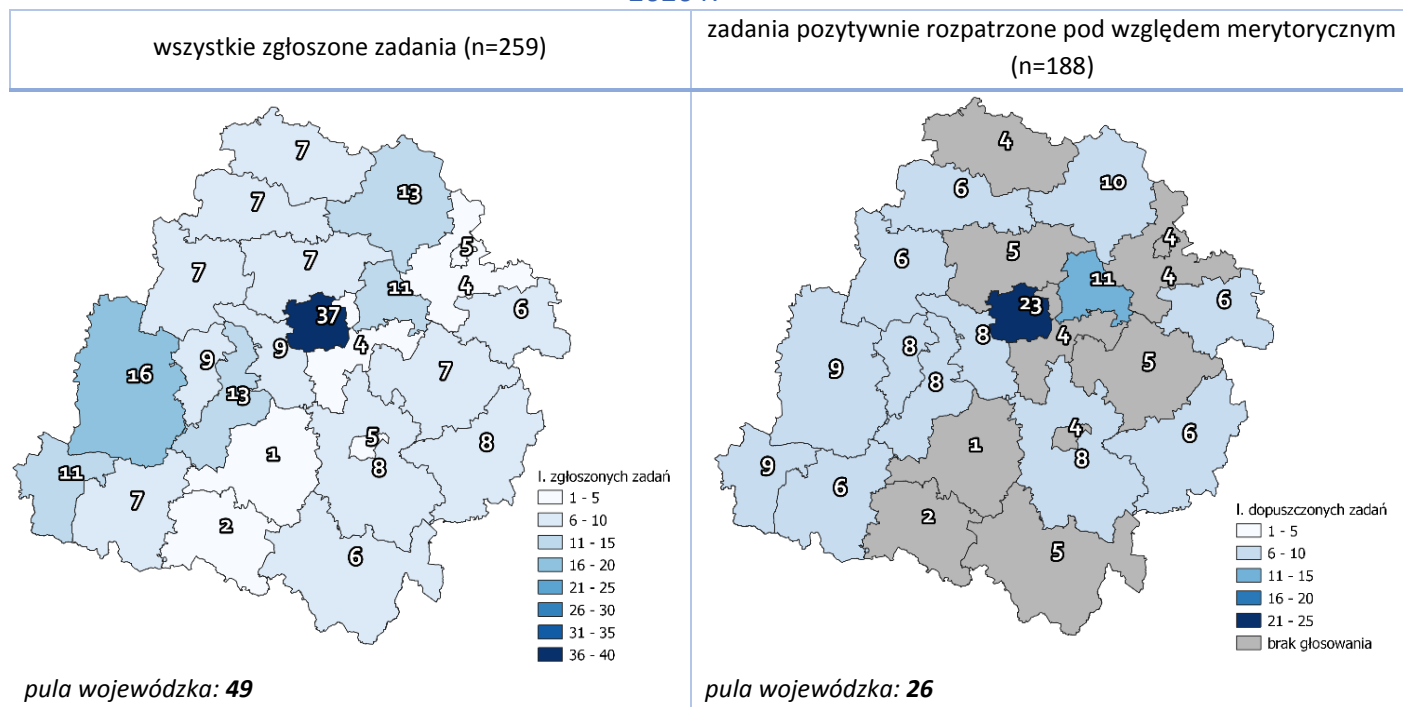
Spośród autorów projektów zadań ocenionych negatywnie pod względem merytorycznym sześciu skorzystało z prawa do złożenia odwołania od decyzji o niedopuszczeniu do głosowania projektu zadania swojego autorstwa do Zarządu Województwa Łódzkiego. Jedno z odwołań zostało pozytywnie rozpatrzone przez ZWŁ, dzięki czemu przyjęto ostatecznie listę 188 zadań.

Spośród ww. 150 projektów zostało dopuszczonych do głosowania, natomiast pozostałe 38 zostało przekazane do realizacji z pominięciem etapu głosowania (z powodu niewykorzystania puli środków w ramach 10 pul powiatowych, głosowanie na zadania powiatowe w tych powiatach nie zostało przeprowadzone).

Największą liczbę zadań do realizacji w puli powiatowej zgłoszono w mieście Łodzi (37 zadań), z czego 23 zadania zostały dopuszczone do etapu głosowania. Kolejnymi powiatami, w których zgłoszono znaczną liczbę zadań, były: powiat sieradzki – 16 zgłoszonych projektów oraz powiaty: łaski i łowicki (po 13 projektów). Najmniejszym zainteresowaniem cieszyło się zgłaszanie projektów w powiecie bełchatowskim – zgłoszono tam tylko 1 zadanie powiatowe – oraz w powiecie pączęczańskim – 2 zadania.

Na mapach zawartych w tabeli poniżej porównano liczbę zadań zgłoszonych oraz dopuszczonych do etapu głosowania:

Tabela 7 Porównanie liczby zadań przed i po dopuszczeniu do głosowania w ramach BO na 2020 r.

źródło: opracowanie własne.

Zmiany w liczbie zadań na etapach oceny formalnej i merytorycznej zestawiono w tabeli poniżej:

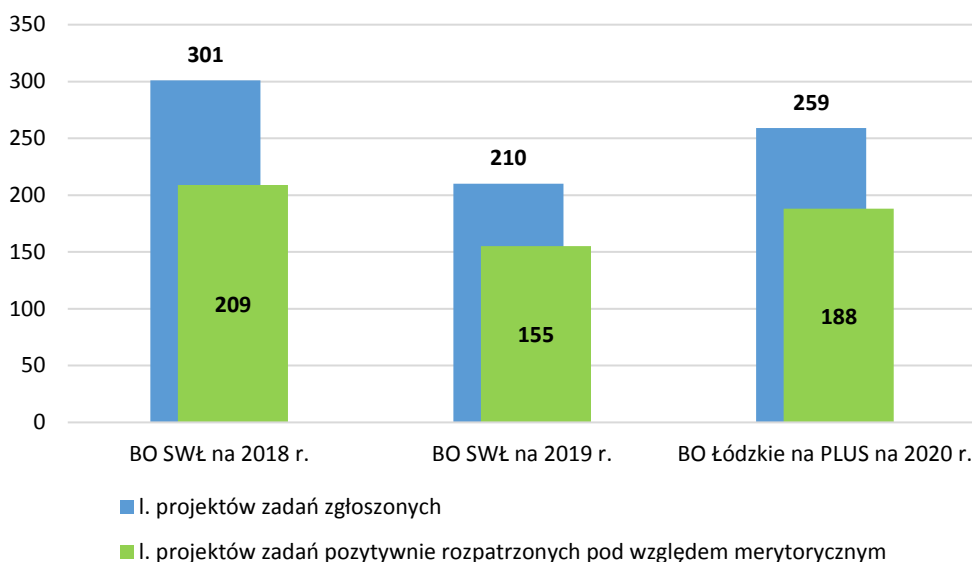
Tabela 8 Podsumowanie liczby zadań

Całkowita liczba projektów zadań: 259			
etap oceny formalnej zadań	wycofane: 19 zadań	odrzucone: 10 zadań	zakwalifikowane do oceny merytorycznej: 230 zadań
etap oceny merytorycznej zadań	wycofane: 3 zadania	negatywna ocena: 40 zadań negatywna ocena po odwołaniu do Zespołu: 39 zadań	pozytywnie rozpatrzone pod względem merytorycznym: 188 zadań, z czego 38 zadań zostało wyłączone z głosowania

źródło: opracowanie własne.

Zainteresowanie autorów zgłaszaniem projektów zadań w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 roku wzrosło w porównaniu z poprzednią edycją BO SWŁ na 2019 rok. Ogólna liczba projektów zadań zgłoszonych w ramach III edycji budżetu obywatelskiego była o 49 większa niż w II edycji BO SWŁ, natomiast liczba zadań pozytywnie rozpatrzonych merytorycznie zwiększyła się w porównaniu do poprzedniej edycji o 33 projekty (tj. o ok. 26%).

Wykres 56 Porównanie liczby projektów zadań w ramach I-III edycji BO

źródło: opracowanie własne.

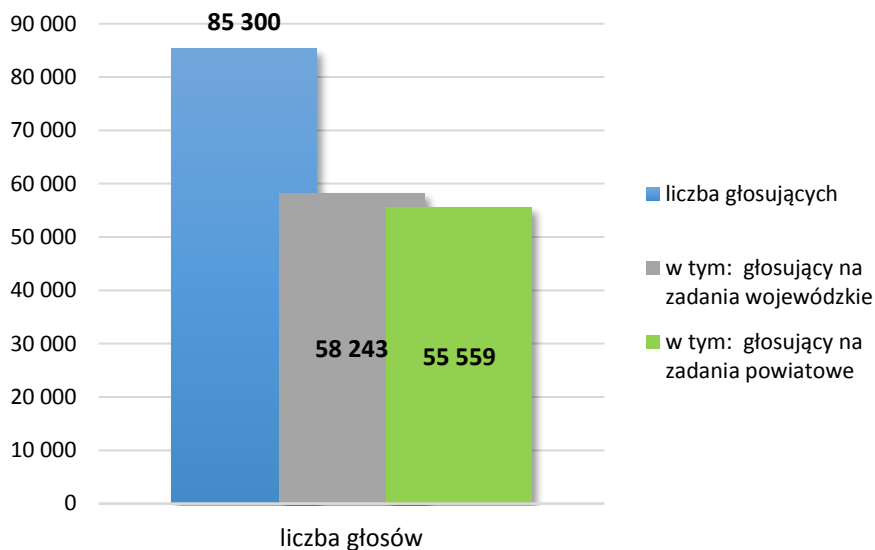
Etap głosowania mieszkańców na projekty zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

Na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok oddało swój głos w dniach 10-26 czerwca 2020 roku 85 300 mieszkańców województwa łódzkiego. Nieważne głosy stanowiły ponad 10% tej liczby (9 118 głosów).

Głosowanie na zadania z puli powiatowej zostało przeprowadzone w 14 powiatach. W pozostałych 10 jednostkach odbyło się tylko głosowanie na zadania z puli wojewódzkiej. Było to spowodowane niewykorzystaniem w 10 powiatach przewidzianej dla pul powiatowych kwoty środków finansowych, co w praktyce oznaczało, że wszystkie zadania ocenione pozytywnie pod względem merytorycznym w ramach pul tych powiatów zostały przekazane do realizacji. Sytuacja ta wystąpiła w powiatach: bełchatowskim, kutnowskim, łódzkim wschodnim, pączęzańskim, radomszczańskim, skierniewickim, tomaszowskim, zgierskim, mieście Piotrków Trybunalski oraz mieście Skierniewice.

Pośród 85 300 głosujących mieszkańców regionu 55 559 osób oddało głosy na zadania powiatowe, a 58 243 osób – na zadania wojewódzkie. Większy udział głosów oddanych na zadania wojewódzkie po części może wynikać z faktu, wspomnianego wcześniej, przeprowadzenia w 10 powiatach wyłącznie głosowania na zadania wojewódzkie.

Wykres 57 Liczba głosujących na projekty zadań w podziale na pule (n=85 300)

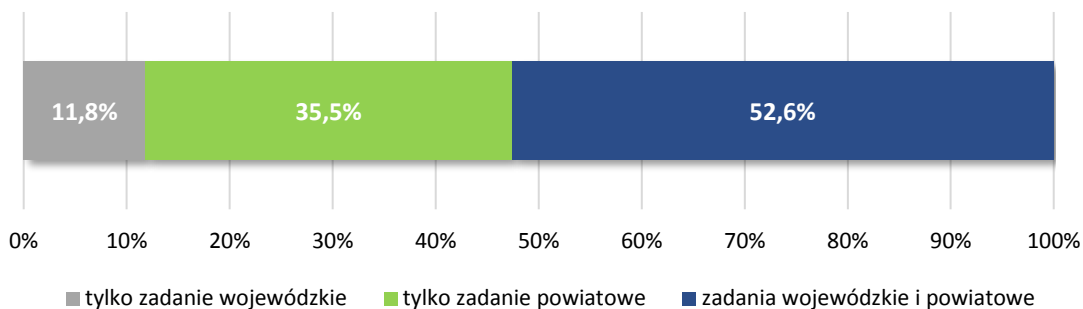

źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych z głosowania

Liczby nie sumują się do 85 300, ponieważ na jednej karcie do głosowania można było oddać jednocześnie głos na 1 zadanie powiatowe i 1 wojewódzkie

Wśród mieszkańców, którzy wzięli udział w głosowaniu na wybrane zadania oraz udzielili odpowiedzi na pytania zadane w ankiecie internetowej ponad połowa (111 osób) skorzystała z możliwości zagłosowania zarówno na zadanie wojewódzkie, jak i powiatowe. Ponad jedna trzecia respondentów (75 osób) zagłosowała tylko na zadania powiatowe, a blisko 12% badanych (25 osób) tylko na zadania wojewódzkie. Poniższy wykres prezentuje opisany rozkład odpowiedzi:

Wykres 58 Odsetek respondentów, wśród osób głosujących na projekty zadań, którzy oddali głos na typy zadań: tylko wojewódzkie, tylko powiatowe oraz wojewódzkie i powiatowe (n=211)

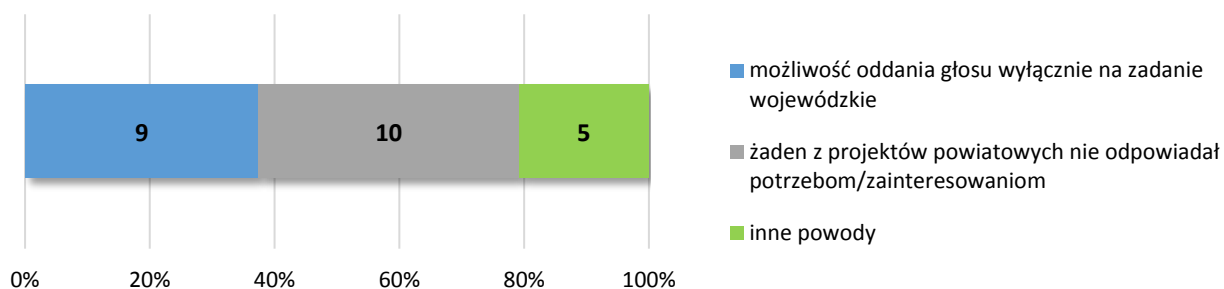

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród respondentów, którzy oddali głosy tylko na zadania wojewódzkie, 24 osoby podały powody, dla których nie wybrały żadnego z zadań powiatowych. Ich rozkład zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 59 Liczba respondentów, wśród osób głoszących, w podziale na powody oddania głosu wyłącznie na zadania wojewódzkie (n=24)

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród innych, nieprzewidzianych w kafeterii powodów, badani wymieniali: chęć poparcia tylko jednego, konkretnego projektu, głosowanie na zadanie z polecenia bliskiej osoby, pragnienie, aby w wyniku realizacji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” całe województwo rozwijało się równomiernie oraz brak wiedzy o możliwości oddania głosu zarówno na zadanie wojewódzkie oraz powiatowe.

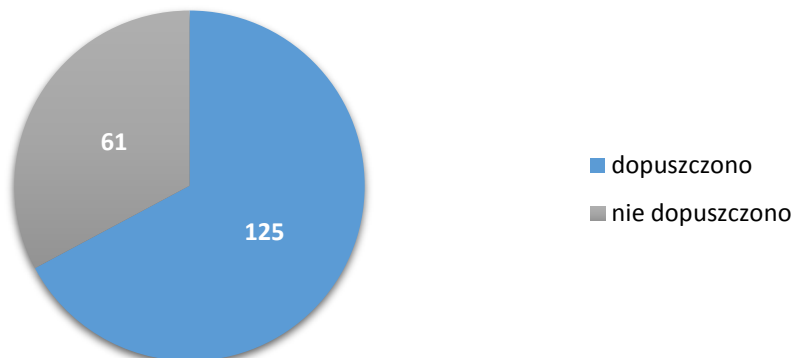
Po głosowaniu mieszkańców, do realizacji dopuszczono łącznie 121 spośród 188 zadań. W ramach puli wojewódzkiej wybrano 11 zadań, a w ramach pul powiatowych 110 zadań¹¹. Ponadto, decyzją Zarządu Województwa Łódzkiego do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w 2020 roku zakwalifikowano 4 dodatkowe zadania, które uzyskały kolejno największą ilość głosów mieszkańców województwa w puli wojewódzkiej (1 zadanie) oraz w pulach powiatowych (3 zadania). Suma zadań, które zostały skierowane do realizacji wyniosła zatem 125, czyli 67% ogółu projektów zadań pozytywnie rozpatrzone pod względem merytorycznym¹².

¹¹ <https://bo.lodzkie.pl/wyniki-glosowania-budzetu-obywatelskiego-2020/> [dostęp z dnia 13. grudnia 2019 r.]

¹² <https://bo.lodzkie.pl/wspaniala-wiadomosc/> [dostęp z dnia 13. grudnia 2019 r.]

Wykres 60 Liczba zadań dopuszczonych i niedopuszczonych do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

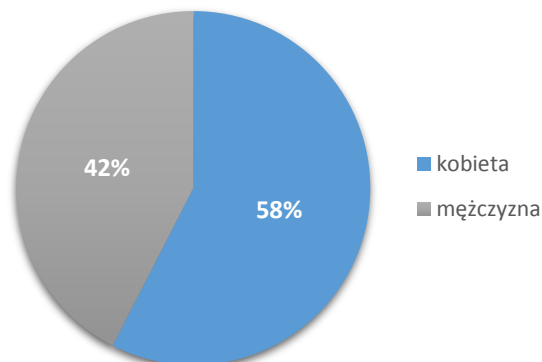

źródło: opracowanie własne.

Ostatecznie, największa liczba zadań realizowana będzie w mieście Łodzi (8 zadań) oraz w powiecie łowickim i wierszowskim (po 7 zadań). W dalszej kolejności, 6 zadań zostanie zrealizowanych w powiecie brzezińskim. W największej liczbie powiatów realizowanych będzie 5 zadań. Dotyczy to powiatów: łaski, opoczyński, pabianicki, poddębicki, sieradzki, wieluński, zduńskowolski, radomszczański, tomaszowski oraz zgierski. Po 4 zadania Województwo Łódzkie zrealizuje w 8 powiatach: łęczyckim, piotrkowskim, rawskim, kutnowskim, łódzkim wschodnim, skierniewickim, m. Piotrków Trybunalski i m. Skierniewice. Najmniej zadań realizowanych będzie w powiecie pączępańskim (2 zadania) i bełchatowskim (1 zadanie).

Ostateczna liczba zadań, które zostały przekazane do realizacji w ramach puli wojewódzkiej BO w roku 2020 wyniosła 12. Zestawienie liczby zadań w poszczególnych jednostkach administracyjnych przedstawiono graficznie poniżej.

Wykres 61 Charakterystyka głoszących w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok pod względem płci (n=85 298)

źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych z głosowania

Aby uzyskać informację o rozpowszechnieniu zaangażowania w proces głosowania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok w poszczególnych powiatach województwa łódzkiego zestawiono dane o liczbie głoszących¹⁵ wg ich miejsca zamieszkania z ogólną liczbą pełnoletnich mieszkańców poszczególnych powiatów (zgodnej ze stanem na dzień 31. grudnia 2019 roku)¹⁶. W wyniku tej analizy zauważono, że największy odsetek głoszących w stosunku do liczby mieszkańców powiatu charakteryzuje powiaty: piotrkowski (18%) i opoczyński (17%). W ramach Budżetu Obywatelskiego duży odsetek mieszkańców głosował również w powiatach: brzezińskim i sieradzkim (odpowiednio po 12% i 11%). Warto zauważyć, że pomimo dość dużej bezwzględnej liczby osób głoszących w Łodzi, skala zainteresowania Budżetem Obywatelskim w mieście była relatywnie niewielka, mając na uwadze odniesienie do liczby uprawnionych do głosowania mieszkańców tego miasta. Na zadania zgłoszone w ramach BO na 2020 rok zagłosowało ok. 1,4% ogółu pełnoletnich łódzian. Najmniejszym zainteresowaniem Budżet Obywatelski cieszył się w powiecie kutnowskim. Tam na zadania do realizacji w ramach BO na 2020 rok zagłosowało zaledwie niecałe 0,08% ogółu mieszkańców uprawnionych do głosowania.

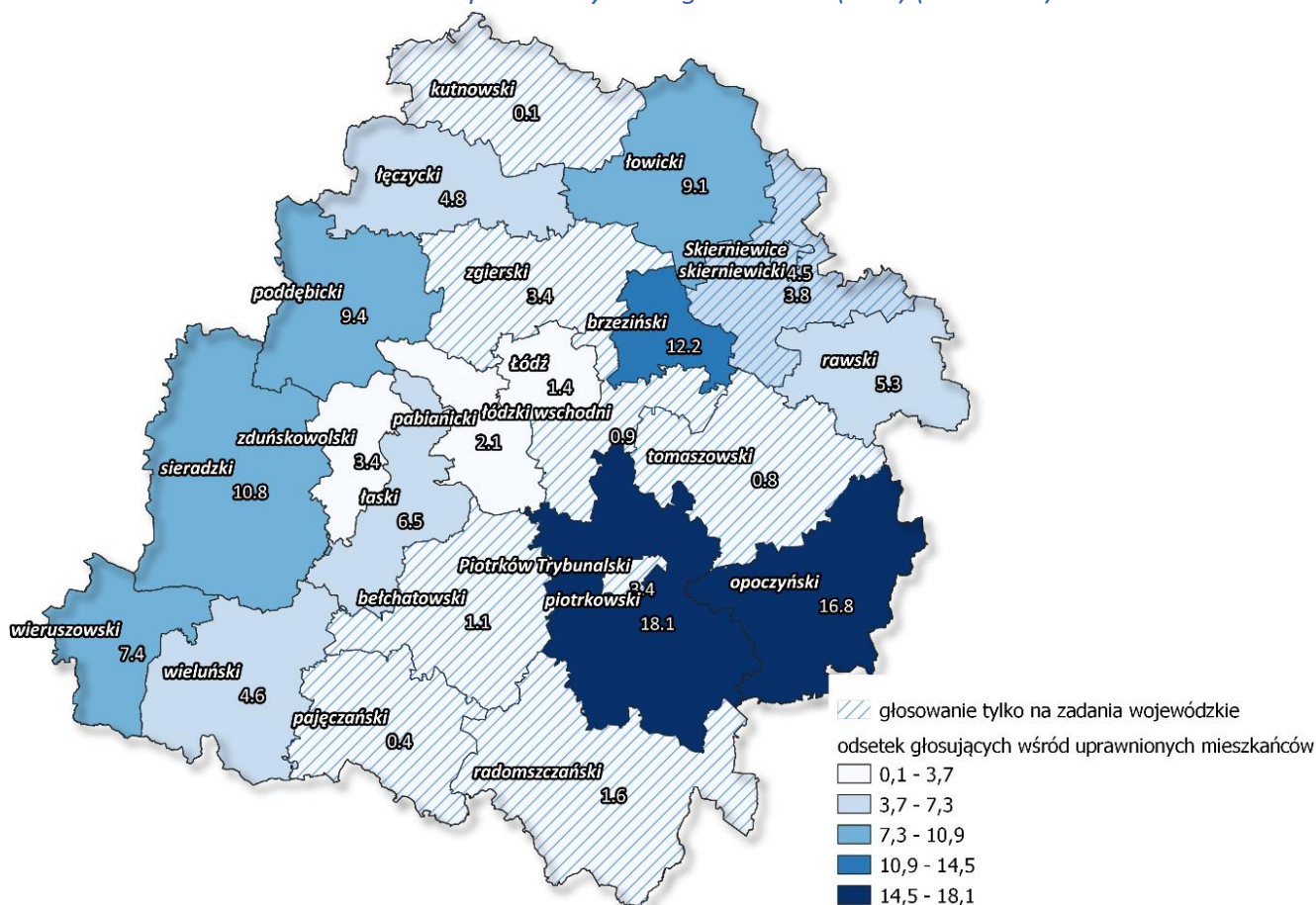
Warto odnotować, że powyższe wartości nie do końca oddają skalę zainteresowania mieszkańców BO, ponieważ, należy przypomnieć, że w 10 powiatach: bełchatowskim, kutnowskim, łódzkim wschodnim, pączęzańskim, radomszczańskim, skierniewickim, tomaszowskim, zgierskim, mieście Piotrków Trybunalski oraz mieście Skierniewice odbyło się tylko głosowanie na zadania wojewódzkie, co mogło potencjalnie negatywnie wpłynąć na frekwencję w głosowaniu w tych powiatach (są to jednostki o jednych z najniższych odsetków mieszkańców, którzy zagłosowali w ramach BO).

¹⁵ Na potrzeby analizy przestrzennej za liczbę osób głoszących w powiatach uznano 84 079 mieszkańców, którzy wskazali powiat zamieszkania.

¹⁶ Źródło danych o stanie ludności: Bank Danych Lokalnych, GUS

Na zadania do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok zagłosowało 85 300 osób, na zadania w ramach BO SWŁ na 2019 r. głosowało 87 219 osób, w pierwszej edycji BO SWŁ na 2018 rok udział wzięło 102 062 mieszkańców. Odsetek osób głosujących w ramach III edycji BO¹⁷ w stosunku do ogółu mieszkańców uprawnionych do głosowania (w wieku 18 lat i starszych) wyniósł 4,2%. Z kolei odsetek wszystkich mieszkańców województwa, którzy wzięli udział w głosowaniu na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 roku (udział liczby osób głosujących w ogóle mieszkańców województwa) wyniósł w 2019 roku 3,5%. Zainteresowanie mieszkańców województwa głosowaniem w BO wzrosło zatem w porównaniu do poprzedniej edycji BO o 0,3 p. proc. (udział w głosowaniu wyniósł w 2018 roku 3,2% w stosunku do ogółu liczby mieszkańców województwa, wtedy do głosowania uprawnieni byli wszyscy mieszkańcy, niezależnie od wieku). Szczegółowe dane dla powiatów przedstawiono na rysunku i wykresie poniżej:

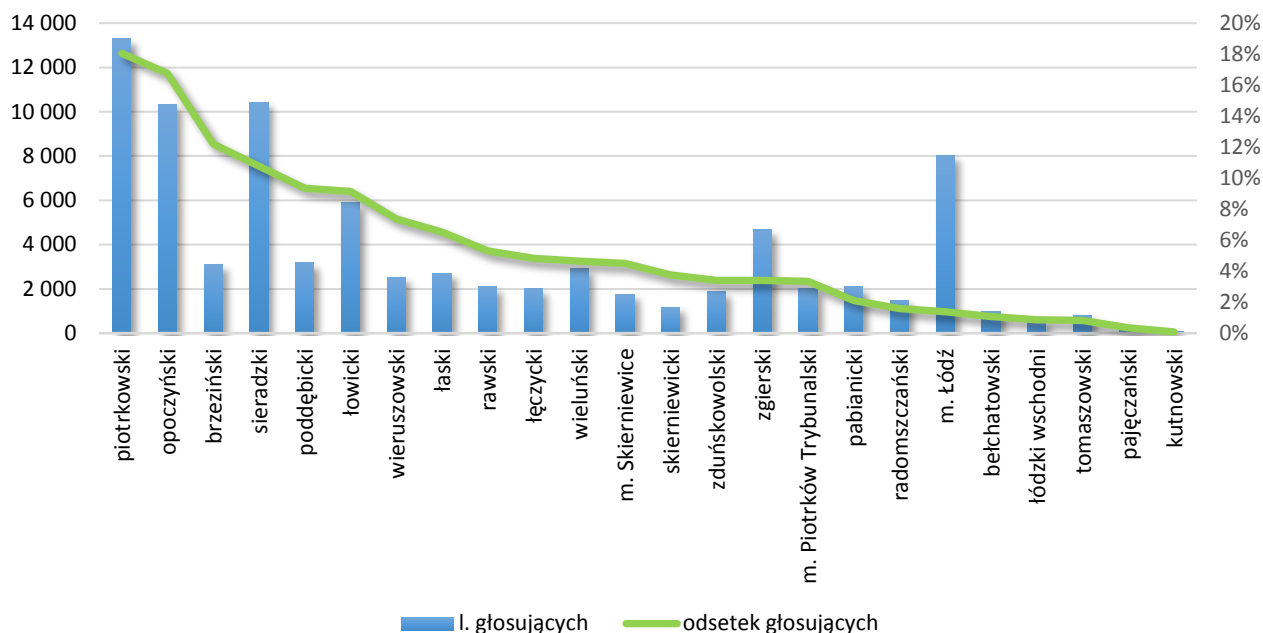
Rysunek 9 Odsetek mieszkańców powiatów głosujących w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok wśród osób uprawnionych do głosowania (w %) (n=84 079)

źródło: opracowanie własne.

¹⁷ Wartość wyliczona na podstawie liczby wszystkich 85 300 osób głosujących.

Wykres 62 Odsetek głoszących mieszkańców wśród osób uprawnionych do głosowania (prawa oś) oraz liczba głoszących mieszkańców w powiatach województwa łódzkiego (lewa oś) (n=84 079)

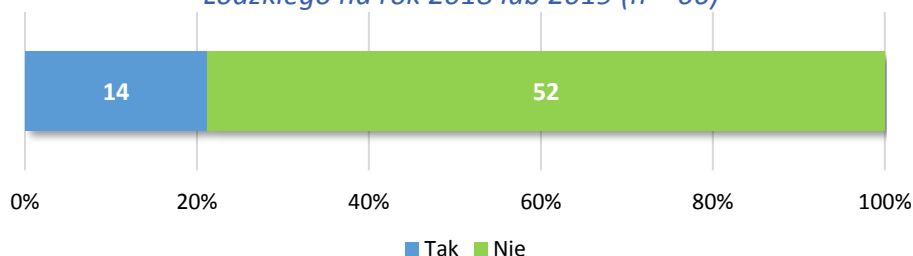
źródło: opracowanie własne.

Udział mieszkańców w poszczególnych edycjach BO

Aktywność w roli autorów projektów zadań do realizacji

Pośród ankietowanych w czerwcu 2019 r. autorów zadań do BO na 2020 rok, ok. 1/5 osób (14 z 66 osób) zgłosiło swoją propozycję zadania do Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2018 lub 2019.

Wykres 63 Zgłoszenie projektu zadania do Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2018 lub 2019 (n = 66)

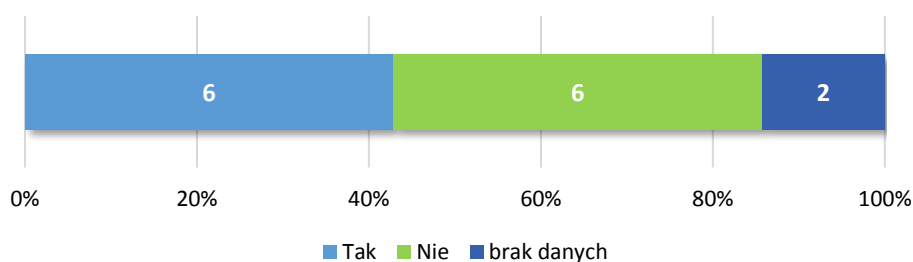

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wszystkie projekty zadań zgłoszone do BO SWŁ na 2018 lub 2019 rok przez ankietowanych autorów, którzy odpowiedzieli na to pytanie (13 osób, 1 brak danych) zostały zakwalifikowane do etapu głosowania mieszkańców.

Projekty zadań zgłoszone przez sześciu autorów zostały przekazane do realizacji. Tyle samo osób wskazało, że ich propozycje nie przeszły do etapu realizacji. Dwie osoby, które zgłosiły zadania do realizacji w poprzednich edycjach BO nie odpowiedziały na pytanie o sukces lub brak sukcesu projektu w tym zakresie.

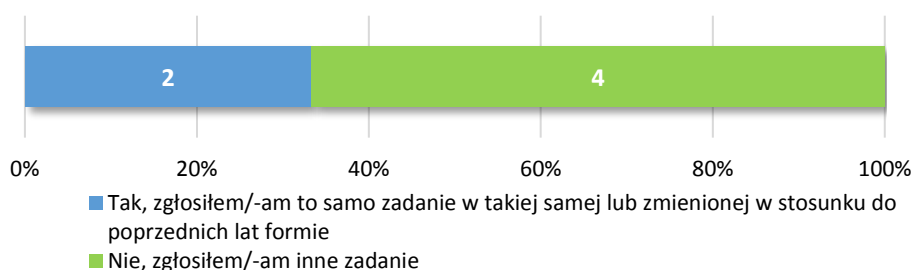
Wykres 64 Przekazanie do realizacji propozycji zadania zgłoszonego w 2018 lub 2019 roku do Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego (n=14)

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Respondentów-autorów, których projekty zadań nie zostały przekazane do realizacji w poprzednich edycjach BO, zapytano o to, czy w edycji BO 2020 zgłosili te same zadania co wcześniej. Dwie osoby potwierdziły, natomiast cztery zadeklarowały, że zgłosiły w tej edycji BO inne projekty zadań.

Wykres 65 Zgłoszenie w ramach BO tego samego projektu zadania co w roku 2018 lub 2019 (n=6)

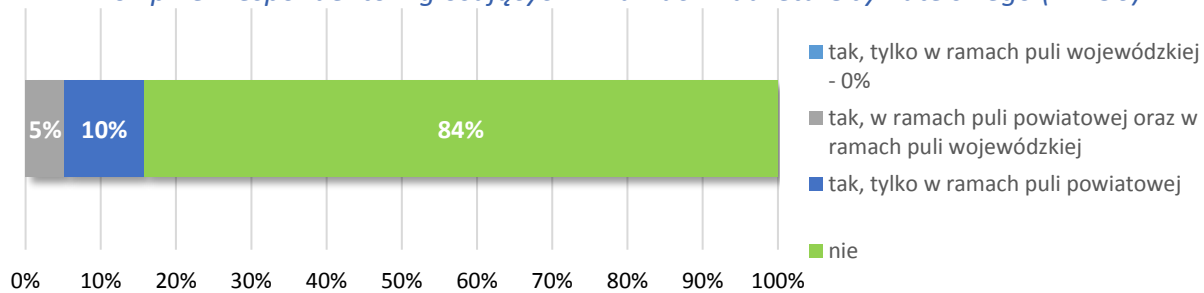

źródło: opracowanie własne, badanie autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród mieszkańców głosujących na projekty do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS”, którzy wzięli udział w ankiecie internetowej, zaledwie 6% badanych (czyli 11

osób) było autorami zadań zgłoszonych w poprzednich edycjach przedsięwzięcia (BO SWŁ na 2018 lub BO SWŁ na 2019 rok). Zaangażowanie w wojewódzki budżet partycypacyjny na 2020 rok w roli autorów propozycji zadań zadeklarowało około 15% badanych głosujących mieszkańców (czyli 30 osób). Przeważająca większość respondentów (84%, czyli 161 osób) nie zdecydowała się na zgłoszenie projektu zadania do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Poniższy wykres prezentuje rozkład odpowiedzi dotyczących aktywności w roli autorów zadań lub jej braku wśród osób głosujących w BO SWŁ na 2020 rok.

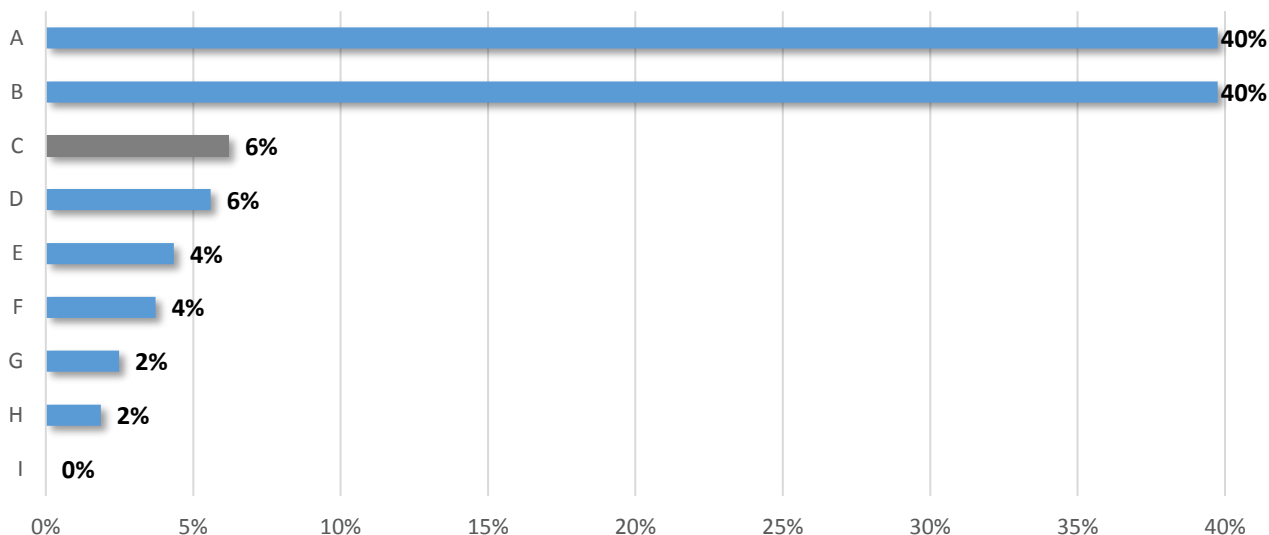
Wykres 66 Zgłoszenie projektu zadania do Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok przez respondentów głosujących w ramach Budżetu Obywatelskiego (n=196)

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głosujących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Wśród powodów, dla których osoby głosujące w ramach Budżetu Obywatelskiego na 2020 rok nie zdecydowały się na zgłoszenie propozycji zadania badani zdecydowanie najczęściej (po 40%, czyli po 64 osoby) wskazywali: 1) brak pomysłu na odpowiednie działanie, wydarzenie lub inwestycję; 2) brak czasu na sporządzenie projektu zadania. Wśród respondentów 6%, czyli 10 osób wymieniło inne, niż przewidziane w kafeterii przyczyny, które uwzględniono na wykresie w kategorii C – „inne przyczyny”: zgłoszenie zadania przez znajomą lub bliską osobę (4 osoby), brak zainteresowania formą zaangażowania, jaką jest zgłaszanie zadań do realizacji (3 osoby) oraz brak potrzeby zgłaszania zadania („Nie widziałem takiej potrzeby, gdyż jest wiele innych pomysłów”, „biorę bierny udział w ramach BO, oddaję głos na wybrany projekt”). Jedna osoba udzieliła odpowiedzi nieistotnej. Poniższy wykres prezentuje powody niezgłaszania zadań przez osoby głosujące w Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS”, według częstości ich wskazywania przez respondentów.

Wykres 67 Przyczyny niezgłaszania propozycji zadań do Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok przez respondentów głosujących na wybrane zadania (n=196)

LEGENDA:

A	Brak odpowiedniego pomysłu na zadanie
B	Brak czasu na sporządzenie projektu zadania
C	Inne przyczyny
D	Przekonanie, że nie uda się zebrać odpowiedniej liczby głosów poparcia dla danego zadania
E	Zniechęcenie brakiem wpływu na wybór realizatora zadania lub brak możliwości samodzielnego realizowania zadania
F	Zniechęcenie do procedur związanych z procesem oceny wniosku i niechęć wobec przechodzenia przez nie w tym roku
G	Pomysł respondenta został już zrealizowany w ramach pierwszej edycji BO/jest w toku realizacji/oczekuje na realizację w ramach drugiej edycji BO
H	Zniechęcenie zmianą zasad zgłaszania projektów zadań w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” w stosunku do poprzednich edycji
I	Zniechęcenie faktem, że projekt respondenta nie został dopuszczony do etapu głosowania mieszkańców w poprzedniej/poprzednich edycji/edycjach BO.

*Wartości na wykresie nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wybrać więcej niż jedna opcje w kafeterii.

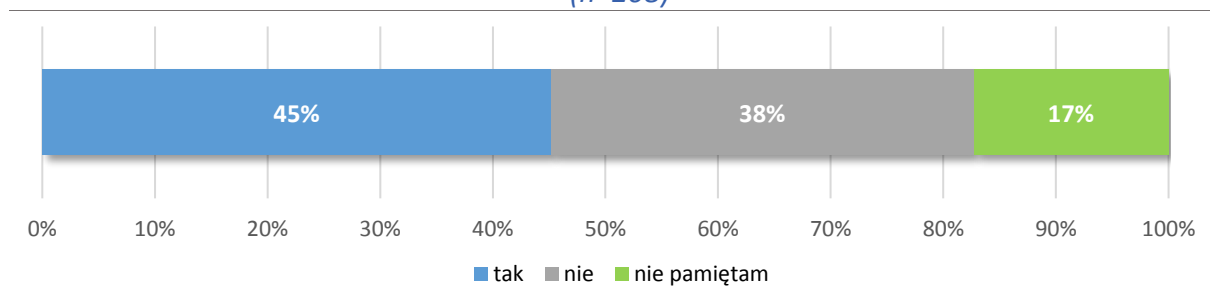
źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głosujących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Aktywność w roli głosujących na projekty zadań

Blisko połowa spośród osób głosujących w BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, które wzięły udział w ankiecie internetowej (94 osoby) brała udział w głosowaniu na projekty zadań do realizacji zgłaszane w ramach I lub II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa łódzkiego. Nieco mniej (38%, czyli 78 osób) nie skorzystało z tej formy aktywności w poprzednich

latach. Poniższy wykres prezentuje strukturę grupy respondentów uczestniczących oraz nieuczestniczących w roli głosujących w Budżecie Obywatelskim w latach 2017 i 2018.

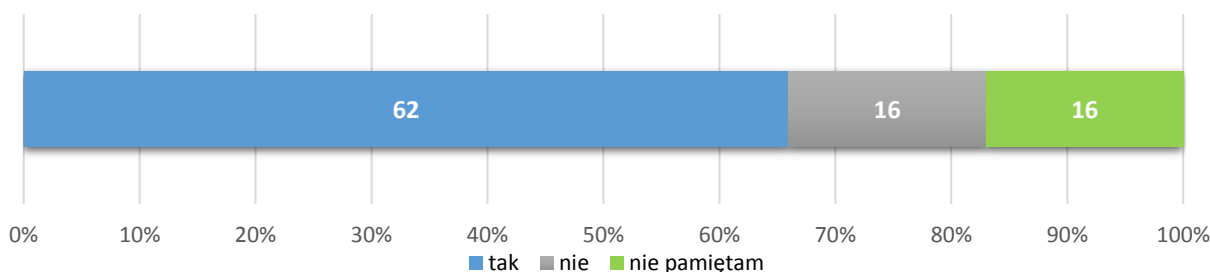
Wykres 68 Odsetek respondentów, wśród osób głosujących w Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, którzy brali udział w głosowaniu na zadania w ramach I i II edycji BO SWŁ (n=208)

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głosujących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Głosujący mieszkańcy pytani byli również o los przedsięwzięć, które zostały przez nich poparte w poprzednich latach realizacji Budżetu Obywatelskiego. Poniższy wykres prezentuje rozkład odpowiedzi badanych, którzy wzięli udział w głosowaniu na zadania w ramach I i II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa łódzkiego. Wśród nich 66%, czyli 62 osoby zadeklarowały, że oddały głos na projekt lub projekty, które następnie przekazano do realizacji. Taki sam odsetek respondentów (po 17%), czyli po 16 osób nie pamiętało, jakie były losy wybieranych przez nie zadań lub przyznało, że poparte przez nie w głosowaniu projekty nie zostały zrealizowane.

Wykres 69 Odpowiedzi respondentów, wśród osób głosujących w I i II edycji BO SWŁ, na pytanie: Czy którekolwiek z zadań, na które oddał/-a Pan/-i głos w ramach I lub II edycji BO SWŁ, zostało przekazane do realizacji? (n=94)

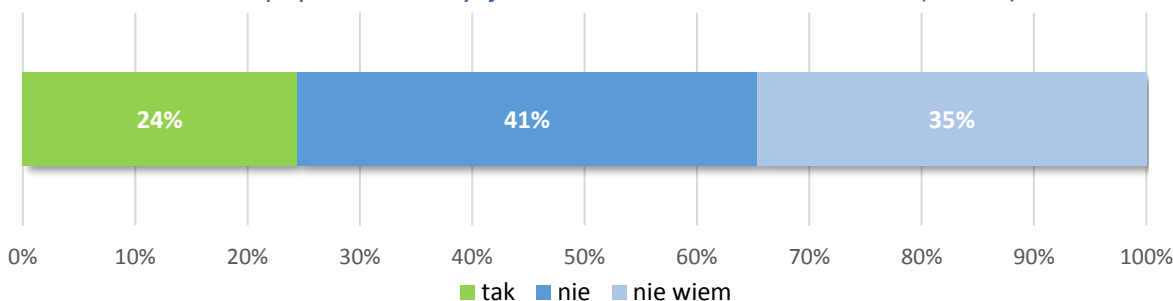

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głosujących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Aktywność w roli uczestnika wydarzeń finansowanych ze środków Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2018 lub 2019

Mieszkańcy województwa, którzy wzięli udział w ankiecie internetowej dla osób głoszących, zostali również zapytani o uczestnictwo w jakichkolwiek wydarzeniach, działaniach lub inwestycjach realizowanych w ramach I lub II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego. Blisko ¼ spośród badanych (czyli 50 respondentów) korzystała z projektów finansowanych w ramach BO SWŁ na 2018 lub 2019 rok. Nieco ponad 40 % (czyli 84 osoby) nie uczestniczyło w takich przedsięwzięciach. Pozostali badani nie potrafili sobie przypomnieć, czy mieli okazję skorzystać z działań i projektów firmowanych przez BO SWŁ. Poniższy wykres prezentuje rozkład odpowiedzi we wskazanym zakresie.

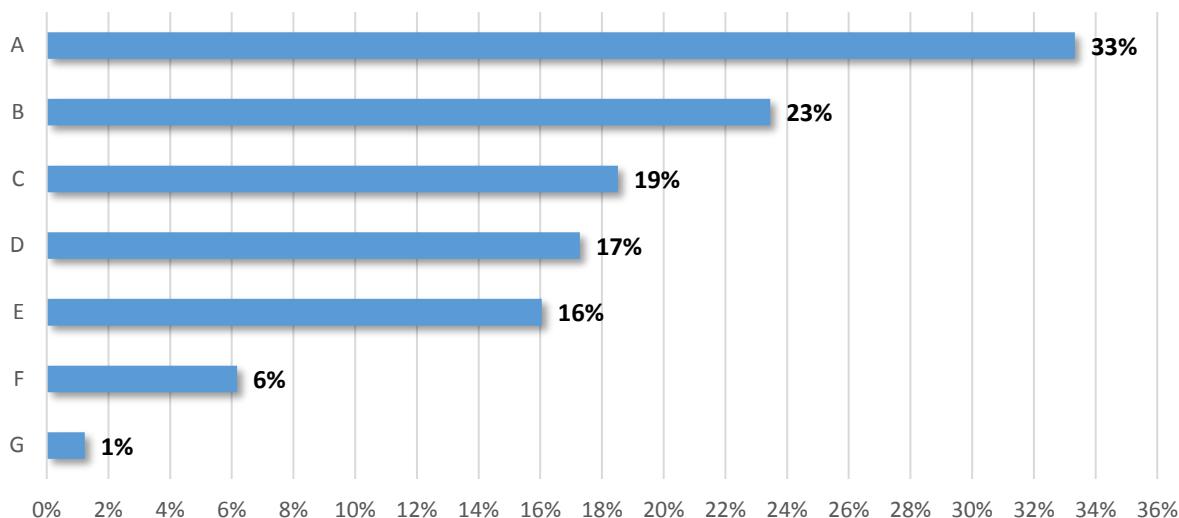
Wykres 70 Odpowiedzi respondentów, wśród osób głoszących w I i II edycji BO SWŁ, na pytanie: *Czy korzystał/-a Pan/Pani z jakichkolwiek wydarzeń, działań lub inwestycji realizowanych w ramach poprzednich edycji BO SWŁ na 2018 lub 2019 rok? (n=205)*

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Badani, którzy nie mieli okazji skorzystać z przedsięwzięć finansowanych w ramach I lub II edycji BO SWŁ zostali zapytani o powody takiego stanu rzeczy. Zdecydowanie najczęściej wymienianą przyczyną był brak wiedzy o możliwości udziału w tego typu projektach (udzieliło jej 27 osób, co stanowi 1/3 respondentów biorących udział w badaniu). Wśród nieuczestniczących w wydarzeniach realizowanych w ramach Budżetu Obywatelskiego osób, 23% nie dysponowało czasem umożliwiającym udział w takich przedsięwzięciach. Blisko 1/5 respondentów nie mogła skorzystać z interesujących projektów, ponieważ zlokalizowane były zbyt daleko od miejsc ich aktywności życiowej, zamieszkania czy pracy.

Wykres 71 Przyczyny niekorzystania z przedsięwzięć finansowanych w ramach I lub II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego przez respondentów głoszących na wybrane zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok (n=81)

LEGENDA:

A	Brak jakiejkolwiek wiedzy o wydarzeniach, działaniach lub inwestycjach realizowanych w ramach pierwszej bądź drugiej edycji BO
B	Brak czasu na skorzystanie z wydarzeń/działań/inwestycji
C	Wydarzenia/inwestycje/działania zlokalizowane są lub były zbyt daleko od miejsc, w których badany/-a przebywa (mieszka, pracuje),
D	Badany/-a słyszał/-a o wydarzeniach, działaniach lub inwestycjach realizowanych w ramach poprzednich edycji BO, ale nie dysponował/-a informacjami wystarczającymi do skorzystania z nich (np. odnośnie do lokalizacji, czasu realizacji, grupy docelowej)
E	Badany nie miał/-a potrzeby lub ochoty na korzystanie z/wydarzeń/działań/ inwestycji, o których słyszał/-a
F	Z innych powodów
G	Wydarzenie, w którym badany/-a chciał wziąć udział miało charakter imprezy zamkniętej i nie zdążył/-a zgłosić swojego udziału zanim lista uczestników została zamknięta,

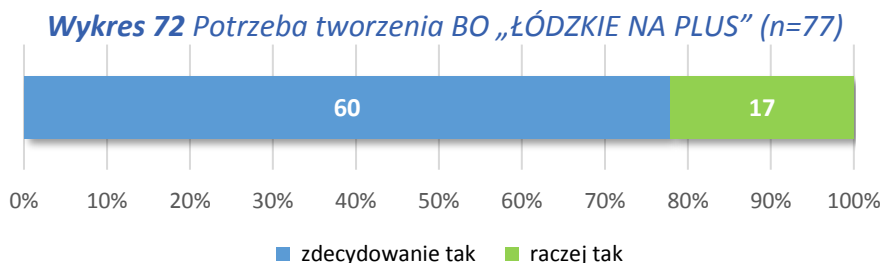
*Wartości na wykresie nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wybrać więcej niż jedna opcje w kafeterii.

źródło: opracowanie własne, badanie mieszkańców głoszących na zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, ankieta internetowa wysyłana pocztą e-mail.

Potrzeba tworzenia budżetu partycypacyjnego

Wszyscy respondenci, którzy uczestniczyli w spotkaniach informacyjnych dotyczących BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” i którzy wzięli udział w ankiecie ewaluacyjnej spotkania, uznali, że istnieje potrzeba tworzenia budżetu partycypacyjnego na poziomie województwa łódzkiego. Wśród respondentów 78% osób (60 badanych) uważa, że wojewódzki budżet obywatelski jest zdecydowanie potrzebny, natomiast 22% osób (17 badanych) uznało, iż jest on raczej potrzebny.

Nikt spośród badanych nie wybrał odpowiedzi „zdecydowanie nie” lub „raczej nie”. Rozkład odpowiedzi zamieszczono na wykresie poniżej.

źródło: opracowanie własne, badanie osób zainteresowanych podczas spotkań dla mieszkańców województwa łódzkiego, rozdawana ankieta ewaluacyjna do samodzielnego wypełnienia.

Rekomendacje – podsumowanie

W toku badań przeprowadzonych w ramach ewaluacji III edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa łódzkiego pozyskano szereg opinii ze strony interesariuszy przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do sformułowania rekomendacji. W poszczególnych rozdziałach niniejszej publikacji szczegółowo opisano zalecenia wynikające bezpośrednio z wniosków badawczych. Poniżej podsumowano je w podziale na dwie główne osie dotyczące: zasad realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok oraz poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia.

Rekomendacje w zakresie zasad realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

W tegorocznej edycji budżetu obywatelskiego wskazano zakres tematyczny projektów, jakie mogły być realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020: pulę wojewódzką przewidziano na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych, natomiast pulę powiatową – na realizację zadań nieinwestycyjnych o różnorodnym charakterze. Mieszkańcy, którzy krytycznie odnosili się do wspomnianego podziału uzasadniali swoją ocenę zbyt ograniczonym zakresem tematycznym projektów, a także niepotrzebnym, ich zdaniem, rozdzielaniem zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych pomiędzy pulę: powiatową i wojewódzką. **Sugerowane jest zatem poszerzenie zakresu kategorii tematycznych projektów nieinwestycyjnych oraz rozważenie zmiany podziału zadań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych pomiędzy pulę: powiatową i wojewódzką.**

Wśród mieszkańców pojawiły się również wątpliwości w zakresie sposobu wydzielania środków na pulę powiatową. Krytyczne uwagi badanych osób budziła możliwość realizacji zadań bez

poddawania ich pod głosowanie, w sytuacji gdy w ramach danej jednostki administracyjnej zgłoszono małą liczbę projektów zadań. Pojawiły się również głosy sugerujące dodatkowe stworzenie pul: subregionalnych lub gminnych. **Rekomendowane jest zatem zweryfikowanie sposobu podziału środków pomiędzy pule „lokalne”.**

Pojawiły się wątpliwości mieszkańców odnoszące się do ograniczeń w zakresie głosowania. Dotyczyły one możliwości wyboru tylko jednego zadania z puli powiatowej, a także prawa do poparcia zadań tylko w ramach puli powiatowej obejmującej terytorialnie miejsce zamieszkania osoby głosującej oraz wprowadzenie dolnej granicy wieku głosujących. **Zalecane jest zatem rozważenie weryfikacji możliwych do zmiany ograniczeń związanych z głosowaniem. W odniesieniu do obostrzeń dotyczących wieku, które wynikają z zapisów *Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa* – wdrożenie działań informacyjnych, mających na celu objaśnianie celowości i zasadności kontrowersyjnych (tj. nie w pełni akceptowanych przez mieszkańców) zapisów regulaminu.**

Mieszkańcy krytycznie odnieśli się również do ograniczenia dostępnych form głosowania tylko do osobistego wrzucenia karty do urny. Ta forma uznana została za niekomfortową i wykluczającą osoby mieszkające daleko od punktów głosowania. **Rekomenduje się przywrócenie możliwości oddawania głosów na wybrane zadania w formie elektronicznej.** Badani sygnalizowali również zbyt małą liczbę punktów, w których możliwe było oddanie głosu na wybrane projekty. Pojawiły się także opinie sygnalizujące niską dostępność urn do głosowania. **Zalecane jest zatem zwiększenie liczby punktów do głosowania osobistego i lokalizacja urn w miejscach „neutralnych” – nie w siedzibach instytucji lub organizacji zgłaszających projekty.**

Rekomendacje w zakresie form komunikacji organizatora z mieszkańcami województwa łódzkiego:

Ze względu na to, że wiedza o BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” najczęściej pozyskiwana jest przez mieszkańców województwa od znajomych i bliskich, a także z profilu zarządzanego przez organizatora na portalu społecznościowym Facebook, **sugerowane jest zwiększenie skali promocji bezpośredniej (w miarę dostępnych możliwości) a także podtrzymanie lub zwiększenie aktywności dotyczącej BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na profilu Facebook.**

Stosunkowo niewielki odsetek osób objętych badaniem wzięło udział w spotkaniach informacyjnych. W celu zwiększenia wiedzy mieszkańców o sposobach aktywności dostępnych w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” **proponowane jest zintensyfikowanie działań promujących spotkania. Dodatkowo warto wziąć pod uwagę przekazywanie wiedzy dostępnej podczas**

spotkań, za pośrednictwem strony internetowej i profilu na portalu społecznościowym – w formie infografik, filmów lub relacji ze spotkań informacyjnych.

Spotkania informacyjne dla mieszkańców zainteresowanych BO "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2020 rok zostały wysoko ocenione przez ich uczestników – zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Wśród elementów, które zdaniem nielicznych rozmówców wymagają poruszenia lub bardziej szczegółowego wyjaśnienia znalazły się zagadnienia dotyczące: *rozliczania kosztów projektu zadania, zabezpieczenia kosztu projektu, uzasadnienia podziału zadań w puli województwa i powiatów*. **Sugerowane jest zatem uzupełnienie pakietu informacji przekazywanych mieszkańcom o zagadnienia wyżej wskazane lub inne, na bieżąco zgłaszane podczas spotkania przez obecnych uczestników.**

Podobnie wysoko ocenione zostało spotkanie informacyjne skierowane do autorów projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok. Wśród wypowiedzi osób badanych pojawiła się tylko jedna krytyczna uwaga: odnosiła się ona do czerwcowego terminu spotkania – uznany został on za ustalony w zbyt bliskiej odległości czasowej od terminu głosowania. **Sugeruje się zatem organizację spotkania informacyjnego dla autorów zadań w terminie, który umożliwi zastosowanie nabytej wiedzy przez cały okres trwania promocji projektów zadań przez autorów w lokalnych społecznościach.**

W odniesieniu do spotkania informacyjnego dla autorów, szczególnie zwrócił natomiast uwagę brak udziału w spotkaniu mieszkańców połowy powiatów województwa łódzkiego: od północnego wschodu aż po południowy zachód. **Rekomendowane jest zatem przeprowadzenie badania mającego na celu ustalenie przyczyn braku zainteresowania spotkaniami wśród autorów projektów zadań w poszczególnych powiatach. Kolejnym etapem działań powinno być lokalne wprowadzenie zmian, mających na celu dostosowanie formy, zakresu i sposobu organizacji spotkań w sposób, który będzie odpowiadał na bariery, wynikające ze wspomnianego badania. Sposób i formę spotkań należałoby zróżnicować i dostosować do oczekiwań autorów zamieszkujących poszczególne powiaty.**

Z analizy zakresu konsultacji mieszkańców z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego i jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa łódzkiego wynika, że najwięcej pytań z jakimi zwracały się osoby zainteresowane składaniem projektów zadań w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” odnosiło się (oprócz ogólnej konsultacji projektu) do kwestii związanych z lokalizacją zadania, jego kosztami i zgodnością zakresu merytorycznego projektu z zadaniami województwa. W celu ograniczenia wątpliwości i trudności z jakimi spotykają się **mieszkańcy, sugerowane jest zwiększenie zakresu informacji dotyczących**

powyższych zagadnień – zarówno poprzez publikowanie na stronie internetowej, jak i na profilu Budżetu Obywatelskiego na portalu Facebook, a także promowanie za pośrednictwem innych źródeł.

Autorzy projektów zadań zgłoszonych do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok pozytywnie odnieśli się do konsultacji udzielanych w toku oceny merytorycznej projektów. Badani uznali, że nastawienie przedstawicieli UMWł oceniających projekty zadań było pozytywne. Respondentom podobało się również to, że na bieżąco uzyskiwali uwagi merytoryczne do projektów zadań. **Rekomendowane jest zatem utrzymanie wysokiego poziomu merytorycznego i jakości kontaktów nawiązywanych z mieszkańcami w procesie opiniowania składanych przez nich projektów zadań.**

Rekomendacje dotyczące poszczególnych etapów realizacji BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok

Większość spośród badanych nie miała trudności na etapie przygotowania projektu zadania. Nieliczne uwagi dotyczące wypełniania formularzy dotyczyły m.in. zbyt małego limitu słów w opisie projektu oraz trudności ze zrozumieniem treści formularza, czy wątpliwości w określaniu kwot składowych zadania. **Rekomendowane jest zatem zwrócenie uwagi na powyższe kwestie przez osoby udzielające konsultacji autorom zadań.**

Polecanym sposobem przygotowania formularzy zgłaszania projektów zadań jest korzystanie z generatora formularzy, dostępnego na stronie bo.lodzkie.pl. Jednak wciąż dominującą formą przygotowania projektów zadań jest wypełnianie formularzy z użyciem edytora tekstu lub pisemnie. Dodatkowo, wśród osób, które nie użyły generatora, wielu badanych nie zdawało sobie sprawy z możliwości jego użycia. Inni deklarowali trudności w znalezieniu generatora na stronie internetowej Budżetu Obywatelskiego. **Rekomenduje się szerokie informowanie mieszkańców o dostępie do generatora służącego wypełnianiu formularza projektu zadania oraz promowanie wiedzy o ułatwieniach, jakie zapewnia wspomniane narzędzie.**

Wśród czynników powodujących opór wobec użycia generatora znalazły się również niechęć do wypełniania poszczególnych części formularza po kolei, obawa przed wystąpieniem błędu technicznego, który zniweczy dotychczasową pracę autora przy wypełnianiu formularza. Wśród sugestii zmian w zakresie działania generatora badani wymienili: poprawienie funkcji całościowego zliczania liczby wyrazów w wypełnianym tekście, zwiększenie objętości opisu skróconego projektu. **Zalecane jest zatem dostosowanie sposobu wypełniania formularza do oczekiwań badanych (np. możliwość wypełniania poszczególnych części w dowolnej kolejności,**

zwiększenie limitu słów w opisie projektu) oraz zapewnienie użytkownikom wsparcia technicznego w razie trudności (np. infolinii lub asystenta wypełniania formularza dostępnego on-line).

Choć większość badanych pozytywnie oceniła decyzję organizatorów o wydłużeniu terminu składania projektów zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, pojawiły się również uwagi krytyczne. Oceniały one tę decyzję jako niesprawiedliwą lub pozbawioną jasnego uzasadnienia w regulaminie. **Proponowane jest zatem wydłużenie etapu przeznaczanego na przygotowanie i składanie przez autorów projektów zadań już na etapie ogłaszania harmonogramu przedsięwzięcia w kolejnej edycji.**

Odsetek uprawnionych do głosowania mieszkańców Województwa Łódzkiego, którzy brali udział w głosowaniu na projekty zadań do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok wynosi 4,2%. **Warto szeroko promować ideę Budżetu Obywatelskiego w całym województwie, przykładając szczególną wagę do rozpowszechniania informacji na temat przedsięwzięcia w powiatach, w których udział głosujących mieszkańców był niższy, niż w innych, aby wzmacniać partycypację obywatelską wśród mieszkańców województwa łódzkiego.**

Znacząca część mieszkańców województwa zadeklarowała, że nie wzięła udziału w żadnym z wydarzeń finansowanych w ramach I lub II edycji Budżetu Obywatelskiego. Większość spośród nich jako powód podała brak wystarczających informacji lub brak jakiegokolwiek wiedzy o realizacji takich przedsięwzięć. **Rekomendowane jest zatem szerokie promowanie wśród mieszkańców wydarzeń realizowanych w ramach kolejnych edycji budżetów partycypacyjnych.**

Bibliografia

- uchwała Nr IV/56/19 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie budżetu obywatelskiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2019 r., poz. 1242)
- uchwała nr 397/19 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 28 marca 2019 roku w sprawie określenia wysokości wydatków budżetu Województwa Łódzkiego przeznaczonych na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w roku 2020 z podziałem na pule
- uchwała nr 472/19 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 12.04.2019 r zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia harmonogramu budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na rok 2020

Źródła

- GUS, Bank Danych Lokalnych: <http://stat.gov.pl/>
- Strona internetowa Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego: <https://bo.lodzkie.pl/>

Spis tabel

Tabela 1 Odsetek wraz z liczbą respondentów oczekujących zmian w zakresie funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w podziale na obszary tematyczne i szczegółowe podkategorie (n=33)	22
Tabela 2 Uwagi odnoszące się do zmian w oddawaniu głosów na projekty zadań (n=10)	29
Tabela 3 Uwagi odnoszące się do zmian sposobu głosowania na projekty zadań (n=36)	31
Tabela 4 Harmonogram realizacji Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok	35
Tabela 5 Wyszczególnienie tematów konsultacji w ramach kategorii "Inne kwestie" (n=4)	56
Tabela 6 Wady i zalety spotkania – podsumowanie odpowiedzi	64
Tabela 7 Porównanie liczby zadań przed i po dopuszczeniu do głosowania w ramach BO na 2020 r.	73
Tabela 8 Podsumowanie liczby zadań	73
Tabela 9 Charakterystyka głosujących w ramach budżetów obywatelskich poszczególnych województw Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba wypełnionych ankiet podczas spotkań informacyjnych z mieszkańcami w kwietniu 2019 roku (n=79)	8
Wykres 2 Liczba uczestników spotkań, którzy wypełnili ankietę w podziale na płeć (n=78) i wiek (n=75)*	9
Wykres 3 Miejsce zamieszkania respondentów (n=74)	9
Wykres 4 Liczba respondentów w podziale na poszczególne grupy wieku (n=22)	10
Wykres 5 Charakterystyka respondentów badania autorów zadań wg płci i wieku (n=70)	12
Wykres 6 Charakterystyka respondentów badania wg wielkości miejsca ich zamieszkania (n=70)	13
Wykres 7 Charakterystyka respondentów wg powiatu zamieszkania (n=70)	14
Wykres 8 Charakterystyka respondentów badania (osób głosujących na projekty zadań) wg płci (n=166)	15
Wykres 9 Charakterystyka respondentów badania (osób głosujących na projekty zadań) wg wieku (n=164)	15
Wykres 10 Charakterystyka respondentów badania (osób głosujących na projekty zadań) wg wielkości miejsca ich zamieszkania (n=166)	16

Wykres 11 Charakterystyka respondentów badania (osób głosujących na projekty zadań) wg powiatu zamieszkania (n=166).....	16
Wykres 12 Odsetek odpowiedzi osób głosujących na projekty zadań na pytanie: Czy zakres tematyczny projektów zadań, jakie mogą zostać zgłoszone w ramach pul powiatowych w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” jest Pana/Pani zdaniem odpowiedni? (n=168).....	19
Wykres 13 Odsetek odpowiedzi osób głosujących na projekty zadań na pytanie: Czy należy dokonać zmian odnoszących się do aktualnych zasad funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS”? (n=169).....	21
Wykres 14 Odsetek respondentów oczekujących zmian w zakresie funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w ramach obszarów tematycznych (n=33).....	22
Wykres 15 Ocena zmiany w zakresie określenia zakresów tematycznych projektów możliwych do złożenia w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” (n=62).....	26
Wykres 16 Ocena zmiany pul subregionalnych na pule powiatowe (n=62).....	27
Wykres 17 Ocena podziału środków finansowych w pulach powiatowych (n=62).....	28
Wykres 18 Ocena zmian w oddawaniu głosów (n=62).....	29
Wykres 19 Ocena zmiany sposobu głosowania (n=62).....	30
Wykres 20 Inne uwagi do zapisów regulaminu BO 2020 (n=62).....	32
Wykres 21 Odsetek respondentów, wśród osób głosujących na projekty zadań, w podziale na źródła, z których czerpali wiedzę o Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS” (n=228).....	37
Wykres 22 Informacja o osobach, które lubią profil BO wg płci i wieku (stan na dzień 1. kwietnia 2019 r.) (n = 1 540).....	39
Wykres 23 Liczba osób, których zaangażowanie odnotowano na stronie Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego.....	40
Wykres 24 Odsetek badanych uczestników spotkania informacyjnego dotyczącego BO na 2020 rok, którzy wzięli udział w analogicznych spotkaniach w ramach poprzednich edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego.....	45
Wykres 25 Odsetek głosujących mieszkańców, uczestniczących w badaniu ankietą internetową, którzy brali udział w spotkaniach informacyjnych w ramach poszczególnych edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego.....	46
Wykres 26 Liczba respondentów korzystających z poszczególnych źródeł wiedzy o spotkaniach informacyjnych z mieszkańcami województwa dotyczącymi BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” (n=79).....	47
Wykres 27 Liczba uczestników spotkania informacyjnego dla mieszkańców zgadzająca się ze stwierdzeniem: „Czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający” (n=78).....	48
Wykres 28 Zgodność uczestników ze stwierdzeniami dotyczącymi prowadzącego/prowadzącej spotkanie.....	48
Wykres 29 Liczba osób, które zgodziły się z pozostałymi stwierdzeniami dotyczącymi spotkań dla mieszkańców.....	49
Wykres 30 Konsultacja z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostkami organizacyjnymi SWŁ projektu przed zgłoszeniem (n=63).....	51
Wykres 31 Rodzaje konsultacji wykorzystywanych przez autorów zadań (n=33).....	51
Wykres 32 Ocena kwietniowych spotkań informacyjnych (n=9).....	52
Wykres 33 Ocena osobistych konsultacji z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ (n=8).....	53
Wykres 34 Ocena telefonicznych konsultacji z pracownikami komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego bądź jednostek organizacyjnych SWŁ (n=29).....	53
Wykres 35 Liczba konsultacji telefonicznych odbytych podczas zgłaszania projektów zadań do BO w 2020 r. w odniesieniu do zakresu terytorialnego (n=81).....	54

Wykres 36 Liczba konsultacji dotyczących poszczególnych zakresów merytorycznych projektów, których dotyczyły konsultacje (n=81).....	55
Wykres 37 Częstość występowania tematów konsultacji (n=81).....	56
Wykres 38 Występowanie kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej zadania (n=22).....	57
Wykres 39 Rodzaj kontaktu z pracownikiem komórki merytorycznej (n=16).....	58
Wykres 40 Zgodność opinii respondentów ze stwierdzeniami dotyczącymi kontaktu z pracownikiem komórki merytorycznej (n=17*).....	58
Wykres 41 Modyfikacja projektu zadania podczas oceny merytorycznej (n=22).....	59
Wykres 42 Zgodność opinii respondentów ze stwierdzeniami dotyczącymi procesu modyfikacji projektu zadania (n=16).....	59
Wykres 43 Liczba uczestników spotkania zgadzająca się ze stwierdzeniem: „Czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający” (n=22).....	61
Wykres 44 Zgodność uczestników ze stwierdzeniami dotyczącymi prowadzącego/prowadzącej szkolenie z zasad głosowania (n=22).....	62
Wykres 45 Zgodność uczestników ze stwierdzeniami dotyczącymi prowadzącego/prowadzącej szkolenie z zakresu promocji projektów (n=22).....	63
Wykres 46 Zgodność opinii respondentów ze stwierdzeniami dotyczącymi zadowolenia z pozostałych składowych spotkania (n=22).....	63
Wykres 47 Liczba zgłoszonych zadań w poszczególnych pulach przez ankietowanych autorów zadań (n=70).....	65
Wykres 48 Liczba zgłoszonych i dopuszczonych do głosowania projektów zadań przez poszczególnych autorów (n=21).....	66
Wykres 49 Deklaracja trudności w wypełnianiu formularza zgłaszania zadań (n=66).....	67
Wykres 50 Sposób wypełnienia formularza zgłaszania projektów zadań (n=67).....	67
Wykres 51 Wiedza autorów niekorzystających z generatora o możliwości wypełnienia formularza poprzez generator (n=38).....	68
Wykres 52 Przyczyny nieskorzystania z generatora formularza projektu w ramach BO na 2020 rok (n=12).....	69
Wykres 53 Potrzeba zmian w generatorze (n=28).....	69
Wykres 54 Możliwe sposoby dostarczenia formularzy zgłoszeniowych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego (n=66).....	70
Wykres 55 Ocena przedłużenia terminu składania ofert (n=63).....	71
Wykres 56 Porównanie liczby projektów zadań w ramach I-III edycji BO.....	74
Wykres 57 Liczba głosujących na projekty zadań w podziale na pule (n=85 300).....	75
Wykres 58 Odsetek respondentów, wśród osób głosujących na projekty zadań, którzy oddali głos na typy zadań: tylko wojewódzkie, tylko powiatowe oraz wojewódzkie i powiatowe (n=211).....	75
Wykres 59 Liczba respondentów, wśród osób głosujących, w podziale na powody oddania głosu wyłącznie na zadania wojewódzkie (n=24).....	76
Wykres 60 Liczba zadań dopuszczonych i niedopuszczonych do realizacji w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok.....	77
Wykres 61 Charakterystyka głosujących w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok pod względem płci (n=85 298).....	79
Wykres 62 Odsetek głosujących mieszkańców wśród osób uprawnionych do głosowania (prawa oś) oraz liczba głosujących mieszkańców w powiatach województwa łódzkiego (lewa oś) (n=84 079).....	81
Wykres 63 Zgłoszenie projektu zadania do Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2018 lub 2019 (n = 66).....	81

Wykres 64 Przekazanie do realizacji propozycji zadania zgłoszonego w 2018 lub 2019 roku do Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego (n=14)	82
Wykres 65 Zgłoszenie w ramach BO tego samego projektu zadania co w roku 2018 lub 2019 (n=6).....	82
Wykres 66 Zgłoszenie projektu zadania do Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok przez respondentów głosujących w ramach Budżetu Obywatelskiego (n=196).....	83
Wykres 67 Przyczyny niezgłaszania propozycji zadań do Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok przez respondentów głosujących na wybrane zadania (n=196)	84
Wykres 68 Odsetek respondentów, wśród osób głosujących w Budżecie Obywatelskim „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok, którzy brali udział w głosowaniu na zadania w ramach I i II edycji BO SWŁ (n=208)	85
Wykres 69 Odpowiedzi respondentów, wśród osób głosujących w I i II edycji BO SWŁ, na pytanie: Czy którekolwiek z zadań, na które oddał/-a Pan/-i głos w ramach I lub II edycji BO SWŁ, zostało przekazane do realizacji? (n=94)	85
Wykres 70 Odpowiedzi respondentów, wśród osób głosujących w I i II edycji BO SWŁ, na pytanie: Czy korzystał/-a Pan/Pani z jakichkolwiek wydarzeń, działań lub inwestycji realizowanych w ramach poprzednich edycji BO SWŁ na 2018 lub 2019 rok? (n=205)	86
Wykres 71 Przyczyny niekorzystania z przedsięwzięć finansowanych w ramach I lub II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego przez respondentów głosujących na wybrane zadania w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok (n=81).....	87
Wykres 72 Potrzeba tworzenia BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” (n=77).....	88

Spis rysunków

Rysunek 1 Liczba respondentów uczestniczących w spotkaniu dla autorów projektów zadań (n=22).....	11
Rysunek 2 Rozkład przestrzenny spotkań informacyjnych dla mieszkańców województwa łódzkiego	34
Rysunek 3 Zrzut ekranu z fanpage’a BO WŁ przedstawiający wpis z wyjaśnieniem zapisów regulaminu	41
Rysunek 4 Zrzut ekranu z fanpage’a BO WŁ przedstawiający posta z informacją o ostatecznym wykazie projektów	42
Rysunek 5 Zrzuty ekranu z fanpage’a BO WŁ przedstawiające: post z informacją o powiatach, w których wszystkie zgłoszone i ocenione pozytywnie projekty przekazano do realizacji (po prawej) oraz post z informacją o rozpoczęciu głosowania i miejscach, w których można oddawać głosy (po prawej).....	43
Rysunek 6 Zrzut ekranu z fanpage BO WŁ przedstawiający wyniki głosowania mieszkańców	44
Rysunek 7 Liczba autorów uczestniczących w spotkaniu względem powiatu zamieszkania w 2018 r. (z lewej) i w 2019 r. (z prawej)	61
Rysunek 8 Liczba zadań przekazanych do realizacji w ramach BO na 2020 rok (n=125).....	78
Rysunek 9 Odsetek mieszkańców powiatów głosujących w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2020 rok wśród osób uprawnionych do głosowania (w %) (n=84 079)	80